

A FONTOSABB TERMÉKPÁLYÁK PIACI FOLYAMATAI 2019

NAIK Agrárgazdasági Kutatóintézet

A FONTOSABB TERMÉKPÁLYÁK PIACI FOLYAMATAI 2019

Szerkesztette: Stummer Ildikó

Szerzők: Ecsediné Wanek Zsuzsanna
Egri Edit
Isépy Anett
Mándi-Nagy Dániel
Pásztor Zsuzsanna
Stummer Ildikó
Tubáné Elek Réka
Vadkerti-Tóth Nikolett

Opponensek: Juhász Anita
Tanka László

Felelős kiadó: Goda Pál

Szerkesztőbizottság:	Biró Szabolcs	Lámfalusi Ibolya
	Dublecz Károly	Pető Károly
	Felföldi János	Potori Norbert
	Fertő Imre	Rieger László
	Herdon Miklós	Stummer Ildikó
	Illés B. Csaba	Szakály Zoltán
	Kapronczai István	Szűcs István
	Káposzta József	Takács István
	Kemény Gábor	Tóth József
	Kertész Róbert	Tóth Tamás
	Keszthelyi Szilárd	Vágó Szabolcs

Kiadó:
NAIK Agrárgazdasági Kutatóintézet
H-1093 Budapest, Zsil utca 3–5.
Telefon: (+36 1) 217-1011
Fax: (+36 1) 217-4469
<https://aki.naik.hu>
aki@aki.naik.hu

DOI: <https://doi.org/10.7896/ai.2005>
ISSN 2063-5397
ISSN 1418-2130 (Agrárgazdasági Információk sorozat)

Nyomda, kötetzet: Prime Rate Kft.
© NAIK Agrárgazdasági Kutatóintézet

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatva vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, továbbá bármilyen elven működő adatbázis-kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

Vezetői összefoglaló	5	Juhhús	34
Problémafelvetés.....	5	Világ- és európai piaci tendenciák.....	34
Módszer.....	5	Magyarországi piaci tendenciák.....	34
Eredmények.....	5	Kínálat.....	34
		Bel- és külpiaci értékesítés.....	35
		A piaci árak tendenciája.....	35
Gabona	7	Tej és tejtermékek	36
Világ- és európai piaci tendenciák.....	7	Világ- és európai piaci tendenciák.....	36
Búza.....	7	Magyarországi piaci tendenciák.....	36
Kukorica.....	8	Kínálat.....	36
Magyarországi piaci tendenciák.....	10	Bel- és külpiaci értékesítés.....	37
Kínálat.....	10	A piaci árak tendenciája.....	38
Bel- és külpiaci értékesítés.....	10		
A piaci árak tendenciája.....	11	Zöldségfélék	40
Olajnövény	14	Európai piaci tendenciák.....	40
Világ- és európai piaci tendenciák.....	14	Magyarországi piaci tendenciák.....	40
Szójabab.....	14	Kínálat.....	40
Napraforgómag.....	16	Bel- és külpiaci értékesítés.....	41
Repcemag.....	17	A piaci árak tendenciája.....	42
Magyarországi piaci tendenciák.....	18	Gyümölcsfélék	43
Kínálat.....	18	Világ- és európai piaci tendenciák.....	43
Bel- és külpiaci értékesítés.....	18	Magyarországi piaci tendenciák.....	44
A piaci árak tendenciája.....	19	Kínálat.....	44
Cukor	21	Bel- és külpiaci értékesítés.....	45
Világ- és európai piaci tendenciák.....	21	A piaci árak tendenciája.....	46
Magyarországi piaci tendenciák.....	22	Bor	47
Kínálat.....	22	Világ- és európai piaci tendenciák.....	47
Bel- és külpiaci értékesítés.....	22	Magyarországi piaci tendenciák.....	47
A piaci árak tendenciája.....	22	Kínálat.....	47
Sertéshús	25	Bel- és külpiaci értékesítés.....	48
Világ- és európai piaci tendenciák.....	25	A piaci árak tendenciája.....	48
Magyarországi piaci tendenciák.....	26	Executive summary	49
Kínálat.....	26	Introduction.....	49
Bel- és külpiaci értékesítés.....	26	Methodology.....	49
A piaci árak tendenciája.....	26	Results.....	49
Baromfihús és tojás	28	Kivonat	51
Világ- és európai piaci tendenciák.....	28	Abstract	51
Csirkehús.....	28	Mellékletek	52
Pulykahús.....	28	Mellékletek jegyzéke.....	52
Tojás.....	28	Rövidítések jegyzéke	62
Magyarországi piaci tendenciák.....	29	Hivatkozások jegyzéke	63
Kínálat.....	29		
Bel- és külpiaci értékesítés.....	29		
A piaci árak tendenciája.....	29		
Marhahús	31		
Világ- és európai piaci tendenciák.....	31		
Magyarországi piaci tendenciák.....	32		
Kínálat.....	32		
Bel- és külpiaci értékesítés.....	32		
A piaci árak tendenciája.....	32		

Vezetői összefoglaló

Problémafelvetés

A kiadvány a fontosabb hazai termékpályák 2019. évi piaci folyamatait mutatja be elsősorban az ártrendeken keresztül, de – a 2019. évi előzetes mennyiségi információk alapján – a keresleti és a kínálati oldalon bekövetkező alapvető változásokra is kitér. Emellett rövid kitekintést nyújt a következő évben várható tendenciákról is.

Módszer

Az összeállítás a NAIK AKI Piaci Árinformációs Rendszerének (PÁIR) adataira, valamint a különböző nemzetközi forrásokból származó árinformációkra, továbbá a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) termelési, iparstatisztikai és külkereskedelmi kimutatásaira támaszkodik. A világ- és európai keresleti és kínálati tendenciák jövőbeni alakulásának bemutatásához elsősorban a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD), az ENSZ Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Szervezete (FAO), az Amerikai Egyesült Államok mezőgazdasági minisztériuma (USDA) és az Európai Bizottság (EC) publikációit használtuk fel. A piaci folyamatok vizsgálata az anyagban egységes szerkezetben történik:

- Világ- és európai piaci tendenciák.
- Magyarországi piaci tendenciák:
 - kínálat alakulása, belföldi termelés, import és készletek;
 - kereslet alakulása, belföldi értékesítés, export.
- A piaci árak tendenciája: világpiaci, uniós és magyarországi ártendenciák.

Eredmények

A gabonafélék (rizs nélkül) globális termelése a várakozások szerint 2 százalékkal, a felhasználása 1 százalékkal emelkedik a 2019/2020. gazdasági évben az előző szezonhoz képest. A készletek 2 százalékkal apadhatnak, tekintettel arra, hogy a 2019/2020. évi szezonban a világ gabonatermelése (rizs nélkül) 0,5 százalékkal elmarad a felhasználástól. Magyarországon a 2018. évi 2 százalékkal meghaladó mennyiség, 5,37 millió tonna búza került betakarításra

2019 nyarán, mivel a betakarított terület 1 százalékos csökkenése (1,02 millió hektárra) és a hektáronkénti hozam 3 százalékos növekedése (5,3 tonna/hektárra) kiegyenlítették egymás ellentétes hatását. A kukorica-termesztés szempontjából kedvezőek voltak az időjárási feltételek 2019-ben, ami a terméseredményekben is kifejezésre jutott. A hozam csökkenése ellenére (–5 százalékkal 8,05 tonna/hektárra) a betakarított terület 9 százalékos növekedése (1,03 millió hektárra) összesen 8,271 millió tonna kukorica betakarítását (+4 százalék) eredményezte 2019-ben. Az étkezési búza termelői ára 52,4 ezer forint/tonna volt, ami 3 százalékkal haladta meg a 2018. éviét. A takarmánybúza termelői ára csaknem 1 százalékkal 47,8 ezer forint/tonnára emelkedett, ugyanakkor a takarmánykukoricáé 8 százalékkal 42,9 ezer forint/tonnára csökkent.

A hét legfőbb olajmag (szójabab, gyapot, földimogyoró, napraforgó, repce, pálma, kopra) globális termelését az egy évvel korábbinál csaknem 3 százalékkal kevesebbre, 556,0 millió tonnára becsülték a 2019/2020. gazdasági évre. Magyarországon a 2018. évihez képest 8 százalékkal zsugorodott a napraforgómag területe 2019-ben, összesen 567 ezer hektárról került a tárolókba a termés. A rendkívül magas, 3,0 tonna/hektár hozam ellenére összességében 7 százalékkal 1,7 millió tonnára csökkent a termés. Repcemagot az egy évvel korábbi valaha volt legnagyobb területhez képest 9 százalékkal kisebb, 302 ezer hektárról takarítottak be a gazdák 2019-ben. Az 2018. évihez hasonló, 3,0 tonna/hektár hozam mellett 0,9 millió tonna termés betakarítására került sor. Az ipari napraforgómag (magas olajsavas napraforgómaggal együtt) a 2018. évinél 6 százalékkal volt drágább 2019-ben (97,2 ezer forint/tonna), a repcemag termelői ára 7 százalékkal 115,3 ezer forint/tonnára emelkedett egy év alatt.

A meghatározó piacelemző műhelyek a globális cukortermelés csökkenésére számítanak a 2019/2020. gazdasági évben: ABARES 180 millió tonna, USDA 166 millió tonna, ISO 170 millió tonna. Az Európai Unió cukortermelése elsősorban a vetésterület zsugorodása miatt csaknem 2 százalékkal 17,4 millió tonnára csökkent a 2019/2020. gazdasági évben. Magyarországon 821 ezer tonna cukorrépat szedtek fel 2019-ben, ami 14 százalékkal kevesebb a 2018-ban betakarított mennyiségnél.

A sertéshús globális termelése 101,97 millió tonna volt 2019-ben, csaknem 10 százalékkal múlta alul az egy évvel korábbi mennyiséget. A világ sertéshúskereskedelme a kibocsátás csökkenése ellenére élénkült 2019-ben az előző évihez képest, ami főként az afrikai sertéspestissel sújtott Kína sertéshús iránti

erős keresletének köszönhető. A globális sertéshús-export 13 százalékkal, az import 12 százalékkal nőtt. A magyarországi sertésárak az előző évekhez hasonlóan 2019-ben is követték az uniós árak tendenciáját. A vágósertés termelői ára 552 forint/kg hasított meleg súly volt 2019-ben, 22,4 százalékkal csökkent egy év alatt.

A csirkehús globális termelése 4,2 százalékkal 99,5 millió tonnára emelkedett 2019-ben az előző évihez képest. A világ csirkehúsexportja az előző évihez képest 6,1 százalékkal 11,9 millió tonnára nőtt, a forgalom csaknem háromnegyedét Brazília, az USA és az EU bonyolította. Magyarországon a vágócsirke élősúlyos termelői ára 2,7 százalékkal 260 forint/kg-ra emelkedett 2019-ben a 2018. évihez viszonyítva. Az Európai Unió tojástermelése 7,1 millió tonnát tett ki 2019-ben, nem változott lényegesen az előző évihez képest. Magyarországon az étkezési tojás (M+L) csomagolóhelyi értékesítési ára 1,7 százalékkal volt alacsonyabb 2019-ben az egy évvel korábbinál.

A marhahús globális termelése 61,68 millió tonna volt 2019-ben, 1,6 százalékkal több az előző évinél. A világ marha- és borjúhús-kereskedelme élénkült 2019-ben, a globális export 7,6 százalékkal, az import 8,8 százalékkal emelkedett egy év alatt. Az EU-ban a fiatal bika „R3” kereskedelmi osztály vágóhídi belépési ára 3,60 euró/kg hasított hideg súly volt 2019-ben, 5 százalékkal mérséklődött az előző évi átlagárhoz képest, ugyanakkor Magyarországon a vágómarha termelői ára 1,3 százalékkal emelkedett.

A juhhús globális termelése 15,4 millió tonna volt 2019-ben, csaknem 1 százalékkal nőtt az előző évihez képest. Az unió juh- és kecskehústermelése 1 százalékkal 908 ezer tonnára emelkedett 2019-ben, míg Magyarország az előző évinél 1 százalékkal kevesebb bányát értékesített a nemzetközi piacon. A vágóbányát termelői ára 7,5 százalékkal emelkedett.

A tejtermékek világkereskedelmét meghatározó országok közül a tejtermelés 2019-ben az EU-ban és az USA-ban stagnált, míg Új-Zélandon 1 százalékkal,

Ausztráliában 7 százalékkal csökkent az előző évihez képest. A nyerstej ára az USA-ban 14 százalékkal, Magyarországon 6 százalékkal, az EU-ban 1 százalékkal emelkedett 2019-ben, míg Új-Zélandon 1 százalékkal csökkent a 2018. évihez képest. Magyarországon a megfigyelt tejtermékek feldolgozói értékesítési ára 2019-ben átlagosan 6 százalékkal volt magasabb a 2018. évinél.

Magyarország zöldségtermése 1,5 millió tonna körül alakult 2019-ben, hasonlóan a 2018. évi mennyiséghez. Magyarország zöldség-külkereskedelmi egyenlege (friss, fagyasztott, dinnyével együtt) negatív volt 2019-ben, a behozatal 4 százalékkal, a kivitel 14 százalékkal csökkent. A zöldségfélék termelői árindexe 2019-ben nem változott lényegesen a Budapesti Nagyban Piacon az egy évvel korábbihoz viszonyítva.

A kedvezőtlen időjárás miatt és az előző évi bőséges termés után 2019-ben Magyarország összes gyümölcs-termése 30 százalékkal 650 ezer tonnára csökkent. Magyarország gyümölcs-külkereskedelmi egyenlege (friss, fagyasztott, déligyümölccsel együtt) továbbra is negatív volt, és romlott 2019-ben, mivel az import 18 százalékkal nőtt, míg az export 3 százalékkal csökkent. A gyümölcsfélék termelői árindexe 15 százalékkal emelkedett a Budapesti Nagyban Piacon 2019-ben az előző évihez képest.

A világ bortermelése (szőlőlé és szőlőmust nélkül) 260 millió hektoliter volt 2019-ben, 11,5 százalékkal csökkent a 2018. évihez képest. Az Európai Unió bortermelése (szőlőlé és szőlőmust nélkül) 156 millió hektoliter volt 2019-ben, csaknem 15 százalékkal kevesebb, mint a 2018. évi. A Hegyközségek Nemzeti Tanácsának adatai szerint Magyarországon 59,4 ezer hektár ültetvényről 391 ezer tonna borszőlőt szüreteltek, ebből 2,74 millió hektoliter seprős újbort fejtettek 2019-ben. A belföldön értékesített földrajzi jelzés nélküli (FN) és oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel (OFJ) ellátott borok feldolgozói értékesítési ára 11 százalékkal volt alacsonyabb 2019-ben, mint egy évvel korábban.

Gabona

Világ- és európai piaci tendenciák

A gabonafélék (rizs nélkül) globális termelése a várakozások szerint 2 százalékkal, a felhasználása 1 százalékkal emelkedik a 2019/2020. gazdasági évben az előző szezonhoz képest. A készletek 2 százalékkal apadhatnak, tekintettel arra, hogy a 2019/2020. évi szezonban a világ gabonatermelése (rizs nélkül) 0,5 százalékkal elmarad a felhasználástól (USDA, 2020a).

Az előzetes adatok szerint rizs nélkül 2167 millió tonna gabona kibocsátásával számolnak a szakértők a 2019/2020. gazdasági évben. Az áthozott készletekkel együtt így a kínálat 2792 millió tonna körül alakul. Az egy évvel korábbtól kissé elmaradó mennyiség, 384 millió tonna gabona fordulhat meg a világpiacon és 615 millió tonna maradhat a raktárakban (–2 százalék) a gazdasági év végén (USDA, 2020a).

Búza

Az USDA (2020a) szerint az egy évvel korábbinál 4 százalékkal több búza került betakarításra a világon a 2019 júliusától kezdődött gazdasági évben, holott 2019 májusában – az első becslés közzétételekor – még az előző szezon termését 6 százalékkal meghaladó 777 millió tonna búza kibocsátását helyezték kilátásba (USDA, 2019a). Az akkori várakozásokhoz képest 2 százalékkal 764 millió tonnára romlottak a kilátások. A legfőbb termelők közül rekordtermés került India, a kisebbek közül Kanada tárolóiba, de az előző évinél több búzát arattak az Európai Unióban (+13 százalék), Oroszországban (+3 százalék) és az USA-ban (+2 százalék) is. Ezzel szemben Argentínában és Ausztráliában egyaránt csökkent a termelés. Az elemzők a búza globális felhasználását 754 millió tonna körülire becsülik, ez az egy évvel korábbit 2 százalékkal haladná

meg (USDA, 2020b). A búza globális forgalma kissé élénkebb lehet a 2019/2020. gazdasági évben az előző évihez képest (183 millió tonna, +4,5 százalék). A két fő importőr, Egyiptom és Indonézia behozatala ugyan nem változik érdemben, de Banglades (+18 százalék) és Törökország (+31 százalék) is több búzát vásárolhat a nemzetközi piacról. Törökország így – Brazíliát megelőzve – a harmadik helyet foglalhatja el az importőrök rangsorában. Az exportőrök oldaláról az Európai Unió és Ukrajna kivitele élénkülhet nagymértékben. Az USA 2019/2020. gazdasági évi kivitele 1,5 millió tonnával is felülmúlhatja az egy évvel korábbit, azaz 27,5 millió tonnát szállíthat külföldre. Az Egyesült Államokból indított szállítmányok elsősorban Mexikó, a Fülöp-szigetek, Japán és Nigéria irányába sűrűsödhetnek. Kanada 23,5 millió tonna búzát exportálhat (–4 százalék). Ausztráliában – a bozót-és erdőtüzek miatti kisebb termeléséből adódóan – az exportálható búza mennyisége számottevően, 15 százalékkal 8,4 millió tonnára csökken a várakozások szerint a 2019/2020. évi szezonban. Az Európai Unió kivitelét 2018/2019-hez képest 37 százalékkal, Ukrajnáét 28 százalékkal nagyobbra jelzik az elemzők, miközben Oroszorszáé 5 százalékkal lehet kevesebb. Ezek eredményeként világszinten a 2019/2020. gazdasági év végére előreláthatóan az előző szezonhoz képest 3,5 százalékkal 288 millió tonnára nő a felhalmozott búzakészletek nagysága, ezzel a készlet/felhasználás arányát kifejező mutató 0,4 százalékponttal javul (1. táblázat).

Az Európai Unióban (Stratégia grains, 2019a, 2020a) a hozamok 2018. évihez viszonyított 11 százalékos javulásának (6,1 tonna/hektárra) és a terület 4 százalékos növekedésének (23,8 millió hektárra) eredményeként 146 millió tonna (+15 százalék) búza termelt 2019-ben. Franciaországban 17 százalékkal 39,5 millió tonnára, Németországban 14 százalékkal 22,9 millió tonnára emelkedett a termés. Az Egyesült

1. táblázat: A búza globális mérlege

	millió tonna	
	2018/2019. gazdasági év	2019/2020. gazdasági év
Nyitókészlet	283,83	278,27
Termelés	731,45	763,95
Import	170,42	180,09
Felhasználás	737,01	754,19
Export	173,54	182,82
Zárókészlet	278,27	288,03
Készlet/felhasználás, %	37,76	38,19

Forrás: USDA

Királyságban csaknem 20 százalékos, Lengyelországban 11 százalékos termésnövekedést könyvelhettek el a gazdák 2019-ben, miközben Romániában – a hozam 4 százalékos romlása miatt – 2 százalékkal kevesebb termés került a tárolókba. Az eddig megnevezett öt tagállamban együttesen 97,7 millió tonna búzát arattak az uniós termőterület 61 százalékaról. Ami a minőséget illeti, uniós szerte igen vegyes a kép. Németországban és Magyarországon szűkült a malmi búza aránya az összes termésen belül, azonban Romániában és Bulgáriában jelentősen javult. Összességében az EU-ban a 2019. évi termés 68 százaléka lett malmi minőségű, szemben a 2018. évi 67 százalékos aránnyal (Stratégie grains, 2019a). A belpiaci felhasználás 4 százalékos növekedése mellett az EU átmenő búzakészlete 5 százalékkal 12,4 millió tonnára bővíthet (Stratégie grains, 2019b, 2020a).

A szovjet utódállamok közül Oroszország, Ukrajna és Kazahsztán 2019. évi összesített búzatermése 114 millió tonnára tehető, ami az előző év kibocsátását 3 százalékkal múlta felül. Ezen belül Oroszország búzatermelése az előző évihez képest 3 százalékkal 73,5 millió tonnára, Ukrajnáé 16 százalékkal 29,0 millió tonnára nőtt, miközben Kazahsztáné 11,5 millió tonnára (–17,5 százalék) csökkent egy év alatt. Ukrajna búzakivitele 28 százalékkal emelkedhet a 2019/2020. gazdasági évben, ezzel szemben az orosz (–5 százalék) és a kazah (liszttel együtt) (–32 százalék) sem éri el az 2018/2019. gazdasági évi szintet. A térség kikötőiből így a 2018/2019. gazdasági évitől kissé elmaradó mennyiségű búzát, azaz 60,5 millió tonnát hajózhatnak ki a 2019/2020. évi szezonban (USDA, 2020b).

Az USA-ban az utóbbi években folyamatosan csökkent az őszi búza termőterülete, és 2018 őszén 12,7 millió hektáron került a termőföldre a vetőmag (IGC, 2019). Emellett tavaszi búzát is kisebb területen vetettek, így 2019 nyarán összesen 15 millió hektárról (–6 százalék) 52,3 millió tonna búza került a magtárakba, ami az alacsonyabb termőterület ellenére az előző szezonban betakarítottnál 2 százalékkal több. A felhasználás csaknem 6 százalékkal nőhet (31,7 millió tonnára), és az egy évvel korábbinál 5 százalékkal több, azaz 27,5 millió tonna búza külpia elhelyezésére van kilátás. Ezzel a mennyiséggel az USA a főbb exportőrök rangsorában a harmadik helyet foglalhatja el (USDA, 2020b). A felhasználás, illetve a kivitel termelésnél nagyobb mértékű növekedése a zárókészlet szintjére is kihat, amely 2020 nyarán a várakozások szerint 26 millió tonna alá apadhat (–13 százalék) az észak-amerikai országban.

Kanadában a termőterület 2 százalékos csökkenése révén – a hektáronkénti hozam 3 százalékos javulása mellett – a 2018. évinél 150 ezer tonnával több, közel 32,4 millió tonna búzát takarítottak be a termelők

2019-ben. A 9,7 millió tonna belpiaci felhasználás mellett Kanada a 2018/2019. gazdasági évitől 4 százalékkal elmaradó volument, 23,5 millió tonna búzát szállíthat a nemzetközi piacra a 2019/2020. évi szezonban (USDA, 2020b).

A déli féltekén 2019 végéig még nem fejeződtek be a betakarítási munkálatok. Ausztráliában az aszály, valamint a bozót- és erdőtüzek következtében jelentősen romlott a búzaállományok állapota, ami a termésben is megmutatkozott. A 2018/2019. évinél 1 százalékkal kisebb területről 15,6 millió tonna (–10 százalék) búzát arattak le a 2019/2020. gazdasági évben (USDA, 2020b), amelyből csupán 8,4 millió tonnát (–1,4 millió tonna) szállíthatnak a nemzetközi piacra. Argentína és Brazília együttes kibocsátása 3 százalékkal csökkenhet a 2019/2020. gazdasági évben, vagyis 24,2 millió tonna búzát takaríthatnak be itt a gazdák. A világ negyedik legnagyobb búzaimportőre, Brazília 5,2 millió tonna búzatermése mellé 7,5 millió tonna importját vetíti előre az USDA (2020b), ami éppen fedezné a 12,1 millió tonna szükségletet. A térség legnagyobb búzaexportőrével, Argentínában 19,0 millió tonna búza betakarítására kerül sor a 2019/2020. gazdasági évben, a kivitele 13,0 millió tonna lehet.

Kukorica

A 2019-es naptári év elején aratták a déli félteke 2018/2019. gazdasági évi kukoricatermését, ahol a három legnagyobb termelő, Brazília, Argentína és a Dél-afrikai Köztársaság együttesen a globális kibocsátás csaknem 15 százalékát (163,8 millió tonnát) adta (USDA, 2020b). Brazíliában – ahol kétszer vetik a kukoricát – az egy évvel korábbihoz képest 23 százalékkal több termés került a tárolókba: az első és a második vetésből együttesen 101 millió tonna. Argentínában az előző évinél 59 százalékkal nagyobb termés, azaz 51 millió tonna kukorica betakarítására került sor 2019 első hónapjaiban. A Dél-afrikai Köztársaságban a 2017/2018. évitől 10 százalékkal elmaradó mennyiségű, 11,8 millió tonna kukorica termett a 2018/2019. gazdasági évben.

Az USDA (2020b) szerint 1112 millió tonna lehet a kukorica globális kibocsátása a 2019/2020. gazdasági évben. Ez 2 százalékkal maradna el az 1135 millió tonnára jelzett világpiaci szükséglettől. Az IGC (2020) szerint a kukorica takarmány-, élelmzési és ipari célú felhasználása egyaránt nőhet a 2019/2020. évi szezonban, így a globális tartalékok 7 százalékkal 297 millió tonnára apadhatnak. Ezek fényében a készlet/felhasználás mutató várhatóan 1,87 százalékponttal romlik (2. táblázat). A 2018/2019. gazdasági évinél 0,6 százalékkal több, 173,0 millió tonna kukorica fordulhat meg a világpiacon (USDA, 2020b) a 2019/2020. évi szezonban, ennek 87 százalékát a négy legnagyobb kukorica-

2. táblázat: A kukorica globális mérlege

	millió tonna	
	2018/2019. gazdasági év	2019/2020. gazdasági év
Nyitókészlet	341,28	320,47
Termelés	1 122,73	1 111,59
Import	163,01	167,99
Felhasználás	1 143,54	1 135,22
Export	181,63	165,77
Zárókészlet	320,47	296,84
Készlet/felhasználás, %	28,02	26,15

Forrás: USDA

exportőr (USA, Brazília, Argentína, Ukrajna) adhatja. Az importőrök rangsorát az Európai Unió vezeti 21,0 millió tonnával. Mexikó előreláthatóan 17,5 millió tonna, a harmadik legnagyobb importőrnek számító Japán 16,0 millió tonna kukoricát szerez be a világpiacon a 2019/2020. gazdasági évben.

Az USDA (2020b) szerint az Amerikai Egyesült Államokban a 2018/2019. gazdasági évitől 4,5 százalékkal elmaradó mennyiséget, 347,8 millió tonna kukoricát takarítottak be a gazdák a 2019/2020. évi szezonban. A felhasználás növekedése mellett (1 százalékkal 314 millió tonnára) az USA a világ legnagyobb kukoricaexportőrének a nemzetközi forgalom 27 százalékát bonyolíthatja, a várakozások szerint a 47 millió tonnára jelzett volumen kissé alulmúlja az egy évvel korábbit. Mindezek eredményeként 48,1 millió tonna (–15 százalék) kukorica maradhat itt a raktárakban a 2019/2020. évi szezon végére.

A Stratégie grains (2019a, 2020a) szerint az Európai Unió kukoricatermése az egy évvel korábbinál 3 százalékkal több, 63,5 millió tonna volt 2019-ben. Az EU délkeleti részén az augusztusi, szeptemberi meleg, száraz időjárás a hozamokra kedvezőtlenül hatott, azonban a betakarítási munkákat segítette, ellenben Németországban és a Benelux államokban a csapadékosabb időjárás miatt a szokásosnál később kezdődött el a kukorica betakarítása. Olaszországban kevesebb terményt arattak 2019 őszén, miközben a németországi, a franciaországi, a romániai és a magyarországi termés bővült. Románia megőrizte első helyét az EU legnagyobb kukoricatermelőinek rangsorában, ahol 5,0 tonna/hektár hozam mellett (–1 százalék) 2,6 millió hektárról (+5 százalék) 13,1 millió tonna termés (+4 százalék) került a tárolókba. Franciaországban a betakarított terület 5 százalékos növekedése – a termésátlag 4 százalékos romlása (8,5 tonna/hektárra) ellenére – a termés 1 százalékos bővülését eredményezte, így 12,3 millió tonna kukorica került a tárolókba. Ezzel a kibocsátással Franciaország az EU második legnagyobb kukoricatermelője volt 2019-ben is. Magyarország 8 millió tonnát meghaladó ered-

ményével megőrizte harmadik helyét. Olaszországban 2 százalékkal 5,9 millió tonnára csökkent a termés, köszönhetően a hozam 6 százalékos (9,3 tonna/hektárra) romlásának. Németországban a termésátlag 8 százalékos és a betakarított terület 13,5 százalékos növekedése miatt a termés 22 százalékkal 3,7 millió tonnára emelkedett. A várakozások szerint 4 százalékkal 79,4 millió tonnára csökken az unióban a termés belpiaci felhasználása a 2019/2020. gazdasági évben. Ez jelentősen meghaladja a 2019. évi kibocsátást, így 19,0 millió tonna kukorica behozatalára kerülhet sor a 2019/2020. gazdasági évben. Ennek 65 százaléka (12,3 millió tonna) Ukrajnából érkezik, további 17 százalék Brazíliából, 7 százalék pedig Kanadából. A szakértők arra számítanak, hogy a világ jelenleg elsőszámú kukoricaimportőrének számított Európai Unióban a termés zárókészlete 10 százalékkal 6,5 millió tonnára apad a szezon végére (Stratégie grains, 2019b, 2020a).

Ukrajnában a terület 9 százalékos növekedése és a hozam 9 százalékos romlása (7,2 tonna/hektárra) a 2018. évvel megegyező 35,8 millió tonna kukorica betakarítását eredményezte 2019-ben (USDA, 2020b). A belpiaci igényt a termés 14 százaléka fedezi, így a világ negyedik legnagyobb kukoricaexportőre 31 millió tonnát helyezhet el külföldön a 2019/2020. szezonban. Oroszországban a terület 7 százalékos növekedése és a 2018. évinél 18 százalékkal jobb hektáronkénti átlagtermés (5,7 tonna/hektár) mellett 14,5 millió tonna (+27 százalék) kukorica termett 2019-ben, ebből 5,7 millió tonna juthat kivitelre.

A déli féltekén nem fejeződött be teljesen a kukorica vetése 2019 végéig. Brazíliában az első és második vetésből együttesen, az előző szezon volumenével megegyező 101 millió tonna szemtermés kerülhet a magtárakba a 2019/2020. gazdasági évben. A déli félteke legnagyobb exportőrének 2019/2020. gazdasági évi kivitele 39,5 millió tonna lehet (+1,5 százalék) (USDA, 2020b). Argentínában a hozam 2 százalékos romlását vetítik előre az elemzők, így változatlan termőterület mellett a dél-amerikai ország kukoricatermése 2 szá-

zalékkal 50 millió tonnára csökkenhet. Ennek ellenére a déli félteke második legnagyobb kukoricaexportőre 33,5 millió tonnára (+2 százalékos) növelheti kivitelét.

Magyarországi piaci tendenciák

Kínálat

A KSH adatai szerint a 2018. évi 2 százalékkal meghaladó mennyiség, 5,37 millió tonna búza került betakarításra 2019 nyarán, mivel a betakarított terület 1 százalékos csökkenése (1,02 millió hektárra) és a hektáronkénti hozam 3 százalékos növekedése (5,3 tonna/hektárra) kiegyenlítették egymás ellentétes hatását. Magyarországon 1,4 millió tonna árpa (+20 százalékos), 330 ezer tonna tritikálé (2018: 329 ezer tonna), 69 ezer tonna zab (+17 százalékos) és 80 ezer tonna rozs (–9 százalékos) termelt 2019-ben.

A kukoricatermesztés szempontjából kedvezőek voltak az időjárási feltételek 2019-ben, ami a terméseredményekben is kifejezésre jutott. A hozam csökkenése ellenére (–5 százalékkal 8,05 tonna/hektárra) a betakarított terület 9 százalékos növekedése (1,03 millió hektárra) összesen 8,271 millió tonna kukorica betakarítását (+4 százalékos) eredményezte 2019-ben.

Bel- és külpiazi értékesítés

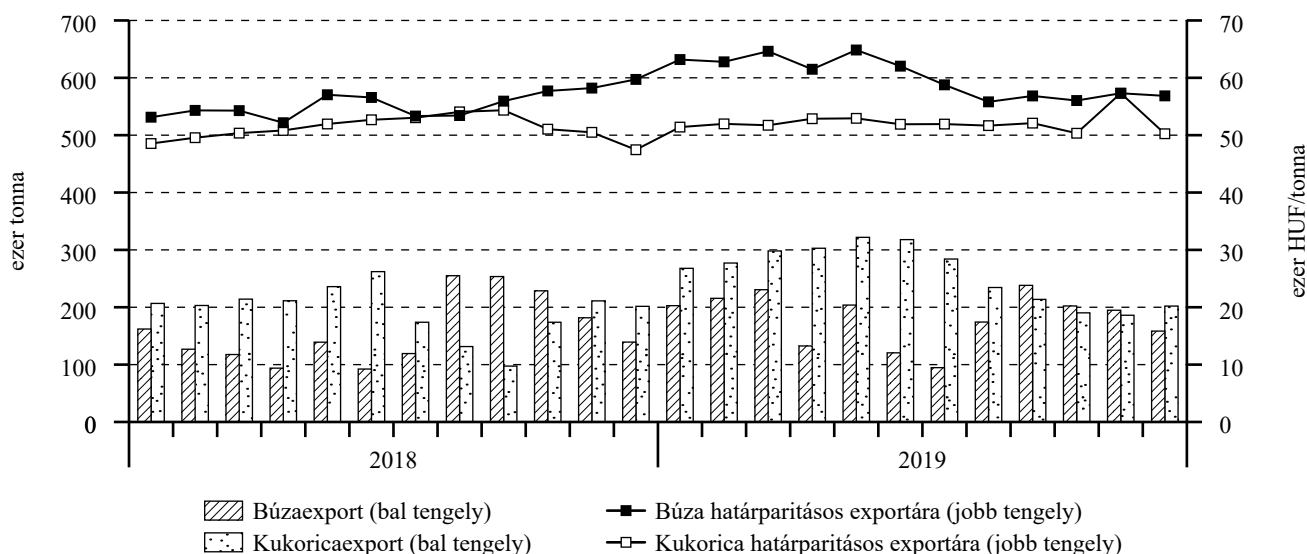
A KSH adatai szerint a kereskedők és feldolgozók a 2018. évtől 1 százalékkal elmaradó mennyiséget, 2,53 millió tonna búzát vásároltak a termelőktől 2019-ben, amelynek 37 százaléka kelt el takarmánybúzaként.

Az év első felében az ótermesű készleteket próbálták eladni a termelők, és az értékesítések zömét (87 százalékos) 2019 második fél évében, a betakarítást követően bonyolították le. Az eladások júliusra és augusztusra koncentráltak, amikor a 2019-ben értékesített volumen 54 százaléka, 1,4 millió tonna búza cserélt gazdát a piacon. Ez az előző év azonos időszakához képest 9 százalékkal alacsonyabb mennyiséget jelentett. A nyári hónapok erős kereskedése után a kínálat csökkenésével mérséklődött a piaci aktivitás az év utolsó harmadában, 825 ezer tonna búzát vásároltak a kereskedők, feldolgozók. Ez a volumen ugyanakkor 75 százalékkal haladta meg a 2018. év azonos periódusában felfvásárolt mennyiséget.

A kukorica belpiaci forgalma kissé élénkült 2019-ben a 2018. évihez képest: a termelők 4,0 millió tonnát (+14 százalékos) értékesítettek. A teljes 2019. évi belpiaci forgalom közel 60 százaléka a betakarítás utáni időszakra (október–december) koncentrált. Takarmányozási célra a 2018. évinél 14 százalékkal több kukoricát (2,97 millió tonna) adtak el a gazdák. Eközben az élelmezési célú értékesítés 19 százalékkal (479 ezer tonnára), a bioüzemanyag-célú 9 százalékkal (601 ezer tonnára) emelkedett egy év alatt.

Magyarország búzaexportja 14 százalékkal bővült 2019-ben az előző évihez viszonyítva, 2,2 millió tonna búza került a nemzetközi forgalomba (2. melléklet). Az előző év azonos időszakához viszonyítva több mint 50 százalékkal bővült a búza kivitele 2019 első felében: január és június között 1,1 millió tonna terményt szállítottak a külföldre. A betakarítást követő 1,1 millió tonna export az egy évvel korábbi volument 10 százalékkal múlta alul. A legnagyobb célpiacok Olaszország (40 százalékos), Ausztria (15 százalékos), Románia (15 százalékos) és Bosznia-Hercegovina (8 szá-

1. ábra: A gabonafélék határparitásos exportárának és kivitelének alakulása 2018–2019 között

Forrás: a KSH adatai alapján készült a NAIK AKI Piaci Árinformációs Osztályon

zalék) voltak 2019-ben. Magyarország búzaimportja az előző évihez viszonyítva 28 százalékkal csökkent 2019-ben. A 97 ezer tonna termény 86 százaléka Szlovákiából érkezett.

A Magyarországon termelt kukorica kivitele 2019 első fél évében az egy évvel korábbi volument 34 százalékkal haladta meg, azaz 1,8 millió tonna termény talált vevőre határainkon kívül a KSH adatai szerint (1. ábra). Az év második felében is erősödött az export az előző év azonos időszakához képest, így 2019-ben összesen 3,1 millió tonna kukoricát, a 2018. évinél 33 százalékkal többet értékesítettek a külföldön (2. melléklet). A kivitel 41 százaléka Olaszországba, 18 százaléka Ausztriába, 17 százaléka Németországba és 12 százaléka Hollandiába irányult. Magyarország 76 százalékkal több (144 ezer tonna) kukoricát importált 2019-ben, mint egy évvel korábban. A beszállított mennyiség nagyrészt Romániából (58 százalék), Ukrajnából (15 százalék) és Szerbiából (12 százalék) érkezett.

A piaci árak tendenciája

A chicagói árutőzsdén (CME/CBOT) a búza legközelebbi lejáratra szóló jegyzése az év eleji 190 dollár (USD)/tonna körüli szintről 155 dollár/tonnáig eszkedett 2019. március első felében (2. ábra). A termény fronthavi jegyzése május közepéig 155–175 dollár/tonna, majd az aratásig 170–200 dollár/tonna tartományban ingadozott. Ez idő alatt az állományok állapotáról érkező hírek és a 2019/2020. gazdasági évre vonatkozó termésvárakozások mozgatták a kurzust. A betakarítás előrehaladtával romlottak

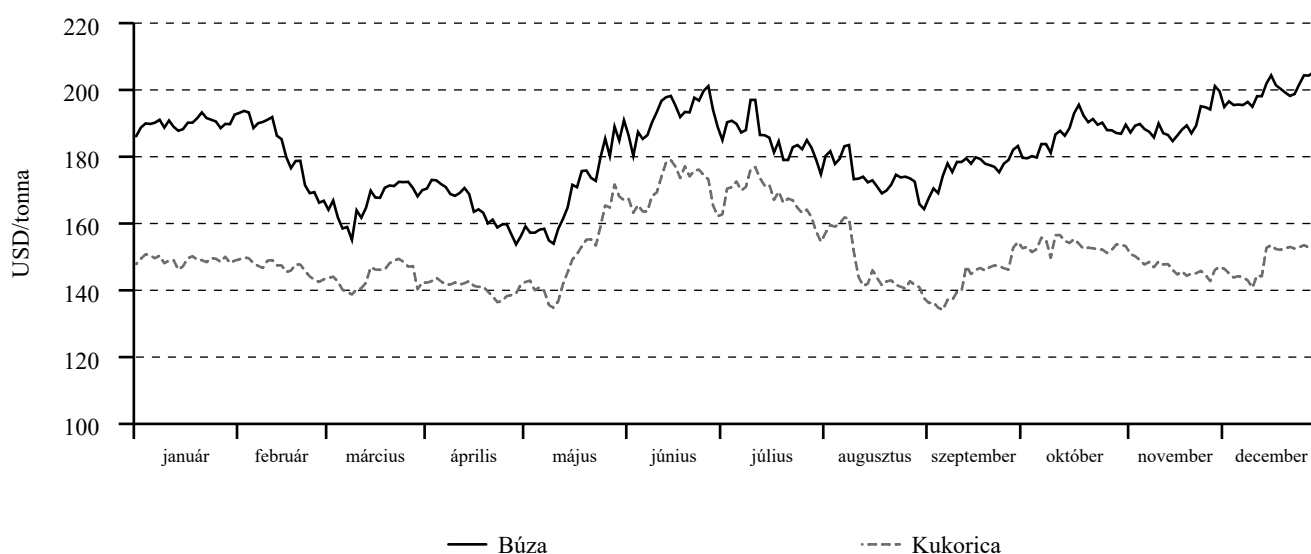
ugyan a globális terméskilátások, de a várható termés még így is bőven fedezte a várható felhasználást, ezért szeptember elejéig a termény jegyzése 164 dollár/tonnáig eszkedett. Az ezt követő folyamatos emelkedés eredményeként a búza jegyzése a legközelebbi lejáratra vonatkozóan az év végéig 205 dollár/tonnára araszolt.

A kukorica legközelebbi határidőre szóló jegyzése a búzáénál – többé-kevésbé igazodva ahhoz – szűkebb tartományban mozgott a chicagói árutőzsdén 2019 folyamán. A kukorica fronthavi jegyzése május közepéig 135–150 dollár/tonna között mozgott, majd június közepére 180 dollár/tonna közelébe emelkedett, köszönhetően annak, hogy az USA-ban a heves esőzések és áradások miatt a szokásosnál később tudták elvetni a terményt. A kukorica legközelebbi lejáratra szóló jegyzése szeptember elejéig 135 dollár/tonna közelébe eszkedett, majd az év hátralévő részében 140–160 dollár/tonna tartományban ingadozott.

A párizsi árutőzsdén (Euronext/MATIF) a búza fronthavi jegyzése többé-kevésbé követte a chicagói változásokat 2019-ben (3. ábra). A kurzus gyengülése szinte töretlen volt szeptemberig, és az év elejihez képest 25 százalékkal alacsonyabb szinten, 153 euró/tonnán jegyezték a terményt a legközelebbi lejáratra vonatkozóan szeptember elején. Ezt követően a jegyzés az év végéig 190 euró/tonna közelébe emelkedett.

A párizsi árutőzsdén a kukorica legközelebbi lejáratra szóló jegyzése az év eleji 180 euró/tonnáról márciusig 160 euró/tonnáig csökkent, majd júniusig 160–170 euró/tonna között mozgott. A chicagói jegyzéssel párhuzamosan június–júliusban 180 euró közelébe emelkedett a kukorica kurzusa a legközelebbi lejáratra vonatkozóan, majd a betakarítás kezdetéig 160 euró/tonnáig eszkedett vissza. Az év utolsó hónapjaiban

2. ábra: A búza és a kukorica fronthavi jegyzése a chicagói árutőzsdén 2019-ben

Forrás: a CME Group adatai alapján készült a NAIK AKI Piaci Árinformációs Osztályon

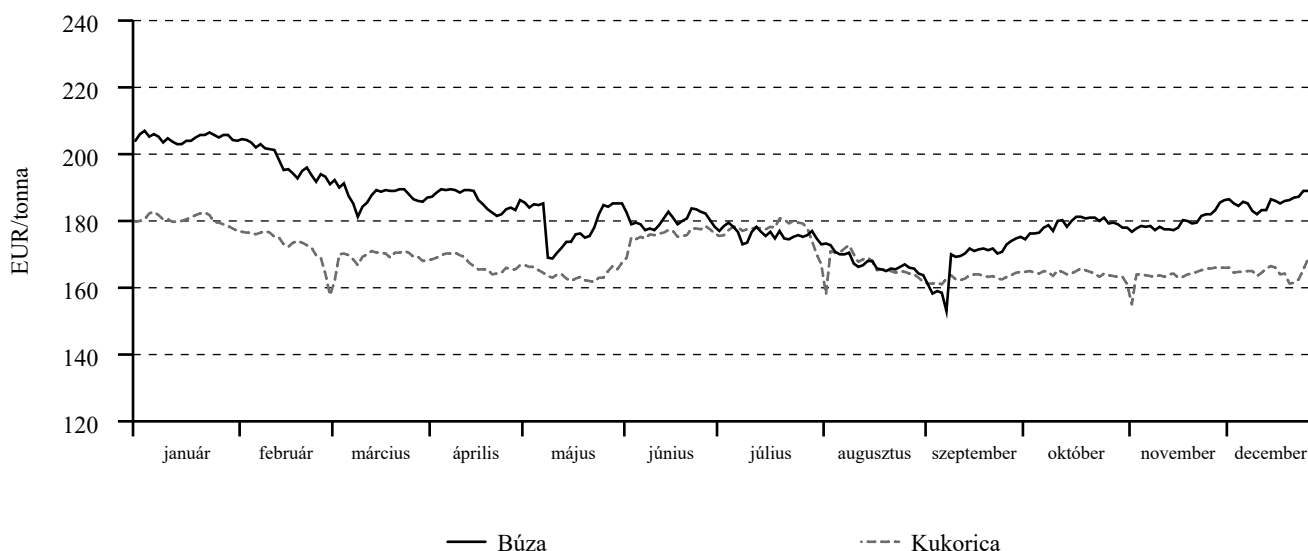
szűk tartományban, 160–170 euró/tonna között ingadozott a termény fronthavi jegyzése.

A Budapesti Értéktőzsde (BÉT) áruipiaci szekciójának forgalma tovább gyengült 2019-ben. Október 17-ig nem jegyezték egyetlen terményt sem, október 18-tól is csak a takarmánykukoricával kereskedhettek a piaci szereplők. A termény 2019. novemberi tőzsdei elszámolóára 43,8 ezer forint/tonna volt, majd október 31-én 43,9 ezer forint/tonna áron vezették ki a szekcióból. A távolabbi határidőkre és a szekció más áru-növényeire nem érkezett vételi vagy eladási ajánlat az év hátralévő részében, így az áruipiaci szekció kereskedése szünetelt.

Magyarországon a búza áfa és szállítási költség nélküli termelői ára a 2018. évet 3 százalékkal haladta meg

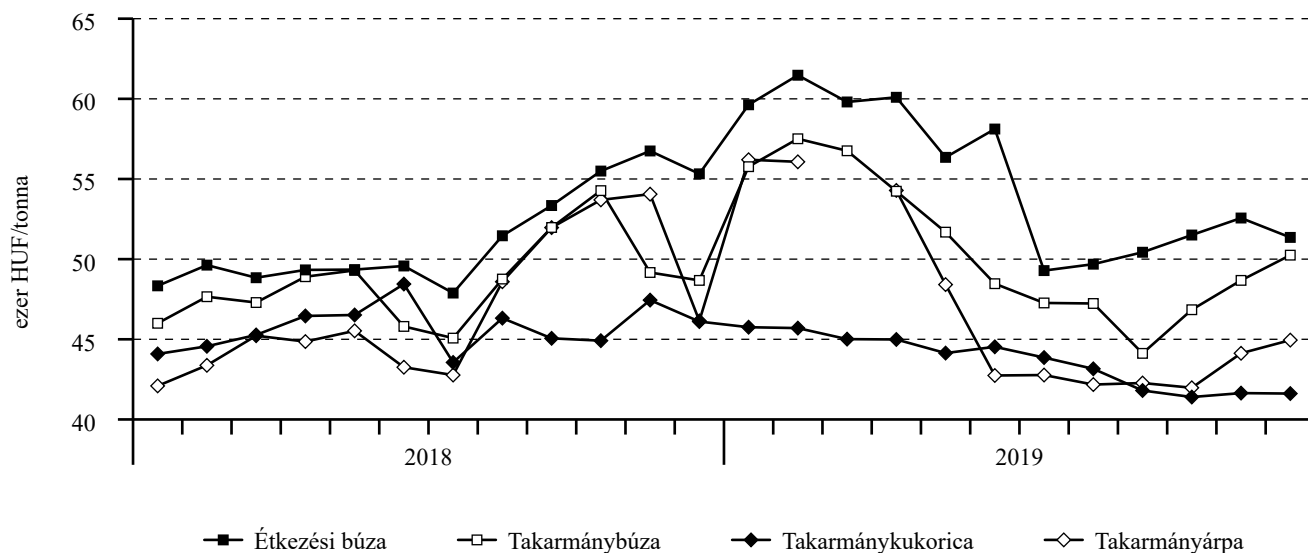
2019-ben, 52,4 ezer forint/tonna volt (3. melléklet). A takarmánybúza termelői ára csaknem 1 százalékkal 47,8 ezer forint/tonnára nőtt ugyanebben az összehasonlításban. Ezzel szemben a takarmánykukorica termelői ára az egy évvel korábbi 8 százalékkal múlta alul 2019-ben, 42,9 ezer forint/tonna volt. A takarmányárpa a 2018. évinél 4 százalékkal alacsonyabb áron, átlagosan 43,9 ezer forint/tonnáért cserélt gazdát. Az étkezési búza és a takarmánybúza termelői ára azonos trendet követett: a betakarítás végéig folyamatosan ereszkedett, majd októbertől decemberig kismértékben erősödött. A takarmányárpa termelői ára január-október között 25 százalékkal (42 ezer forint/tonnára) csökkent, év végére 44,9 ezer forint/tonnára emelkedett. A takarmánykukorica termelői árára ehhez képest

3. ábra: A búza és a kukorica fronthavi jegyzése a párizsi árutőzsdén 2019-ben

Forrás: az Euronext/MATIF adatai alapján készült a NAIK AKI Piaci Árinformációs Osztályon

4. ábra: A gabonafélék termelői ára 2018–2019 között

Forrás: NAIK AKI PÁIR

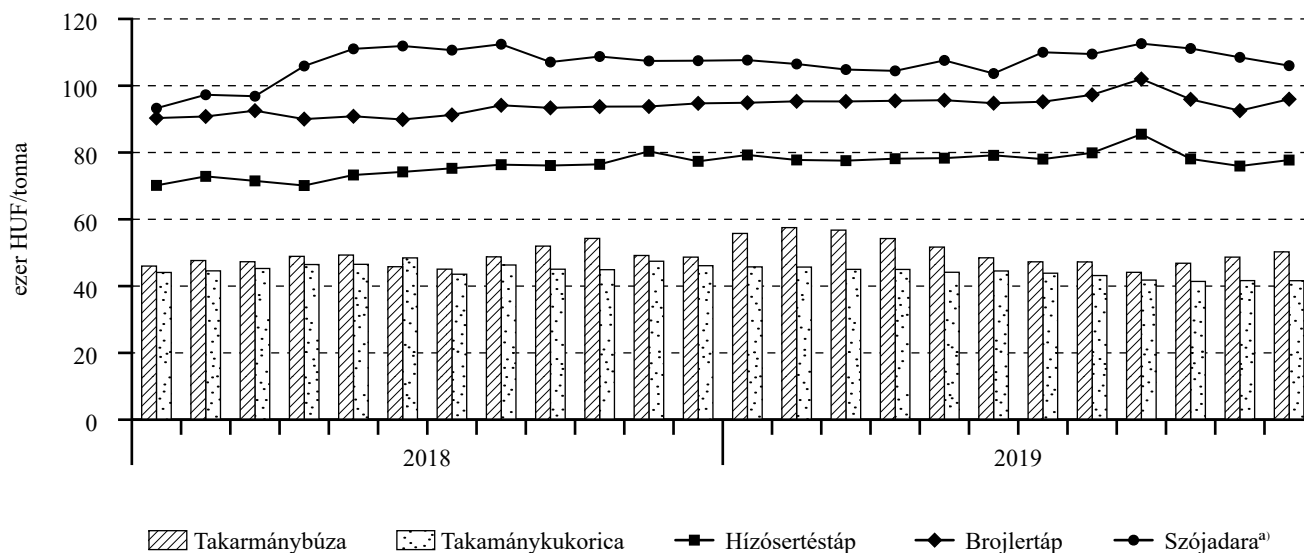
a folyamatos, egyenletes ereszkedés volt jellemző (4. ábra).

A takarmánykeverékek közül a brojlertáp feldolgozói értékesítési ára (áfa és szállítási költség nélkül) 4 százalékkal 96 ezer forint/tonnára, a sertéstápé 6 szá-

zalékkal 79 ezer forint/tonnára emelkedett 2019-ben az előző évihez képest (5. ábra).

Az étkezési búza termelői árának növekedésével párhuzamosan 8-13 százalékkal nőtt a gabonaalapú termékek feldolgozói értékesítési ára (3. melléklet).

5. ábra: A gabonafélék termelői, a szójadara import- és a brojler-, illetve a hízósertéstáp feldolgozói értékesítési ára 2018–2019 között

^{a)} Határparitásos importár.

Forrás: NAIK AKI PÁIR, valamint a KSH adatai alapján készült a NAIK AKI Piaci Árinformációs Osztályon

Olajnövény

Világ- és európai piaci tendenciák

Az Oil World (2020) a hét legfőbb olajmag (szójabab, gyapot, földimogyoró, napraforgó, repce, pálma, kopra) globális termését az egy évvel korábbinál csaknem 3 százalékkal kevesebbre, 556,0 millió tonnára becsüli a 2019/2020. gazdasági évre (3. táblázat). A várakozások szerint az olajmagok együttes hozama 2,0 tonna/hektárra, a termőterületük 274,9 millió hektárra csökken.

A kibocsátás csökkenése ellenére a sajtolásra szánt volumen 2 százalékkal nő, így a hét legfőbb olajmagból 482,6 millió tonna kerülhet a világ olajútóiba a 2019/2020. évi szezonban. A repcemag, a gyapotmag és a pálmamag olajipari feldolgozása nem változik számottevően, a szójababé (+2 százalék), a napraforgómagé (+6 százalék) és a földimogyoróé (+6 százalék) bővül, míg a kopráé (–8 százalék) szűkül (Oil World, 2020). A 2019/2020. gazdasági évben várható gyengébb termésre való tekintettel, a várakozások szerint a hét fő olajmag globális átmenő készlete 116,2 millió tonnára (–7 százalék) apadhat. A felhasználás termelésnél nagyobb mértékű bővülése a készlet/felhasználás mutató 1,9 százalékpontos romlását eredményezheti. Elsősorban a szójababkészletek csökkenésére lehet számítani, miközben a napraforgómagé és a repcemagé nem változik jelentősen. A nemzetközi kereskedelembe kerülő hét legfontosabb olajmag mennyisége 175 millió tonna körül alakul a 2019/2020. évi szezonban.

Az Oil World (2020) a növényi olajok globális előállítását 199,3 millió tonnára prognosztizálja a 2019/2020. gazdasági évre vonatkozóan, ami kismértékben meghaladná az előző szezonét. Az utóbbi évekhez hasonlóan pálmaolaj (76,2 millió tonna), szójaolaj (57,6 millió tonna), repceolaj (24,9 millió tonna) és napraforgóolaj (21,1 millió tonna) készül a legnagyobb mennyiségben. A világ növényolaj-felhasználása várhatóan 2 százalékkal 203,3 millió tonnára emelkedik

ugyanebben az összehasonlításban, miközben a zárókészlet 25 millió tonna (–12 százalék) körül alakulhat.

Szójabab

A 2019-es naptári év elején aratták a déli félteke 2018/2019. gazdasági évi szójababtermését. A legnagyobb termelők közül Brazíliában az egy évvel korábbi, valaha volt legnagyobb mennyiséghez viszonyítva 3 százalékkal kevesebbet, 120,0 millió tonnát takarítottak be a termelők (Oil World, 2020). Argentínában ellenben a kedvezőbb időjárási viszonyok hatására a 2017/2018. gazdasági évihez képest 53 százalékos terméshozárulás következett be, így 53,4 millió tonna bab került a magtárakba.

A 2018/2019. gazdasági évi mindenkorai rekordtermést 5 százalékkal alulmúló volumenű, 342,8 millió tonna szójababot takaríthatnak be a gazdák világszerte a 2019/2020. évi szezonban (Oil World, 2020). Az északi félteke termelését 144,6 millió tonna (–15 százalék), a déliét 198,1 millió tonna (+5 százalék) körül várják. Úgy tűnik, a főbb szójatermelő országok közül Argentína mellett Brazília is növeli kibocsátását az előző gazdasági évihez viszonyítva, miközben az Amerikai Egyesült Államoké csökken. A szójabab globális kínálata előreláthatóan nem változik számottevően, 450,5 millió tonna lehet a 2019/2020. évi szezonban. Az olajútókban várhatóan az előző szezonétól 1 százalékkal több, 305,5 millió tonna terményt dolgoznak fel, az egyéb felhasználásra kerülő szójabab mennyisége pedig 2,5 százalékkal közel 44 millió tonnára emelkedik. A felhasználást alulmúló termelés miatt 2020. augusztus végén az előző gazdasági évi rekordhoz képest 6 százalékkal kevesebb, 101,0 millió tonna szójabab maradhat a tárolókban. A globális készlet/felhasználás mutató az egy évvel korábbihoz képest előreláthatóan 2,4 százalékponttal 28,9 százalékra csökken (4. táblázat).

3. táblázat: A hét legfőbb olajmag globális mérlege

	millió tonna	
	2018/2019. gazdasági év	2019/2020. gazdasági év
Nyitókészlet	110,3	125,2
Termelés	570,8	556,0
Import	169,6	176,0
Forrás	681,1	681,2
Felhasználás	555,9	564,9
Export	172,9	174,5
Zárókészlet	125,2	116,2
Készlet/felhasználás, %	22,5	20,6

Forrás: Oil World

4. táblázat: A szójabab és a szójadara globális mérlege

millió tonna

	Szójabab		Szójadara	
	2018/2019. gazdasági év	2019/2020. gazdasági év	2018/2019. gazdasági év	2019/2020. gazdasági év
Nyitókészlet	92,56	107,74	10,01	8,83
Termelés	359,35	342,76	234,03	239,62
Import	147,40	153,26	67,61	68,83
Forrás	451,91	450,50	244,04	248,45
Felhasználás	344,17	349,46	235,08	239,23
Export	150,77	151,75	67,74	68,98
Zárókészlet	107,74	101,04	8,83	9,07
Készlet/felhasználás, %	31,30	28,91	3,76	3,79

Forrás: Oil World

A világ első számú szójababtermelőjénél, az Amerikai Egyesült Államokban az egy évvel korábbinál csaknem 20 százalékkal alulmúló mennyiségű, 96,8 millió tonna terményt takarítottak be a gazdák 2019-ben. Az észak-amerikai ország szójababexportja 1 százalékkal csökken a 2019/2020. gazdasági évben, vagyis 47,8 millió tonnát szállíthat a világpiacra, az exportőrök rangsorában Brazília mögött másodikként, a globális kereskedelemről 31,5 százalékot kihasítva (Oil World, 2020).

A 2019/2020. gazdasági évi globális szójababtermésre vonatkozó előrejelzéseket bizonytalanná tette, hogy a világtermelés több mint felét adó két dél-amerikai országban, Argentínában és Braziliában 2020 tavaszán fejezik be a betakarítást. Braziliában az előző évinél 5 százalékkal több, 126,0 millió tonna termést jeleztek a szakértők (Oil World, 2020). A világ első számú szójababexportőreként számotartott dél-amerikai ország 2019-ben 11 százalékkal kevesebb, 74,1 millió tonna olajmagot szállított a világpiacra, miközben a belpiaci feldolgozás nem változott lényegesen, 43,4 millió tonna volt. Az elemzők arra számítanak, hogy – a 2019. évihez hasonló szintű felhasználás mellett – legfeljebb 75,0 millió tonna brazíliai szójabab kivitelére kerülhet sor 2020-ban. Braziliában a zárókészlet 5 százalékkal 36,9 millió tonnára emelkedhet.

A világ harmadik legnagyobb szójababtermelőjének számító Argentínában a prognózisok szerint nem változik számottevően a 2020. évi termés a 2019. évihez képest: 53,8 millió tonna szójababot takaríthatnak be a gazdák (Oil World, 2020). A termés belpiaci feldolgozása ennek ellenére 4 százalékkal 42,1 millió tonnára emelkedhet az egy évvel korábbihoz képest a 2019/2020. gazdasági évben. Argentína szójababexportja csaknem 8 százalékkal 9,8 millió tonnára nőhet a 2019/2020. évi szezonban, miközben rekordszintű készlet (+6 százalék, 34,3 millió tonna) halmozódhat fel a terményből. Mindez a feldolgozott termék, a szójadara exportjára is kihat: a világ első számú szójadara-

exportőreként Argentína a 2018/2019. gazdasági évinél 4 százalékkal többet, azaz 30,1 millió tonnát vihet a nemzetközi forgalomba a 2019/2020. évi szezonban.

A világpiaci forgalom élénkülésének fő hajtóereje Kína növekvő szójababigénye volt a korábbi szezonokban. Kína importszójababtól való függőségét (88,5 millió tonna) továbbra is erősíti, hogy alacsony szintű termelése mellett (15,7 millió tonna) nagy volument dolgoz fel: a 2019/2020. gazdasági évben a korábbihoz hasonló volument, 84,8 millió tonnát szán olajipari feldolgozásra (Oil World, 2020).

A Stratégie grains (2019c, 2020b) szerint 2019-ben 4 százalékkal 910 ezer hektárra csökkent a szójabab termőterülete az Európai Unióban. A hektáronkénti átlagtermés 2,5 százalékkal 2,9 tonna/hektárra nőtt, a kibocsátás 1,3 százalékkal 2,6 millió tonnára csökkent. Ez azonban továbbra is csupán a töredékét fedezi a belpiaci szükségletnek. Az unió vezető szójababtermelőjének számító Olaszországban, elsősorban a hozam csökkenése miatt a 2018. évinél 13 százalékkal kevesebb, azaz 949 ezer tonna szójababot takarítottak be a gazdák 2019-ben. Kibocsátásban tőle messze elmaradt a második és a harmadik legnagyobb termelő tagország, Franciaország és Románia, ahol 430 ezer tonna (+7,5 százalék), illetve 344 ezer tonna (+4 százalék) volt a termés. Magyarország 170 ezer tonnás termelésével (–3 százalék, AM) hatodik a rangsorban Horvátország és Ausztria mögött. Az unió szójababtermelése előreláthatóan a 15,5 millió tonnára jelzett belpiaci feldolgozás 17 százalékát fedezi a 2019/2020. gazdasági évben, ezért további 14,6 millió tonna szójabab érkezik a harmadik országokból, a korábban leírtakból kifolyólag döntően az USA-ból (48 százalék részesedés) és Braziliából (31 százalék). Az állattenyésztés teljes szükségletének fedezése érdekében a közösségben előállított 12,0 millió tonna szójadara mellé még 18,7 millió tonna behozatala szükséges, ami főként Argentínából (43 százalék) és Braziliából (39 százalék) érkezik.

A világ szójadara-előállítására 239,6 millió tonnára (+2 százalék) tehető a 2019/2020. évi szezonban (Oil World, 2020). A dara világpiaci forgalma a 2019 októbertől és 2020 szeptembere közötti időszakban 2 százalékkal csaknem 69 millió tonnára nőhet. Az elemzők a szójaolaj előállítását és felhasználását egyaránt 58 millió tonna körül jelzik, és előreláthatóan 11,8 millió tonna termék cserél gazdát a nemzetközi piacon a folyó gazdasági évben. A szójaolajkészlet világszinten várhatóan 5,6 millió tonna lesz.

Napraforgómag

A napraforgómag globális kibocsátása 5 százalékkal rekordszintre, 54,8 millió tonnára nőhet a 2019/2020. gazdasági évben (Oil World, 2020), köszönhetően a termőterület 1 százalékos (27,4 millió hektár) és a hozam 4 százalékos (2,0 tonna/hektár) növekedésének. A termeléssel párhuzamosan az olajipari felhasználás is soha nem látott volument érhet el, 6 százalékkal több, 49,8 millió tonna sajtolására kerülhet sor. A külkereskedelemben jutó mennyiség 3,5 millió tonnára (+11 százalék) nőhet, miközben a zárókészlet 4,0 millió tonnára (+2 százalék) duzzadhat (5. táblázat).

Világszinten 5,5 százalékkal több, 21,1 millió tonna napraforgóolajat állíthatnak elő az olajmalmok, a felhasználást szintén 21,1 millió tonnára (+8 százalék) jelzik a szakértők (5. táblázat). A legnagyobb napraforgóolaj-exportőr Ukrajna (6,3 millió tonna) és Oroszország (3,4 millió tonna) marad, az importőrök között első helyen India (2,6 millió tonna) áll, majd az EU (2,3 millió tonna) és Kína (1,5 millió tonna) következik a sorban.

A napraforgómag-termelés szempontjából piacvezető Ukrajnában és Oroszországban a hozam- és a területnövekedés eredményeként a 2018. évinél több mag került a tárolókba 2019-ben. Előbbinél 15,9 millió tonnára (+4 százalék), utóbbinál 15,1 millió tonnára

(+18 százalék) bővült a kibocsátás. Az Oil World (2020) szerint Ukrajnában 6,8 millió tonnára (+3,5 százalék), Oroszországban 5,9 millió tonnára (+15 százalék) nőhet a napraforgóolaj kibocsátása a 2019/2020. gazdasági évben. Az Ukrajnában előállított olaj hozzávetőlegesen 93 százalékát az ország határain kívül értékesítik, ami a 2019/2020. évi szezonban 6,3 millió tonnát tehet ki. Oroszországban az utóbbi években 2,4-2,5 millió tonna igény jelentkezik a napraforgóolaj iránt, amit a belföldi olajmalmok könnyen kiszolgálnak. Emellett jócskán jut exportra is, ami a 2019/2020. gazdasági évben 3,4 millió tonnára (+22 százalék) rúghat. A két fekete-tengeri ország együttesen a napraforgóolaj nemzetközi forgalmának több mint háromnegyedét bonyolítja.

A Stratégie grains (2019c, 2020b) szerint 4,3 millió hektárról (+4 százalék) 2,2 tonna/hektár (–4 százalék) átlagtermés mellett az előző évvel csaknem megegyező volumenű, 9,4 millió tonna napraforgómagot takarítottak be a gazdák 2019-ben. A legfőbb termelő tagországok közül Romániában a terület 11 százalékos növekedése mellett 11 százalékkal több, azaz 2,9 millió tonna napraforgómag termelt. A termelésben második helyen álló Bulgáriában a napraforgómag-termés 4 százalékkal 1,9 millió tonnára csökkent 2019-ben, míg a terület 4 százalékkal 800 ezer hektárra emelkedett. Magyarország annak ellenére megőrizte harmadik helyét a rangsorban, hogy a 2018. évinél 7 százalékkal kevesebb napraforgómagot takarítottak be a termelők 2019-ben. Franciaországban a termőterület 9 százalékkal 600 ezer tonnára bővült, míg a hektáronkénti termésátlag 5 százalékkal 2,2 tonnára csökkent, így az összes termés végül 4 százalékkal 1,3 millió tonnára nőtt ugyanekkor. A várakozások szerint az unió napraforgómag-exportja 6 százalékkal 464 ezer tonnára csökkenhet és 75 százalékkal több, 914 ezer tonna érkezik a harmadik országokból a 2019/2020. gazdasági évben. Az EU-ban így az egy évvel korábbinál 3 százalékkal több, 8,6 millió tonna napraforgóma-

5. táblázat: A napraforgómag és a napraforgóolaj globális mérlege

	Napraforgómag		Napraforgóolaj	
	2018/2019. gazdasági év	2019/2020. gazdasági év	2018/2019. gazdasági év	2019/2020. gazdasági év
Nyitókészlet	3,50	3,91	2,39	2,57
Termelés	52,15	54,84	19,98	21,08
Import	3,03	3,48	11,40	12,51
Forrás	55,65	58,75	22,37	23,65
Felhasználás	51,74	54,75	19,62	21,13
Export	3,12	3,46	11,57	12,36
Zárókészlet	3,91	4,00	2,57	2,68
Készlet/felhasználás, %	7,56	7,31	13,10	12,68

Forrás: Oil World

got fordíthatnak olaj előállítására a 2019/2020. évi szezonban. Ez 3,6 millió tonna olaj gyártásához elegendő, holott az uniós igény 5,3 millió tonnára tehető, aminek fedezéséhez, továbbá a tartalékok szinten tartásához 2,1 millió tonna napraforgóolaj behozatala szükséges (Stratégie grains, 2019c, 2020b).

Az Oil World (2020) a déli félteke legnagyobb napraforgómag-termelő országának, Argentínának a 2019/2020. gazdasági évi napraforgómag-termését 3,2 millió tonnára becsüli, ami 13,5 százalékkal múlta alul az előző szezon kibocsátását. A kínálat csökkenése miatt a dél-amerikai ország napraforgóolaj-termelése 9 százalékkal 1,3 millió tonnára mérséklődhet, és ennek 64 százalékát exportálhatja a 2019/2020. évi szezonban.

Repcemag

Az Oil World (2020) világszinten 61,7 millió tonna repcemagtermést jelez a 2019/2020. gazdasági évről, ami az előző szezon kibocsátását 4,5 százalékkal múlta alul. Az átlagtermés 1,6 százalékkal 1,95 tonna/hektárra javult, míg a növény termőterülete 6 százalékkal 31,7 millió hektárra zsugorodott egy év alatt. A termés szűkülése ellenére az egy évvel korábbihoz hasonló volumen, 61,3 millió tonna repcemag juthat olajipari feldolgozásra. A termés globális nemzetközi forgalma összességében nem változik számottevően. Kanada külpiaci részesedése 9,8 millió tonna (+5,5 százalék) exporttal 64 százalékra tehető, miközben Ausztráliáé 1,4 millió tonna canolakivitellel (-12,5 százalék) 9 százalékra zsugorodik, ezzel az exportőrök rangsorában a harmadik helyre csúszik. A 2019/2020. gazdasági évben Ukrajna 19 százalékos részesedéssel foglalhatja el a dobogó második fokát a maga 2,9 millió tonna (-3 százalék) kivitelével. Az importőrök oldaláról az EU behozatala 3 százalékkal 5,2 millió tonnára nőhet, míg Kínáé 14 százalékkal 3,0 millió tonnára csökkenhet. A repcemag globális zárókészlete 19 százalékkal 7,9 millió tonnára apadhat a szezon végére (6. táblázat).

Az Oil World (2020) szerint 24,9 millió tonna repceolajat állíthatnak elő világszerte a 2019/2020. évi szezonban, ami 1 százalékkal múlta alul az előző gazdasági év kibocsátását. A repceolaj iránti globális keresletől épphogy elmarad ez a volumen, így a zárókészlet 3 millió tonna alatt maradhat. A legnagyobb olajexportőr Kanada lehet 3,2 millió tonnával (+2 százalék), az importőrök között pedig első helyen az USA állhat 1,8 millió tonnával (+2 százalék).

A Stratégie grains (2019c, 2020b) szerint az Európai Unióban az átlaghozam 6 százalékos javulása (3,0 tonna/hektárra) és a termőterület 20 százalékos zsugorodása (5,6 millió hektárra) együttesen a termés 15 százalékos csökkenését eredményezte. Franciaországban 2019 nyarán 1,1 millió hektár (-31,5 százalék) hozott termést, a hozam 2 százalékkal javult, így összességében 3,5 millió tonna repcemagot, az előző évinél 30 százalékkal kevesebbet arattak a termelők. Németország 2019. évi eredménye (-23 százalék, 2,8 millió tonna) már negyedik éve csupán a második helyre elegendő az uniós termelők rangsorában. Lengyelországban 6 százalékkal 2,3 millió tonnára nőtt a termés. Romániában a terület (270 ezer hektár) nagymértékű (-59 százalék) csökkenése mellett a hektáronkénti hozam 6 százalékkal 2,6 tonnára javult, így 57 százalékkal kevesebb, azaz 690 ezer tonna repcemag került a magtárakba 2019-ben. Az EU-ban olajelőállításra az egy évvel korábbinál 5 százalékkal kevesebb, azaz 22,4 millió tonna repcemagot használhatnak fel a 2019/2020. gazdasági évben, amit nem fedez a belpiaci termés. Az 5,8 millió tonnára jelzett import (+35 százalék) az olajipari és az egyéb célú felhasználás, valamint a készletek szinten tartása érdekében is szükséges. A behozatal 47 százalékát Ukrajna, 36 százalékát pedig Kanada biztosítja. Az előállított 9 millió tonna repceolaj teljes egészében az Európai Unióban kerül felhasználásra.

Kanadában a hektáronkénti canolatermés (2,3 tonna) kismértékű emelkedése mellett a termőterület 9 százalékkal 8,3 millió hektárra, a kibocsátás pedig

6. táblázat: A repcemag és a repceolaj globális mérlege

	Repcemag		Repceolaj	
	2018/2019. gazdasági év	2019/2020. gazdasági év	2018/2019. gazdasági év	2019/2020. gazdasági év
Nyitókészlet	9,41	9,73	3,35	2,95
Termelés	64,60	61,72	25,24	24,94
Import	15,36	15,17	5,12	5,35
Forrás	74,01	71,45	28,59	27,89
Felhasználás	64,28	63,60	25,59	25,18
Export	15,15	15,27	5,17	5,29
Zárókészlet	9,73	7,85	2,95	2,77
Készlet/felhasználás, %	15,14	12,34	11,53	11,00

Forrás: Oil World

7 százalékkal 18,9 millió tonnára csökkent 2019-ben a 2018. évihez viszonyítva (Oil World, 2020). Az észak-amerikai ország a jelentős mennyiségű repcemag mellett az évente előállított 4,1-4,2 millió tonna repceolaj több mint háromnegyedét exportálja, ezzel a repceolaj-exportőrök között is vezető szerepet tölt be.

Ausztráliában a termőterület 6 százalékkal zsugorodott, míg a canolatermés 7 százalékkal 2,3 millió tonnára nőtt a 2019/2020. gazdasági évben, ami a 13 százalékkal nagyobb, 1,3 tonna/hektár termésátlagnak köszönhető (Oil World, 2020). Ebből a termésből 1,4 millió tonna jut exportra (-12,5 százalék). Ukrajnában a termőterület dinamikus növekedése révén számottevően nőtt a repcemagtermés 2019-ben. Az 1,4 millió hektár termőterületről (+24 százalék) 2,6 tonna/hektár (-3 százalék) hozam mellett 3,5 millió tonna volt a kibocsátás (+20 százalék).

Magyarországi piaci tendenciák

Kínálat

A KSH adatai szerint Magyarországon a 2018. évihez képest 8 százalékkal zsugorodott a napraforgómag területe 2019-ben, összesen 567 ezer hektárról került a tárolókba a termés. A rendkívül magas, 3,0 tonna/hektár hozam ellenére összességében 7 százalékkal 1,7 millió tonnára csökkent a termés.

A KSH adatai alapján repcemagot az egy évvel korábbi valaha volt legnagyobb területhez képest 9 százalékkal kisebb, 302 ezer hektárról takarítottak be a gazdák 2019-ben. A 2018. évihez hasonló, 3,0 tonna/hektár hozam mellett 0,9 millió tonna termés betakarítására került sor.

Az AM tájékoztatása szerint Magyarországon a szélsőséges időjárás ellenére az elmúlt öt év átlagához (KSH) képest 5 százalékkal több szójababot takarítottak be 2019-ben a gazdálkodók. Az országban csaknem 60 ezer hektáron 170 ezer tonna szója termett, a termésátlag 2,9 tonna/hektár volt.

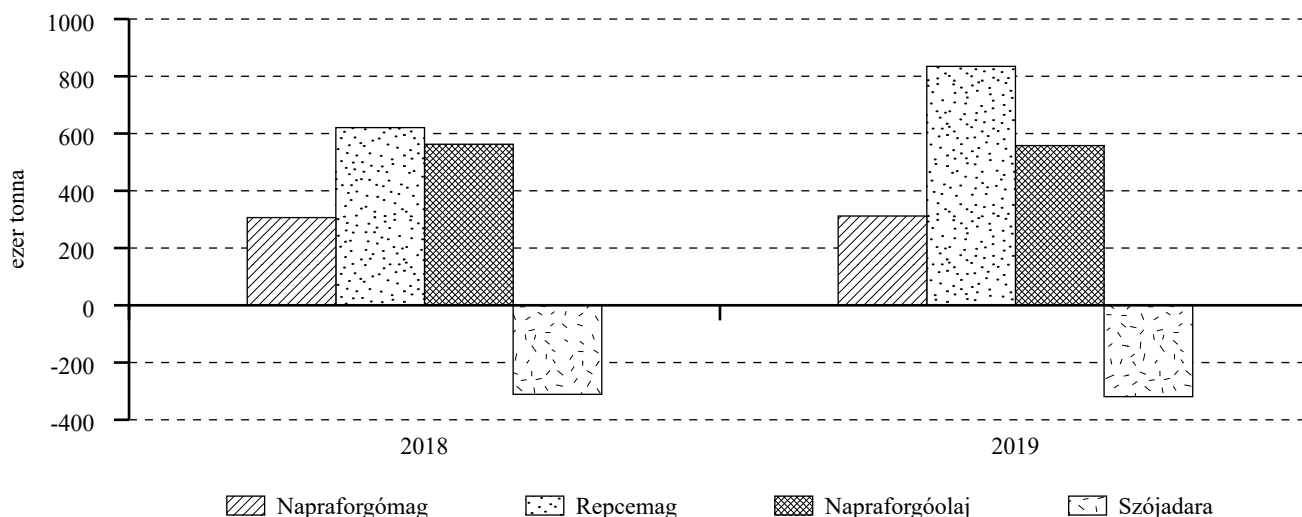
Bel- és külpiaci értékesítés

A KSH adatai szerint Magyarországon a napraforgómag felvásárlása a 2018. évi kismértékben meghaladva 842 ezer tonna volt 2019-ben. Nettó napraforgómag-exportőrként (6. ábra) az egy évvel korábbinál 5 százalékkal nagyobb volumen, 483 ezer tonnát helyeztünk el a külpiacainkon. A szállítmányok 24 százaléka Németországba, 18 százaléka Romániába, 16 százaléka Olaszországba, 15 százaléka Ausztriába irányult, emellett Csehország 9 százalékkal, Hollandia pedig 6 százalékkal részesedett a külpiaci értékesítésből. A napraforgómag importja 12 százalékkal 171 ezer tonnára emelkedett, amelynek csaknem 60 százaléka Romániából érkezett 2019-ben. Napraforgóolajból a 2018. évinél 7 százalékkal nagyobb volumen, 616 ezer tonna talált vevőre a nemzetközi piacon 2019-ben, a kivitel jórészt Hollandiába (29 százalék) és Németországba (18 százalék) irányult.

Magyarországon a káposztarepce felvásárlása az egy évvel korábbit 2 százalékkal múlta alul, 491 ezer tonna volt 2019-ben. Magyarország repcemagexportja 25 százalékkal 886 ezer tonnára emelkedett, amelynek 65 százaléka Németországba, 23 százaléka Ausztriába került. A repceolajexport 5 százalékkal felülmúlta az importot, 51 ezer tonnát szállítottak ki, miközben 49 ezer tonna érkezett külföldről.

Magyarország szójadaraimportja csaknem 1 százalékkal 433 ezer tonnára nőtt 2019-ben az előző évihez

6. ábra: Egyes olajnövények és származékaik külkereskedelmének egyenlege 2018–2019 között

Forrás: a KSH adatai alapján készült a NAIK AKI Piaci Árinformációs Osztályon

viszonyítva (4. melléklet). A szójadara elsősorban az USA-ból és Braziliából érkezett Szlovénia és Németország tengeri kikötőin keresztül. Ezzel egy időben 4 százalékkal 114 ezer tonnára apadt a szójadara kivitele, amelynek 36 százaléka Ausztriába, 31 százaléka Romániába, 10 százaléka Németországba, valamint további 6-6 százaléka Csehországba és Lengyelországba került.

A piaci árak tendenciája

A chicagói árutőzsdén (CME/CBOT) a szójabab fronthavi jegyzése az év eleji 329 dollár/tonnáról 347 dollár/tonnás csúcsra emelkedett az év végéig, ez a Kína és az USA közötti kereskedelmi konfliktus enyhülésének volt köszönhető. Május közepéig egészen

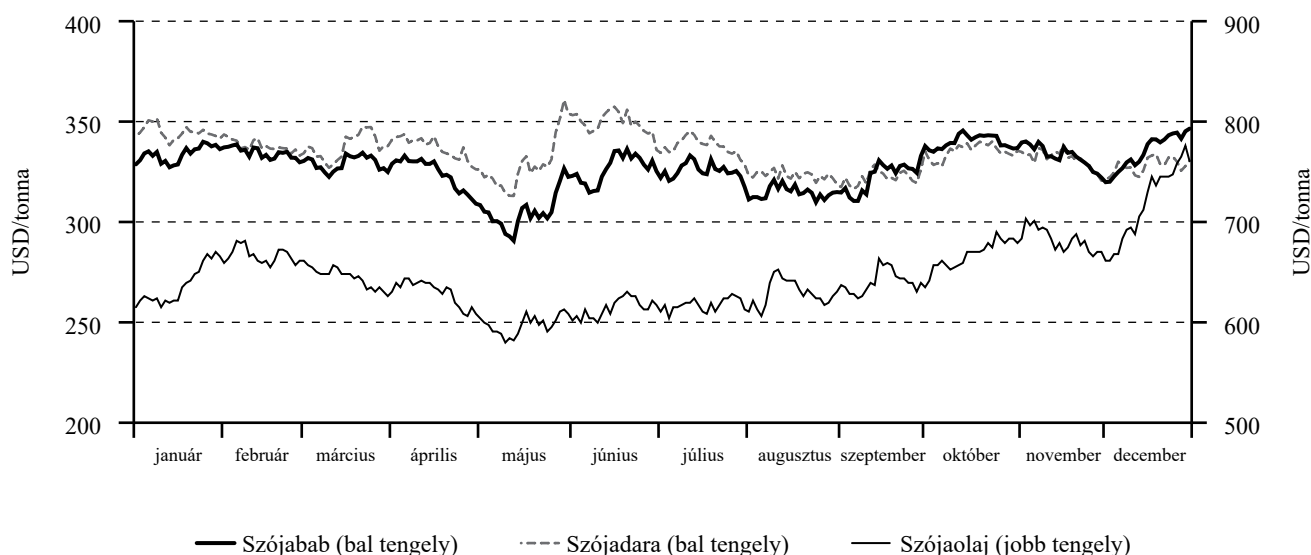
291 dollár/tonnáig ereszkedett a termény jegyzése. Az észak-amerikai szójabab májusi ársuhanása a kereskedelmi konfliktus akkori tartós fennállásának tudható be (7. ábra).

A chicagói árutőzsdén a szójadara fronthavi jegyzése az év eleji 343 dollár/tonna szintről 330 dollár/tonnáig csökkent december utolsó napjára. A dara jegyzése 2019-ben követte az alapanyag kurzusának változását, jórészt felülmúlva azt. A szójaolaj legközelebbi lejáratra szóló jegyzése az év eleji 615 dollár/tonna után 24 százalékkal magasabb szinten, 761 dollár/tonna környékén zárta az évet (7. ábra).

Az Európai Unióban a 2018. nyár végi, őszi szárazság jelentősen hátráltatta a vetést, ami a termőterület csökkenéséhez, valamint extrém repceárakhoz vezetett 2019-ben.

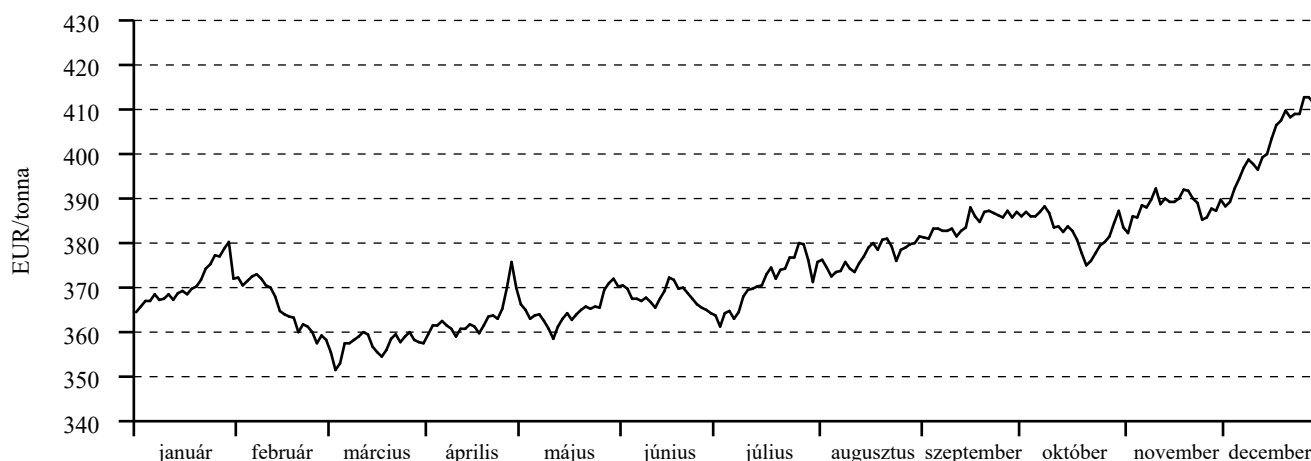
A párizsi árutőzsdén (Euronext/MATIF) a repce-mag fronthavi jegyzése 365 euró/tonnáról 4 százalé-

7. ábra: A szójabab, a szójadara és a szójaolaj fronthavi jegyzése a chicagói árutőzsdén 2019-ben

Forrás: a CME Group adatai alapján készült a NAIK AKI Piaci Árinformációs Osztályon

8. ábra: A repcemag fronthavi jegyzése a párizsi árutőzsdén 2019-ben

Forrás: az Euronext/MATIF adatai alapján készült a NAIK AKI Piaci Árinformációs Osztályon

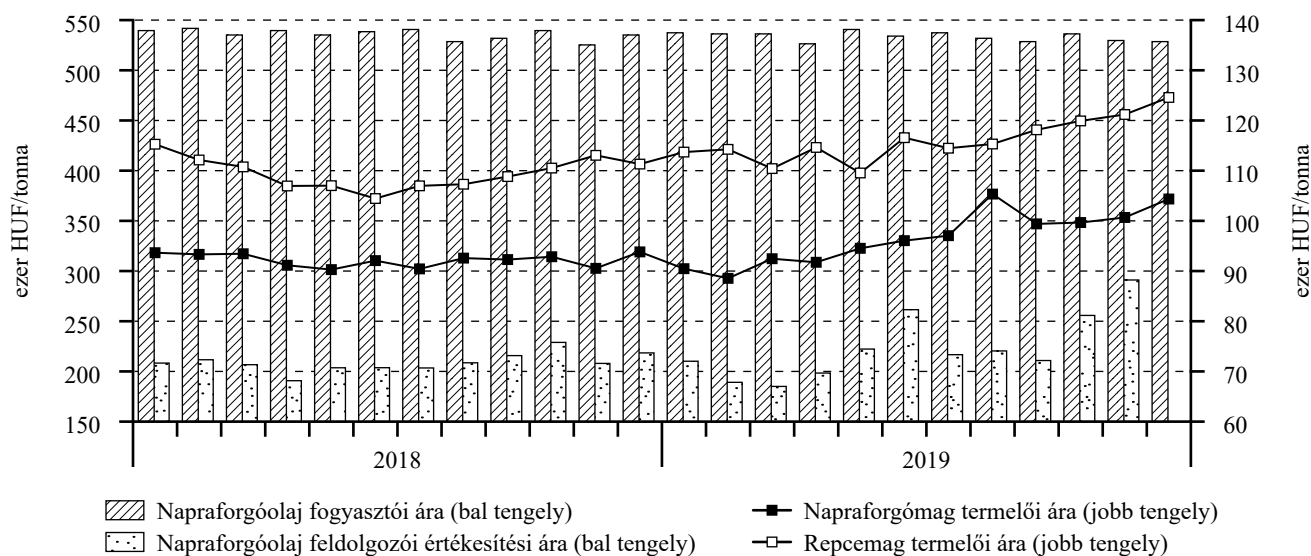
kal csaknem 379 euró/tonnára emelkedett az év első hónapjában. Ez a 2019. évi dél-amerikai termés körüli bizonytalanságokból, valamint a pálmaolaj árának emelkedéséből adódott. Tavasszal a franciaországi Saipol sajtolóüzemeinek sztrájkja az árcsökkenés irányába hatott, így április elejéig mérséklődött a termény jegyzése, majd az Európai Unió termésnövekedésének köszönhetően december végéig folyamatosan emelkedett és az év elejihez képest 13 százalékkal magasabb szinten (413 euró/tonna) zárta a 2019. évet (8. ábra).

A NAIK AKI PÁIR adatai alapján Magyarországon a belföldi újtermésű, 51–53 százalék együttes fehérje- és zsírtartalmú szójababot 103 ezer forint/tonna, a minősítés nélkülit 101 ezer forint/tonna áfa és szállítási költség nélküli termelői áron vásárolták a feldolgozók és kereskedők 2019-ben. Előbbi ára 5 százalékkal, utóbbi 6 százalékkal volt alacsonyabb a 2018. évihez képest. A feldolgozók 3 százalékkal alacsonyabb,

130 ezer forint/tonna körüli áfa és szállítási költség nélküli áron értékesítették a full-fat szóját (33 százalék fehérje-, 12 százalék olaj- és legfeljebb 12 százalék víztartalmú) ugyanekkor.

Magyarországon a NAIK AKI PÁIR adatai szerint az ipari napraforgómag (magas olajsavas napraforgómaggal együtt) a 2018. évinél átlagosan 6 százalékkal volt drágább 2019-ben: a termény áfa és szállítási költség nélküli éves termelői ára 97,2 ezer forint/tonna volt. A repcemag termelői ára 7 százalékkal 115,3 ezer forint/tonnára emelkedett egy év alatt. Az ipari napraforgómag árának növekedése begyűrűzött a feldolgozott termékek árába is (9. ábra): az ömlesztett (nyers) napraforgóolaj értékesítési ára 2,5 százalékkal 214,6 ezer forint/tonnára, a napraforgódara feldolgozói értékesítési ára pedig 10,5 százalékkal 62,1 ezer forint/tonnára emelkedett (5. melléklet).

9. ábra: A napraforgó- és a repcemag termelői, a finomított napraforgóolaj feldolgozói értékesítési és fogyasztói ára 2018–2019 között

Forrás: NAIK AKI PÁIR, valamint a KSH adatai alapján készült a NAIK AKI Piaci Árinformációs Osztályon

Cukor

Világ- és európai piaci tendenciák

A világ cukorkibocsátása az ABARES (2020a) szerint 185 millió tonna volt a 2018/2019. gazdasági évben (október–szeptember), 4 százalékkal elmaradt az előző szezontól. A globális export 4,5 millió tonnával csökkent, míg a zárókészlet 1 százalékkal 83,5 millió tonnára nőtt a 2018/2019. évi szezon végére az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A cukor globális készlet/felhasználás mutatója az egy évvel korábbihoz képest 0,3 százalékponttal 45,4 százalékra emelkedett.

Az ABARES (2020a) szerint a 2019/2020. gazdasági évben a globális cukortermelés 180 millió tonna körül alakulhat, ami 2,8 százalékkal lenne alacsonyabb az előző szezon termelésénél. Az USDA (2020c) 166 millió tonnára becsüli a világ cukorkibocsátását, ami 13,5 millió tonnával maradna el az előző gazdasági évitől. A Nemzetközi Cukorszervezet (ISO) szerint a globális cukortermelés 170 millió tonna lehet a 2019/2020. gazdasági évben, ez 6 százalékkal múltna alul az előző szezon termelését. A világ cukorfogyasztása 174 millió tonnáról 177 millió tonnára emelkedhet a megfigyelt időszakban, így 6,1 millió tonnás deficit várható. A globális cukorkészlet 89 millió tonna lehet a 2019/2020. gazdasági év végén.

Az ABARES (2020a) szerint a globális cukorfogyasztás 186 millió tonnára emelkedhet a 2019/2020. gazdasági évben, ami 1 százalékkal lenne több, mint az előző évi szezonban volt. Ezzel megfordulna a két éve tartó trend, és a 2019/2020. évi szezonban a globális cukorfogyasztás újra meghaladná a globális kibocsátást. Az USDA (2020c) a világ cukorfogyasztását 171,6 millió tonnára teszi.

A világ cukorexportja csaknem 2 százalékkal 59,4 millió tonnára nőhet a 2019/2020. gazdasági évben az előző szezontól képest. A globális cukorkészlet 7 százalékkal 77,7 millió tonnára mérséklődhet a 2019/2020. gazdasági év végére. A készlet/felhasználás mutató 41,8 százalék lehet, 3,6 százalékponttal elmaradhat az előző gazdasági évitől (ABARES, 2020a).

Az ABARES (2020a) szerint Brazília cukortermelése várhatóan 30,5 millió tonna lesz a 2019/2020. gazdasági évben, csaknem 2 százalékkal meghaladva az előző szezon mennyiségét. Brazília cukorkibocsátását az USDA (2020c, d) 29,9 millió tonnára becsüli.

India cukorkibocsátása a 2019/2020. évi szezonban 28,9 millió tonna lehet, ami 15,7 százalékkal lenne kevesebb az egy évvel korábinál. Az ország cukorfogyasztása 27,5 millió tonna lehet a 2019/2020. évi sze-

zonban, az export pedig 6 százalékkal 5 millió tonnára emelkedhet (USDA, 2020c, e).

Az USDA (2020c, f) szerint Thaiföld cukortermelése a termőterület zsugorodása és a szárazságnak köszönhető alacsonyabb cukornádhozamok miatt 43 százalékkal 8,3 millió tonnára csökkenhet a 2019/2020. gazdasági évben az előző szezon 14,6 millió tonnás rekordkibocsátásához képest. A cukorfogyasztás várhatóan 4 százalékkal 2,5 millió tonnára mérséklődik, elsősorban az ipar cukorkeresletének csökkenése miatt. Az ország cukorexportja 10,7 millió tonnára nőhet. A cukorkészletek csaknem a felére, 3,5 millió tonnára csökkenhetnek a szezon végére.

Az USDA (2020c, g) szerint Kína cukortermelése a 2019. őszi szárazság következtében 10,2 millió tonnára csökkenhet a 2019/2020. gazdasági évben. Az ország cukorfogyasztása előreláthatóan 4 százalékkal 15,2 millió tonnára mérséklődik, cukorimportja pedig 4,1 millió tonna körül alakulhat.

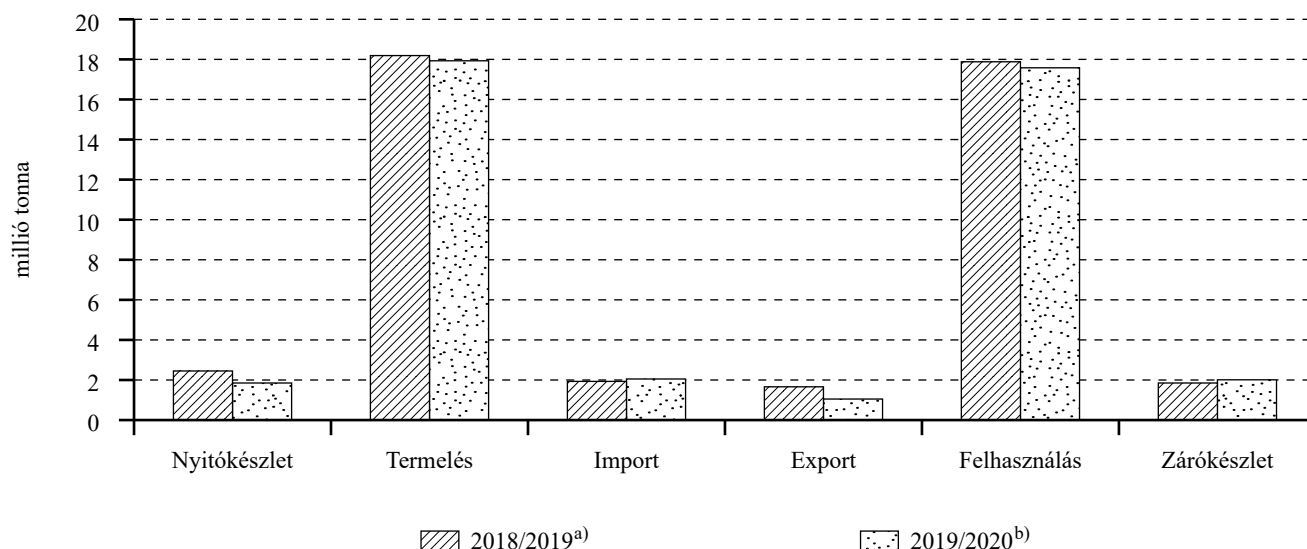
Az Amerikai Egyesült Államokban 7,3 millió tonna cukrot állíthatnak elő a 2019/2020. gazdasági évben, ami 11 százalékkal elmarad az előző gazdasági év termelésétől. Az USA cukorimportja 21,5 százalékkal 3,4 millió tonnára nőhet, a cukorfogyasztás változatlan maradhat, a készletek előreláthatóan csökkennek (USDA, 2020c).

Az Európai Unióban a gazdák 1,7 millió hektáron termeltek cukorrépat 2019-ben, ami 5 százalékkal kisebb terület, mint a 2018. évi. A 2019-es kampányidőszakban 119,1 millió tonna cukorrépat takarítottak be, 0,4 százalékkal kevesebbet, mint az előző szezonban. Az átlaghozam 72,2 tonna/hektár volt, szemben az egy évvel korábbi 68,9 tonna/hektárral. A legjobb hozamokat Spanyolországban (95 tonna/hektár), Belgiumban (82 tonna/hektár), Franciaországban (83,3 tonna/hektár) és Hollandiában (82,4 tonna/hektár) érték el (EC, 2020a).

Az Európai Unió cukortermelése elsősorban a vetésterület zsugorodása miatt csaknem 2 százalékkal 17,4 millió tonnára csökkent a 2019/2020. gazdasági évben az előző szezon kibocsátásához képest (10. ábra). Az unió cukorexportja 38 százalékkal 1 millió tonnára eshet vissza, cukorimportja 6 százalékkal több lehet, 2 millió tonna körül alakulhat. A közösség már második éve nettó cukorimportőr. Az unió cukorfelhasználása 17,1 millió tonna lehet a 2019/2020. gazdasági évben, 2 százalékkal kevesebb, mint az előző szezonban. A közösségben 570 ezer tonna izoglükózt termelhetnek a 2019/2020. gazdasági évben (EC, 2020b, c).

Az ABARES (2020a) szerint a 2020/2021. gazdasági évben a világ cukortermelése 185 millió tonna

10. ábra: Az EU cukor- és izoglükózmérlege

^{a)} Előzetes adat. ^{b)} Előrejelzés.

Forrás: az Európai Bizottság adatai alapján készült a NAIK AKI Piaci Árinformációs Osztályon

körül alakulhat (+2,8 százalék a 2019/2020. gazdasági évihez képest), és 1 százalékkal lenne kevesebb, mint a fogyasztás. A globális cukorexport 3 százalékos növekedés mellett elérheti a 61,1 millió tonnát. A globális cukorkészlet 76,2 millió tonna lehet a 2020/2021. gazdasági év végén. A készlet/felhasználás mutató 40,9 százalékra csökkenhet. Az unióban az előzetes várakozások szerint a cukorrépa területe 3 százalékkal csökken 2020-ban (EC, 2020a).

Magyarországi piaci tendenciák

Kínálat

A KSH (2020) szerint Magyarországon az előző évinél 11 százalékkal kisebb területről, 14 ezer hektárról takarítottak be cukorrépát 2019-ben. Az országos termésátlag 58,4 tonna/hektár volt, ez 4 százalékkal maradt el a 2018. évitől. Összesen 821 ezer tonna cukorrépát szedtek fel, ami 14 százalékkal kevesebb a 2018-ban betakarított mennyiségnél.

Bel- és külpiaci értékesítés

A KSH adatai szerint Magyarország cukorrépaimportja 6 ezer tonna volt 2019-ben, az egy évvel korábbihoz viszonyítva csaknem 2 százalékkal nőtt, a kivitel pedig 13 százalékkal 125 ezer tonnára emelkedett. A cukorimport mennyisége és értéke egyaránt 8 százalékkal csökkent 2019-ben. A cukorexport volumene 51 százalékkal, értéke 40 százalékkal esett a vizsgált időszakban (6. melléklet). A cukor 24 százaléka Szlo-

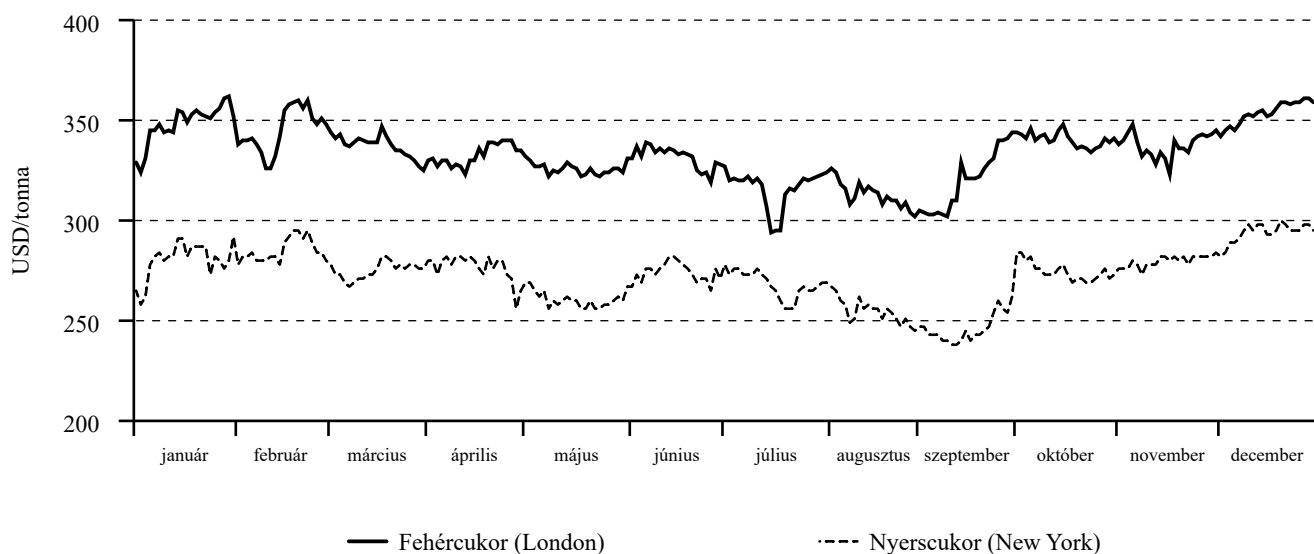
vákiába, 22 százaléka Ausztriába, 19 százaléka Romániába, 15 százaléka Szlovéniába, 8 százaléka Horvátországba és 6 százaléka Bulgáriába került.

A piaci árak tendenciája

A New York-i árutőzsdén a nyerscukor fronthavi jegyzése 2019 elején 265 dollár/tonnáról indult, ami 73 dollár/tonnával alacsonyabb volt, mint az egy évvel korábbi. A nyerscukor kurzusa az év elején a kőolaj világpiaci árának növekedése, továbbá az India és Brazília fő cukornádültetvényeit sújtó aszályról szóló hírek miatt emelkedésnek indult, és február végére 295 dollár/tonnára érkezett, ahonnan március elejére 267 dollár/tonnára csökkent, majd júniusig 270–282 dollár/tonna között mozgott. Az emelkedést követően szeptember közepére 240 dollár/tonnára – az év legalacsonyabb kurzusa – süllyedt a nyerscukor fronthavi jegyzése. Meredek emelkedést követően október elejére 284 dollár/tonnáig nőtt a jegyzés, amit átmeneti enyhe csökkenés követett október végéig, majd ismét felfelé kúszott a kötési ár és december második felében elérte a 300 dollár/tonnát, év végén pedig 295 dollár/tonnán zárt. A londoni árutőzsdén a fehércukor kurzusa követte a nyerscukorét: év elején 329 dollár/tonnáról indult a kereskedés, ami 17 százalékkal elmaradt az egy évvel korábbtól, majd év végére 361 dollár/tonna szintre emelkedett a kurzus (11. ábra).

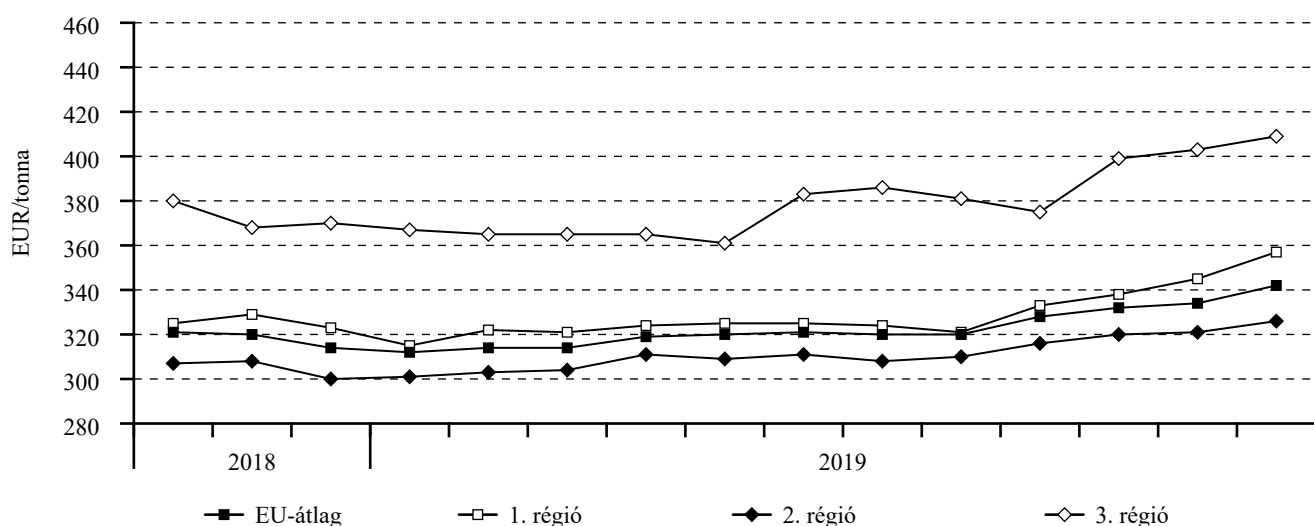
Az ABARES (2020a) szerint a 2019/2020. gazdasági évben a nyerscukor világpiaci ára 298 dollár/tonnára emelkedhet. A világ cukortermelése várhatóan a fogyasztás alá csökken, ugyanakkor az áthú-

11. ábra: A fehércukor és a nyerscukor fronthavi jegyzése a londoni és New York-i árutőzsdén 2019-ben

Forrás: a LIFFE és az ICE adatai alapján készült a NAIK AKI Piaci Árinformációs Osztályon

12. ábra: A fehércukor átlagára az Európai Unióban 2018–2019 között

Megjegyzés: 1. régió: AT-CZ-DK-FI-HU-LT-PL-SE-SK, 2. régió: BE-FR-UK-NL, 3. régió: BG-ES-GR-HR-IT-PT-RO.

Forrás: az Európai Bizottság adatai alapján készült a NAIK AKI Piaci Árinformációs Osztályon

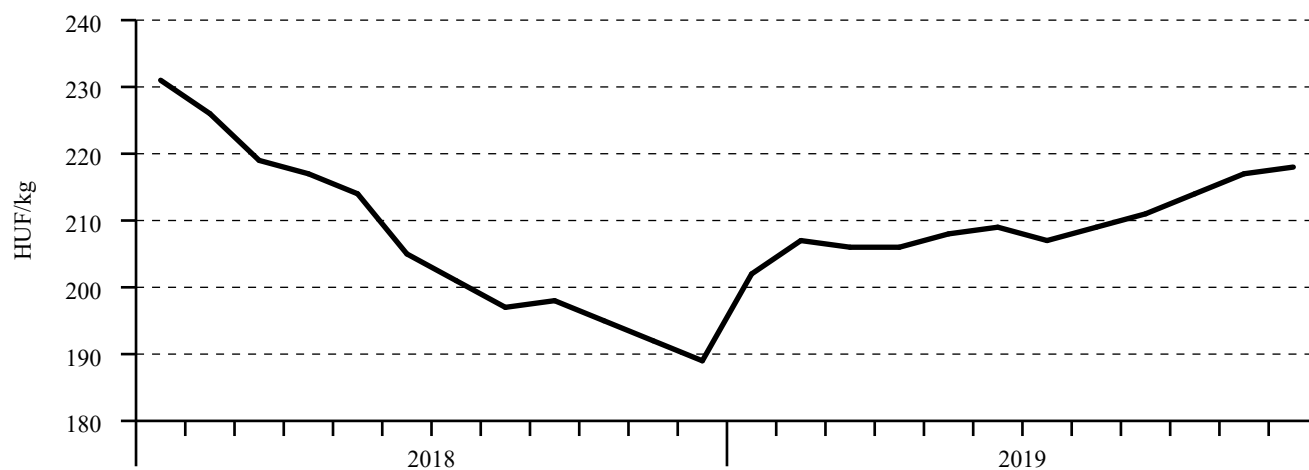
zódó készletek jelentős tartalékot képeznek, így nem várható az árak megugrása. A 2020/2021. gazdasági évben a nyerscukor világpiaci ára 331 dollár/tonnára nőhet (ABARES, 2020a).

Az Európai Unióban a fehércukor belpiaci átlagára egész évben növekvő trendet követett, 2019 januárjában 312 euró/tonna volt, decemberben 342 euró/tonna szinten zárta az évet, csaknem 10 százalékkal a januári átlagár felett. Az Európai Unió a fehércukor feldolgozóit árát adatvédelmi okokból tagországonként nem teheti közzé, ezért a tagországok jelentett adataiból három regionális átlagárát képez és azt hozza nyilvánosságra. Januárban az 1. régió (Ausztria, Csehország, Dánia, Finnország, Magyarország, Litvánia, Lengyelország, Svédország, Szlovákia) átlagára 315 euró/tonna

volt, majd év végére 357 euró/tonnára emelkedett. A 2. régióhoz tartozó meghatározó termelő országok (Franciaország, Németország, Hollandia, Egyesült Királyság, Belgium) átlagára az 1. régió átlagárához képest alacsonyabbról (301 euró/tonna) indult a 2019. év elején és év végére 326 euró/tonnára emelkedett. A déli országokat, Bulgáriát, Spanyolországot, Görögországot, Horvátországot, Olaszországot, Portugáliát és Romániát tömörítő 3. régió átlagára 367 euró/tonna volt januárban, majd decemberben 409 euró/tonna szintre emelkedett (12. ábra).

A KSH adatai szerint a kristálycukor fogyasztói ára a 2019. januári 202 forint/kg-ról decemberre 218 forint/kg-ra változott, ami 15 százalékos emelkedést jelentett a 2018. decemberi átlagárhoz képest (13. ábra).

13. ábra: A kristálycukor fogyasztói ára Magyarországon 2018–2019 között

Forrás: a KSH adatai alapján készült a NAIK AKI Piaci Árinformációs Osztályon

Sertéshús

Világ- és európai piaci tendenciák

Az USDA (2020h) szerint a sertéshús globális termelése 101,97 millió tonna volt 2019-ben, csaknem 10 százalékkal múlva alul az egy évvel korábbi mennyiséget. A jelentős sertéstartó országok közül az USA-ban, Brazíliában, Oroszországban, Kanadában, Mexikóban és Dél-Koreában emelkedett a termelés. A világtermelés 42 százalékát adó Kína kibocsátása a 2018 második felében megjelent afrikai sertéspestis (ASP) miatt 21 százalékkal 42,5 millió tonnára csökkent. Az USA-ban 12,54 millió tonna sertéshúst termeltek 2019-ben, ami 5 százalékkal nagyobb a 2018. évinél. Az előző években folyamatosan bővült az Egyesült Államok sertésállománya, 2019. december 1-jén 3 százalékkal volt magasabb az egyedszám, mint 2018 decemberében. A fialások száma 3 százalékkal, az almonkénti malacsám 2 százalékkal, a vágásszám pedig 4 százalékkal nőtt 2019-ben a 2018. évihez viszonyítva. Brazília sertéshústermelése 5,6 százalékkal 3,98 millió tonnára emelkedett. Oroszország sertéshús-kibocsátása 5,2 százalékkal 3,32 millió tonnára nőtt, a belső fogyasztás – a fogyasztói árak csökkenése miatt – 5 százalékkal emelkedett. Az EC (2019a) szerint az Európai Unió sertéshústermelése 24,2 millió tonnát tett ki 2019-ben, nem változott jelentősen a 2018-ban előállított mennyiséghez képest. Az unió sertésállománya – megközelítve az egy évvel korábbi szintet – 143,2 millió egyed volt 2019 decemberében. A főbb sertéstartó tagországok közül Spanyolországban (+1,4 százalék), Dániában (+0,7 százalék) és Lengyelországban (+1,7 százalék) nőtt a sertésállomány, míg Németországban (–2 százalék), Franciaországban (–1,5 százalék) és Belgiumban (–2 százalék) csökkent, ugyanakkor Hollandiában és Olaszországban nem változott számottevően. A sertéshús-kibocsátás Kanadában 3,3 százalékkal 2 millió tonnára, Mexikóban 6,3 százalékkal 1,41 millió tonnára, Dél-Koreában 2,6 százalékkal 1,36 millió tonnára nőtt 2019-ben a 2018. évihez viszonyítva, Japánban nem változott számottevően (1,28 millió tonna), míg Vietnámban 14,6 százalékkal 2,4 millió tonnára, a Fülöp-szigeteken 1 százalékkal 1,59 millió tonnára csökkent a termelés.

A világ sertéshús-kereskedelme a kibocsátás csökkenése ellenére élénkült 2019-ben az előző évihez képest (USDA, 2020h), ami főként az afrikai sertéspestissel sújtott Kína sertéshús iránti erős keresletének köszönhető. A globális sertéshúsexport 13 százalékkal, az import 12 százalékkal nőtt. A korábbi évekhez hasonlóan 2019-ben is az Európai Unió, az

USA, Kanada és Brazília volt a legnagyobb sertéshúsexportőr. Az USA a termelés növekedése miatt 7,6 százalékkal több sertéshúst (2,87 millió tonna) értékesített a nemzetközi piacon, emellett az élénk belpiaci kereslet miatt a belső fogyasztás is nőtt (+3,2 százalék). A közösség sertéshúskivitele a kínai kereslet fokozódása miatt 20 százalékkal 3,21 millió tonnára bővült 2019-ben az egy évvel korábbihoz viszonyítva (EC, 2019a). Az ázsiai piacokra (Kína, Japán, Dél-Korea, Fülöp-szigetek, Hongkong, Vietnám, Tajvan) került az uniós sertéshús csaknem háromnegyede. Brazília 16,2 százalékkal több (750,3 ezer tonna) sertéshúst értékesített a világpiacon 2019-ben a 2018. évihez képest, az ázsiai országokba 61 százalékkal több sertéshúst szállítottak (ABPA, 2019). A dél-amerikai ország sertéshúsexportja 2019 decemberében havi rekordot ért el, amikor 76 ezer tonna sertéshúst adtak el világszerte, ami 35 százalékkal több az egy évvel korábbi volumennél. Brazília Uruguayba és Chilébe is nagyobb mennyiségű sertéshúst szállított a megfigyelt időszakban.

Kína volt a világ legnagyobb sertéshúsimportőre 2019-ben, ahol a termelés csökkenése miatt 68 százalékkal 2,45 millió tonnára emelkedett a külpiacon vásárolt sertéshús mennyisége. A második helyen álló Japánba közel azonos mennyiségű sertéshús (1,49 millió tonna) érkezett 2019-ben, mint egy évvel korábban. Mexikó sertéshús-behozatala nem változott számottevően, ugyanakkor Dél-Korea (–7,8 százalék), az USA (–9,5 százalék), Hongkong (–19,5 százalék) és a Fülöp-szigetek (–21,5 százalék) kevesebb sertéshúst vásárolt a nemzetközi piacon (USDA, 2020h, i).

Az USDA (2020h) szerint a világ sertéshústermelése várhatóan 7,5 százalékkal 94,3 millió tonnára mérséklődik 2020-ban, ugyanis Kína termelésének csökkenését az EU, az USA és Brazília kibocsátásának bővülése nem ellensúlyozza. Kína sertéshús-kibocsátása 20 százalékkal 34 millió tonnára csökkenhet az afrikai sertéspestis miatt. Az USA sertéshústermelése a 2019. évinél 5 százalékkal, Brazíliáé csaknem 4 százalékkal lehet több 2020-ban. Oroszországban a sertésállomány évek óta tartó bővülése tovább folytatódhat 2020-ban (+6,3 százalék), ennek köszönhetően a sertéshús-előállítás 3,4 százalékkal 3,4 millió tonnára emelkedhet, a belső fogyasztás ennél kisebb mértékben, 2 százalékkal bővíülhet. Az EC (2019a) szerint az unióban a sertéshústermelés növekedése, míg fogyasztásának csökkenése várható.

A globális sertéshús-kereskedelem élénkülhet 2020-ban: a világ sertéshúsexportja 12,3 százalékkal 10,5 millió tonnára nőhet. Az USA (+18 százalék), Bra-

zília (+16 százalék) és Kanada (+7 százalék) kivitele emelkedhet. A globális sertéshúsimport 14 százalékkal 9,6 millió tonnára növekedhet. Kína, a Fülöp-szigetek és Kanada várhatóan több sertéshúst vásárol a nemzetközi piacról, míg Mexikó, Dél-Korea, az Egyesült Államok és Hongkong kevesebbet (USDA, 2020h). Kína sertéshúsimportja 57 százalékkal 3,85 millió tonnára emelkedhet a sertéspestis miatt csökkenő termelés hatására. Japán sertéshús-behozatala nem változik számottevően (1,5 millió tonna), Mexikóé 950 ezer tonna körül alakulhat 2020-ban, ami 2,5 százalékkal lenne kevesebb a 2019. évinél.

Az unió sertéshústermelése a 2019. évinél 1,2 százalékkal lehet magasabb, 24,5 millió tonna körül alakulhat 2020-ban. A termelés emelkedése és a belső fogyasztás 1 százalék körüli csökkenése mellett a kivitel 15,6 százalékkal nőhet (3,7 millió tonnára), a sertéshús-behozatal a 2019. évi 6 százalékkal haladhatja meg (17 ezer tonna) (EC, 2019a).

Magyarországi piaci tendenciák

Kínálat

A KSH adatai szerint Magyarországon 2,634 millió sertést tartottak 2019. december 1-jén, az állomány 8,3 százalékkal csökkent az egy évvel korábbihoz képest, és 7,2 százalékkal volt kevesebb a 2019. júniusnál. Az egyéni gazdaságokban 485,9 ezer sertést számláltak, az állomány egy év alatt 15 százalékkal fogyott, a gazdasági szervezeteknél pedig 6,5 százalékkal mérséklődött a létszám (2,148 millió egyed). Az anyakoca-állomány 13 százalékkal 155,3 ezer egyedre csökkent a 2018. december 1-jeihez viszonyítva.

A KSH adatai szerint az élősértés-behozatal 10 százalékkal, a sertéshúsimport 2 százalékkal csökkent 2019-ben az egy évvel korábbihoz képest (7. melléklet). Az élő sertés 86 százaléka Szlovákiából, Németországból és Csehországból származott. Magyarország Csehországból 4 százalékkal több élő sertést vásárolt 2019-ben, mint az előző évben, ugyanakkor Szlovákiából 6 százalékkal, Németországból 11 százalékkal kevesebb sertés érkezett. A sertéshús csaknem kétharmada Németországból, Spanyolországból, Lengyelországból és Szlovákiából származott 2019-ben.

Bel- és külpiai értékesítés

A NAIK AKI vágási statisztikája szerint a sertések vágása élősúlyban nem változott számottevően 2019-ben a 2018. évihez képest, 542 ezer tonna volt.

A KSH adatai szerint az élősértés-export 8 százalékkal 38,4 ezer tonnára nőtt 2019-ben a 2018-ban külpiacon szállított mennyiséghez viszonyítva. A kivittel 62 százaléka Romániába, 13 százaléka Ausztriába, 9 százaléka pedig Szlovákiába irányult. Az egy évvel korábbihoz képest a romániai kiszállítás csaknem 18 százalékkal, az ausztriai 13 százalékkal, a szlovákiai 8 százalékkal emelkedett.

Magyarország 12 százalékkal több, 150 ezer tonna sertéshúst értékesített a nemzetközi piacon 2019-ben, mint egy évvel korábban (7. melléklet). A főbb exportpiacok Románia, Olaszország és Horvátország voltak. Románia kereslete 22 százalékkal, Olaszországé 23 százalékkal, Horvátországé 11 százalékkal, Bulgáriáé 55 százalékkal nőtt, Szlovéniába 33 százalékkal, Szlovákiába 25 százalékkal, Lengyelországba 44 százalékkal, Görögországba pedig 74 százalékkal emelkedett a kivitel. Az ázsiai piacokon – kivéve Hongkong – lenullázódott a kiszállított sertéshús mennyisége a magyarországi vaddisznóállományban megjelent afrikai sertéspestis miatt életbe léptetett kiviteli tilalom hatására.

Magyarország élő sertésből és sertéshúsból nettó importőr volt a vizsgált időszakban: az élő sertés, illetve a sertéshús külkereskedelmi egyenlege az előző évihez hasonlóan ugyan negatív volt, de javult 2019-ben.

A külpiai értékesítés bővülése mellett a sertéshúsok belföldi értékesítése csökkent 2019-ben: a NAIK AKI PÁIR adatai szerint a darabolt sertéshús (karaj, tarja, comb) belföldi értékesítése 16 százalékkal, a szalonnás és bőrös sertéshús félben (fejvel, lábbal, farokkal) terméké 2 százalékkal, a csontos sertéshús, lehúzott, félben (fej, láb és farok nélkül) terméké 1 százalékkal mérséklődött 2019-ben az egy évvel korábbihoz viszonyítva.

A piaci árak tendenciája

Az USA-ban az élénk globális kereslet miatt a sertés ára dollárban kifejezve 4,2 százalékkal (forintban számolva 12 százalékkal) nőtt 2019-ben az előző évihez képest. Az Európai Unióban 19 százalékkal, Brazíliában, *Minas Gerais* régióban brazil reálban kifejezve 31 százalékkal emelkedett a sertések ára a 2018. évi átlagárhoz viszonyítva (14. ábra).

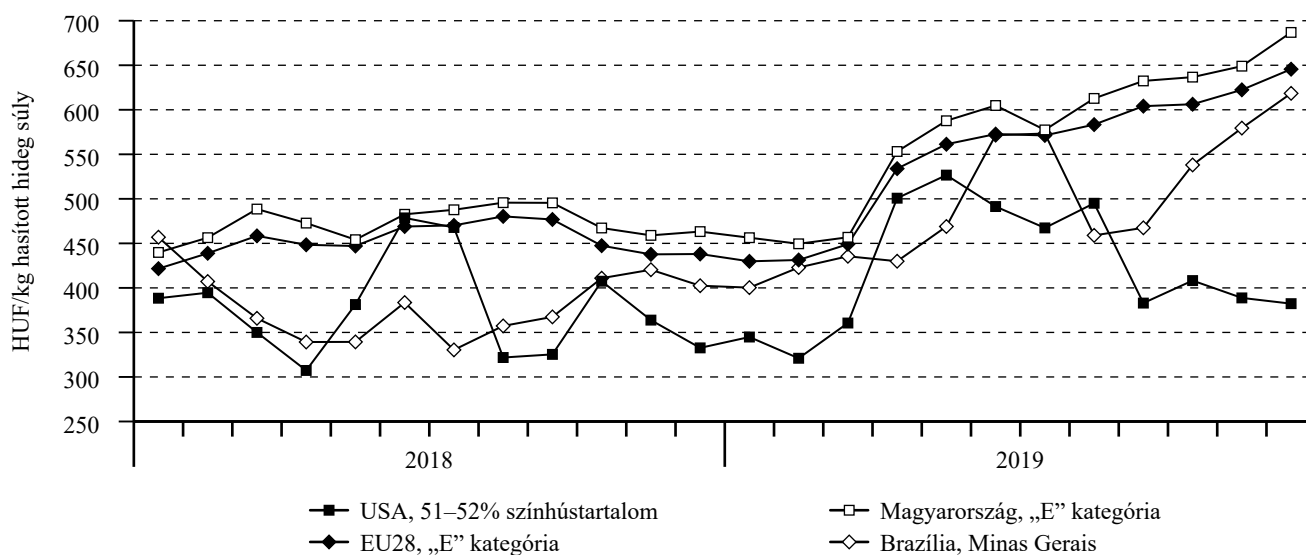
Az Európai Bizottság adatai szerint a piacsabályozás szempontjából referenciának tekintett „E” kereskedelmi osztályba tartozó sertés vágóhídi belépési ára 1,69 euró/kg hasított hideg súly volt 2019-ben, ami az erős kínai kereslet miatt 19 százalékos növekedést jelentett egy év alatt.

Az OECD-FAO (2019) kiadványa a sertéshús-termelés bővülését valószínűsíti, ezért a sertésárak csökkenésére számít rövid és középtávon egyaránt. Az EC (2019a) szerint az unióban a sertéshústermelés 1,2 százalékos növekedése és a kereslet globális élénkülése mellett a sertés ára várhatóan 18 százalékkal emelkedik 2020-ban a 2019. évihez képest. Az USA-ban a sertés árának 23 százalékos növekedése várható, és Brazíliában is az árak emelkedésére lehet számítani (USDA, 2020j).

A magyarországi sertésárak az előző évekhez hasonlóan 2019-ben is követték az uniós árak tendenciáját, elsősorban a németországi árak változása hatott a hazai piacra. A NAIK AKI PÁIR adatai szerint a vágósertés termelői ára 552 forint/kg hasított meleg

súly volt 2019-ben, 22,4 százalékkal múlva felül az egy évvel korábbi átlagárat (8. melléklet). A hazai hízósertés-kínálat kiegészítésére a vágóhidak az unió más tagországaiból importáltak sertéseket, amelyek vágóhídi belépési ára 1,3 százalékkal volt alacsonyabb a vizsgált időszakban, mint a Magyarországon hizlaltaké. A sertéshús-termékpálya többi fázisában emelkedtek az árak 2019-ben: a csontos sertéshús, lehúzott, félben termék feldolgozói értékesítési ára 16 százalékkal, a szalonnás és bőrös sertéshús, félben termék ára 17 százalékkal, a darabolt sertéshúsé (karaj, tarja, comb) 23 százalékkal múlta felül az egy évvel korábbi (9. melléklet). A KSH adatai szerint a rövidkaraj fogyasztói ára 7,6 százalékkal, a sertéscombé 10,9 százalékkal emelkedett a vizsgált időszakban.

14. ábra: A sertéshús világpiaci ára 2018–2019 között

Forrás: NAIK AKI PÁIR, valamint az USDA, az MPB és az Európai Bizottság adatai alapján készült a NAIK AKI Piaci Árinformációs Osztályon

Baromfihús és tojás

Világ- és európai piaci tendenciák

A FAO (2019) szerint a világ baromfihús-termelése az előző évihez képest 4,7 százalékkal 130,5 millió tonnára emelkedett 2019-ben. A baromfihús a világ hústermelésének 39 százalékát tette ki. A legnagyobb baromfihús-előállító továbbra is az Amerikai Egyesült Államok (22,9 millió tonna), Kína (22,3 millió tonna), az Európai Unió (15,6 millió tonna) és Brazília (14,2 millió tonna) volt. A vezető baromfihús-előállító országok mellett tovább nőtt a kibocsátás Oroszországban (4,5 millió tonnára), Indiában (3,7 millió tonnára), Mexikóban (3,4 millió tonnára), Japánban (2,3 millió tonnára), Törökországban (2,3 millió tonnára), Indonéziában (2,4 millió tonnára), Argentínában (2,2 millió tonnára), Iránban (2,2 millió tonnára), Thaiföldre (1,9 millió tonnára) és Ukrajnában (1,4 millió tonnára).

A FAO (2019) szerint a világ húskereskedelmének 39 százalékát a baromfihús adta 2019-ben. A globális baromfihús-kereskedelem 14,1 millió tonna volt, 4,4 százalékkal nőtt az előző évihez képest. Emelte a baromfihúsok kivitelét Brazília (4,2 millió tonnára), az USA (3,9 millió tonnára) és Thaiföld (1,3 millió tonnára). A közepes méretű exportőrök (Törökország és Ukrajna) is növelték, míg Kína csökkentette a baromfihús kiszállítását. A világ baromfihúsimportja 4,4 százalékkal 13,2 millió tonnára nőtt a megfigyelt időszakban. A legnagyobb baromfihús-importőr továbbra is Kína (1,5 millió tonna) és Japán (1,3 millió tonna) maradt, emellett meghatározó még Mexikó, az EU és Szaúd-Arábia is.

Az EC (2020d) szerint a közösség baromfihús-termelése 2,5 százalékkal 15,6 millió tonnára emelkedett 2019-ben az előző évihez képest. Az unió baromfihús-kibocsátásának 72 százalékát az EU15 tagországai adták. Az újonnan csatlakozott tagországok részesedése növekvő tendenciát mutat, baromfihús-termelésük 2019-ben elérte a 4,4 millió tonnát.

Az Európai Unió baromfihúsexportja 7,6 százalékkal 1,9 millió tonnára nőtt 2019-ben az előző évihez képest. A Dél-afrikai Köztársaságba (+55 százalék), a Fülöp-szigetekre (+36 százalék), Ghánába (+14 százalék) és Vietnámba (+2 százalék) emelkedett, míg Hongkongba (-14 százalék) csökkent az uniós baromfihús kivitele (EC, 2020e).

A közösség baromfihúsimportja 2,4 százalékkal 833 ezer tonnára bővült 2019-ben az előző évihez viszonyítva. Az import döntő része Brazíliából és Thaiföldről származott, összesen 623 ezer tonna, az előbbtől 1,4 százalékkal több baromfihús érkezett a

2018. évi mennyiségnél. Nőtt az Ukrajnából (+9 százalék) és Kínából (+24 százalék) beszállított baromfihús mennyisége is, ugyanakkor Chiléből és Argentínából egyaránt 10 százalékkal, Svájcban 12 százalékkal csökkent a behozatal (EC, 2020e).

Csirkehús

Az USDA (2019b) szerint a csirkehús globális termelése 4,2 százalékkal 99,5 millió tonnára emelkedett 2019-ben az előző évihez képest. A legnagyobb kibocsátók közül az USA csirkehús-előállítása 2,4 százalékkal 19,8 millió tonnára, Kínáé 17,9 százalékkal 13,8 millió tonnára, Brazíliáé 2,1 százalékkal 13,6 millió tonnára bővült a 2018. évihez viszonyítva. Az Európai Unió csirkehústermelése 1,6 százalékkal 12,4 millió tonnára nőtt a vizsgált időszakban.

A világ csirkehúsexportja az előző évihez képest 6,1 százalékkal 11,9 millió tonnára nőtt 2019-ben. A forgalom csaknem háromnegyedét, összesen 8,7 millió tonnát Brazília, az USA és az EU bonyolította. A világpiacról a legtöbb csirkehúst Japán (1,1 millió tonna) és Mexikó (845 ezer tonna) vásárolta 2019-ben. Élénkült a csirkehús szállítása a Dél-afrikai Köztársaságba (+4,8 százalék), Kínába (+82,7 százalék), Hongkongba (+54,4 százalék), míg a Fülöp-szigetekre (-1,6 százalék) csökkent. Az Európai Unió a 2018. évinél 10,8 százalékkal több csirkehúst (780 ezer tonna) vásárolt a nemzetközi piacról 2019-ben.

Pulykahús

Az EC (2020f) szerint az unió pulykahústermelése 2,1 millió tonna volt 2019-ben, nem változott számottevően a 2018. évihez képest. A meghatározó pulykahústermelő országok közül Lengyelországban 2,4 százalékkal nőtt, Németországban és Olaszországban nem változott lényegesen, míg Franciaországban 4,2 százalékkal csökkent a termelés a vizsgált időszakban. Magyarországon az előző évinél 1,4 százalékkal kevesebb pulykahúst termeltek 2019-ben.

Tojás

Az EC (2020d) szerint az Európai Unió tojástermelése 7,1 millió tonnát tett ki 2019-ben, ami 1,8 százalékos növekedést jelentett az egy évvel korábbihoz képest.

A közösség tojástermékeexportja 11 százalékkal 341 ezer tonnára nőtt 2019-ben az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Az unió legnagyobb célországai

– Japán (23 százalékos részesedés az exportból) és Svájc (13 százalékos) – együttesen 121 ezer tonna tojást vásároltak a közösségből. Japánba 25 százalékkal emelkedett a kivitel, valamint nőtt az export Oroszországba (+21 százalékos) és Irakba (+15 százalékos), ezzel szemben Izraelbe (–31 százalékos) és Thaiföldre (–3 százalékos) csökkent a tojástermékek kiszállítása (EC, 2020g).

Az unió tojástermékimportja 17 százalékkal csaknem 24 ezer tonnára csökkent 2019-ben az előző évihez viszonyítva. Az import több mint fele (52 százalékos) Ukrajnából érkezett, összesen 12 ezer tonna, ami 10 százalékkal volt kevesebb a 2018-ban beszállított mennyiségnél. Az USA-ból 6 ezer tonnára (–18 százalékos), Argentínából 1,4 ezer tonnára (–30 százalékos) csökkent a behozatal ugyanakkor (EC, 2020g).

Magyarországi piaci tendenciák

Kínálat

A KSH adatai szerint Magyarországon a tyúkfélék száma 30,9 millió volt 2019. december 1-jén, nem változott számottevően az egy évvel korábbihoz képest, a 2019. június 1-jeihez viszonyítva pedig 11,9 százalékkal csökkent. A tojóállomány 10,9 millió volt, 1,6 százalékkal csökkent egy év alatt. A lúdállomány 12 százalékkal esett vissza egy év alatt, számuk 2019. december 1-jén 1,2 millió volt. A kacsállomány 8,1 százalékkal (4,5 millió), a pulykaállomány 6,3 százalékkal (2,7 millió) csökkent 2018 decemberéhez képest.

A KSH adatai szerint a baromfihúsimport (víziszárnyassal együtt) mennyisége 6,9 százalékkal, értéke 5,3 százalékkal nőtt 2019-ben a 2018. évihez viszonyítva. A csirkehús beszállítása 6 százalékkal, a pulykahúsé 12 százalékkal emelkedett (10. melléklet). A legtöbb baromfihús Lengyelországból (32 ezer tonna), Ausztriából (11 ezer tonna), Romániából (10 ezer tonna), Szlovákiából (8 ezer tonna), Hollandiából (7 ezer tonna) és Németországból (6 ezer tonna) érkezett Magyarországra.

A héjastojás-import mennyisége 29,1 százalékkal, értéke 22,1 százalékkal nőtt 2019-ben a 2018. évihez képest. A tojás főleg Lengyelországból, Szlovákiából, Litvániából és Németországból származott (10. melléklet).

Bel- és külpiazi értékesítés

A NAIK AKI vágási statisztikája szerint a baromfifélék vágása élősúlyban 2,8 százalékkal nőtt 2019-ben az előző évihez képest. A csirke vágása 5,2 százalé-

kal, a libaé 9,7 százalékkal emelkedett, ugyanakkor a kacsáé 2,6 százalékkal csökkent, a pulykáé pedig nem változott számottevően.

A NAIK AKI PÁIR adatai szerint a baromfihúsok belföldi értékesítése 9 százalékkal nőtt 2019-ben az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A KSH adatai alapján Magyarország baromfihúsexportja 4 százalékkal 229 ezer tonnára emelkedett 2019-ben a 2018. évihez viszonyítva. Csirkehúsból 12 százalékkal több hagyta el az országot, míg a pulykahús kivitele 2 százalékkal csökkent. A legtöbb baromfihúst Romániába (37 ezer tonna), Ausztriába (25 ezer tonna), Németországba (23 ezer tonna), Szlovákiába (16 ezer tonna), Ukrajnába (18 ezer tonna) és Franciaországba (14 ezer tonna) szállították 2019-ben. Németországba 14,6 százalékkal, Szlovákiába 10,4 százalékkal, Franciaországba 7,5 százalékkal csökkent a kivitel, míg Ukrajnába 44,4 százalékkal, Bulgáriába 32,9 százalékkal, Ausztriába 9,6 százalékkal és Romániába 8,1 százalékkal nőtt az export. Magyarország baromfihús-külkereskedelmi egyenlege negatív volt 2019-ben (10. melléklet).

A NAIK AKI PÁIR adatai szerint Magyarországon az étkezési tojás belföldi értékesítése 23 százalékkal nőtt 2019-ben az egy évvel korábbihoz képest. A KSH adatai szerint a héjastojás-export mennyisége 11,3 százalékkal, értéke 20,3 százalékkal emelkedett. A kivitel elsősorban az unióba irányult, azon belül a legtöbb héjas tojás Romániába, Oroszországba és Ausztriába került (10. melléklet).

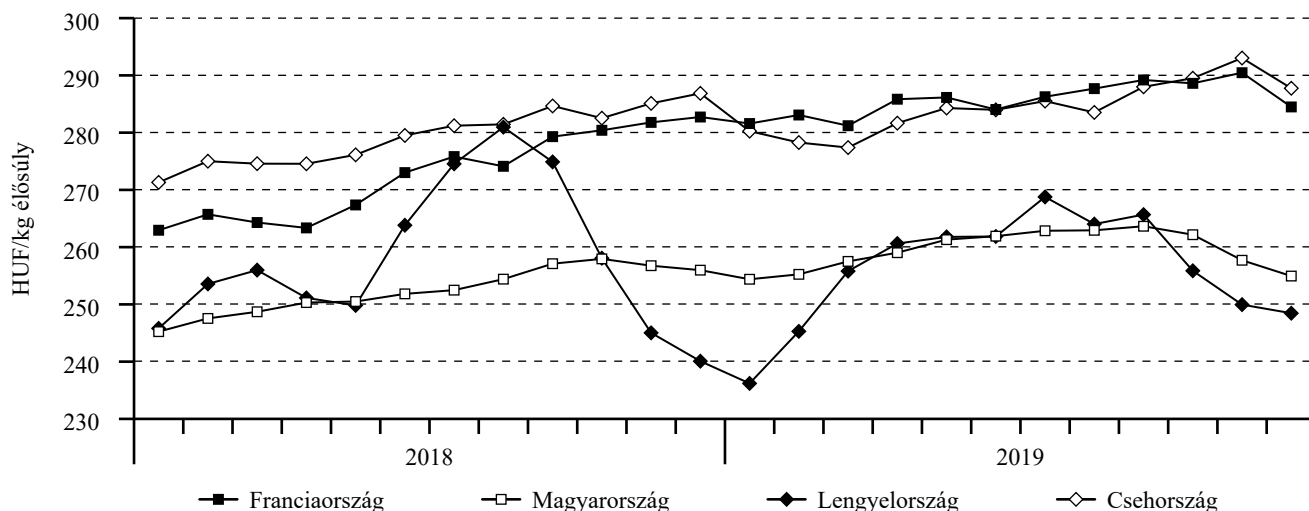
A piaci árak tendenciája

A NAIK AKI PÁIR adatai szerint Magyarországon a vágócsirke élősúlyos termelői ára – követve az európai tendenciákat – 2,7 százalékkal 260 forint/kg-ra (15. ábra), a vágópulykáé 4,2 százalékkal 386 forint/kg-ra emelkedett 2019-ben a 2018. évihez képest (11. melléklet).

Az Európai Bizottság adatai szerint az egész csirke uniós átlagára 187 euró/100 kg volt 2019-ben, nem változott számottevően a 2018. évihez képest (16. ábra). Magyarországon a 65 százalékos (*grillfertig*) friss egész csirke feldolgozó értékesítési ára az egy évvel korábbinál 2,3 százalékkal, a csirkecombé 4 százalékkal, a csirkemellé csaknem 2 százalékkal volt magasabb 2019-ben (12. melléklet).

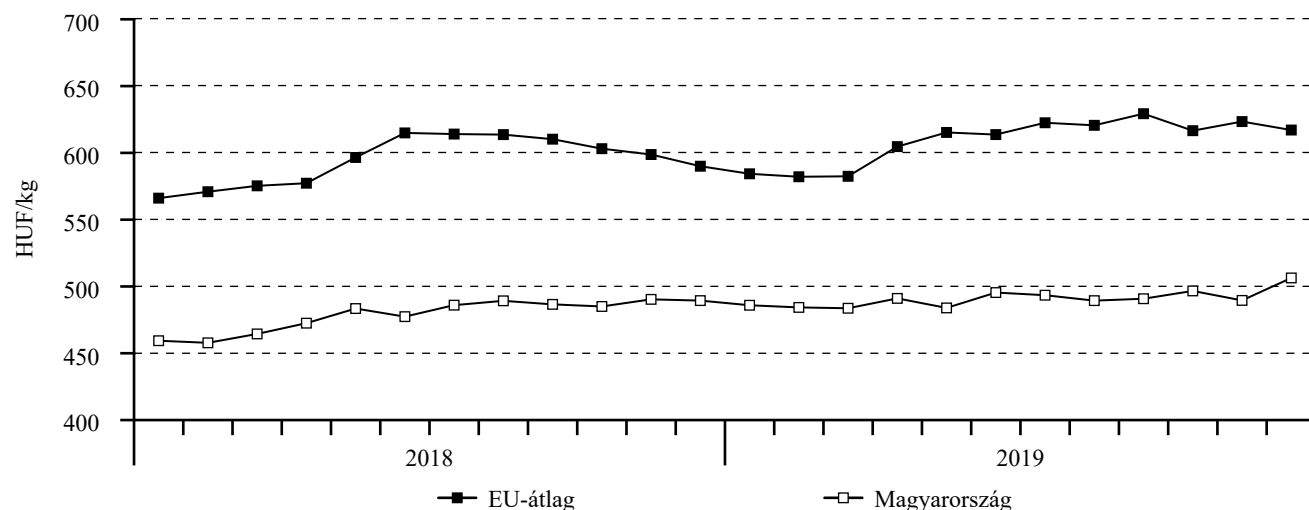
Az unióban az étkezési tojás ára a szezonálisnak megfelelően alakult 2019-ben (17. ábra). Magyarországon az étkezési tojás (M+L) csomagolóhelyi értékesítési ára 1,7 százalékkal volt alacsonyabb 2019-ben az egy évvel korábbinál.

15. ábra: A vágócsirke termelői ára az Európai Unió néhány tagországában 2018–2019 között

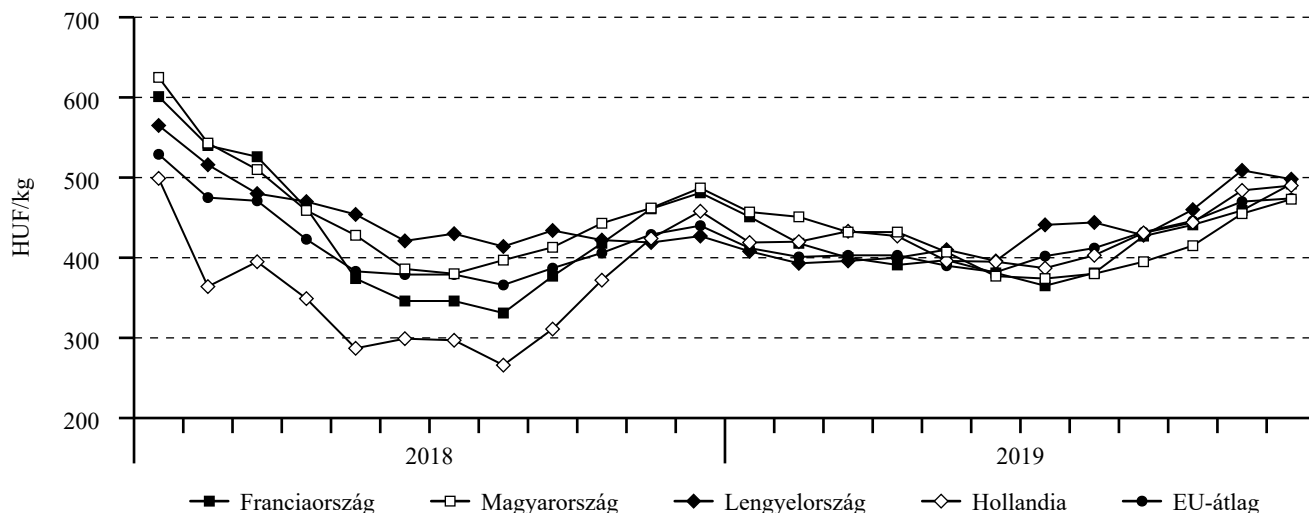
Forrás: NAIK AKI PÁIR, valamint az MRIRW ZSRIR, a SZIF és az Agreste adatai alapján készült a NAIK AKI Piaci Árinformációs Osztályon

16. ábra: Az egész csirke feldolgozó értékesítési ára az Európai Unióban 2018–2019 között

Forrás: NAIK AKI PÁIR, valamint az Európai Bizottság adatai alapján készült a NAIK AKI Piaci Árinformációs Osztályon

17. ábra: Az étkezési tojás (M+L) csomagolóhelyi ára az Európai Unióban 2018–2019 között

Forrás: NAIK AKI PÁIR, valamint az Európai Bizottság adatai alapján készült a NAIK AKI Piaci Árinformációs Osztályon

Marhahús

Világ- és európai piaci tendenciák

Az USDA (2020h) szerint a marhahús globális termelése 61,68 millió tonna volt 2019-ben, 1,6 százalékkal emelkedett az előző évihez képest. A nagy termelő országok közül az Amerikai Egyesült Államokban 1 százalékkal, Brazíliában 3 százalékkal, Kínában 3,6 százalékkal, Indiában 1,5 százalékkal, Argentínában 2,3 százalékkal, Ausztráliában 5,5 százalékkal, Mexikóban 2,5 százalékkal, Pakisztánban 1,1 százalékkal, Oroszországban 1 százalékkal és Kanadában 5,9 százalékkal nőtt a kibocsátás. Az USDA (2020h, k) szerint az Egyesült Államokban az állatállomány évek óta tartó bővülése növelte a vágómarha kínálatát, így 2 százalékkal több vágóállat került a vágóhidakra, ami 12,4 millió tonna marhahús előállítását jelentette. Brazíliában a marhahús iránti bel- és külpiazi kereslet fokozódása miatt 10,2 millió tonnára emelkedett a marhahústermelés 2019-ben. Az EC (2019a, b) szerint az unió marha- és borjúhústermelése nem változott számottevően, 7,97 millió tonna volt 2019-ben, és bár a vágóhidakra kevesebb szarvasmarha került, a nagyobb vágási súly ezt kompenzálta. A közösség régi tagállamaiban 1,4 százalékkal, az új tagállamokban 3 százalékkal emelkedett a marhahús kibocsátása.

A világ marha- és borjúhús-kereskedelme élenkült 2019-ben, a globális export 7,6 százalékkal emelkedett az előző évihez képest. Brazília marhahúskivitele 14,5 százalékkal 2,3 millió tonnára, Ausztráliáé 10 százalékkal 1,74 millió tonnára nőtt, ugyanakkor India exportja 1 százalékkal 1,49 millió tonnára csökkent. A világ két legnagyobb marhahúsexportőre, Brazília és India egymásnak nem versenytársai: amíg a dél-amerikai ország a minőségi marhahús iránti keresletet elégítette ki, addig India a gyengébb minőségű marhahúst értékesítette közel-keleti, délkelet-ázsiai és dél-afrikai országokba. A brazil szakemberek 2019-ben is nagy hangsúlyt fektettek az exportpiacok bővítésére, és folyamatosan gyarapodott azon húsfeldolgozó üzemek listája, amelyek engedélyt kaptak, hogy marhahúst szállítsanak Kínába, emellett a dél-amerikai ország az arab országok piacain is növelte eladásait. Az USA marhahúsexportja 1,37 millió tonna volt 2019-ben, 4,4 százalékkal múlta alul a 2018. évi (USDA, 2020h). Az unió marhahúskivitele 8 százalékkal 272 ezer tonnára emelkedett, míg marhahús-fogyasztása 1 százalékkal csökkent. Élő szarvasmarha és marhahús legnagyobb mennyiségben Hongkongba, Algériába, Izraelbe és Ghánába került (EC, 2019a). A közösség Törökországba irányuló élőmarha- és

marhahúsexportja csaknem 65 százalékkal esett 2019-ben az egy évvel korábbihoz viszonyítva.

A globális marhahúsimport egy év alatt 8,8 százalékkal emelkedve 8,8 millió tonnát tett ki 2019-ben. Az USA beszállítása – főként Kanadából, Ausztráliából, Mexikóból és Új-Zélandról – 2 százalékkal 1,39 millió tonnára bővült. Oroszország marhahúsimportja a korábbi évek tendenciáját követve 10,6 százalékkal mérséklődött, 401 ezer tonna volt (USDA, 2020h, i). A közösség az egy évvel korábbinál 6,6 százalékkal kevesebb marhahúst importált. A marhahús több mint háromnegyede Brazíliából, Argentínából és Uruguayból származott. Argentína növelte a beszállított mennyiséget az Európai Unióba, míg Brazília és Uruguay mérsékelte (EC, 2019a, b).

Az USDA (2020h) szerint a marhahús globális termelése előreláthatóan nem változik számottevően, 61,5 millió tonna körül alakulhat 2020-ban. Az USA kibocsátása 12,5 millió tonna lehet, ami 1 százalékos bővülést jelentene a 2019. évihez képest. A termelés növekedhet Brazíliában (+1 százalék), Kínában (+4,2 százalék) és Mexikóban (+1,7 százalék), míg Indiában (–3,6 százalék), Argentínában (–1,1 százalék) és Ausztráliában (–14,2 százalék) csökkenhet.

Az USDA (2020h) 10,7 millió tonnára teszi a világ marhahúsexportját 2020-ra, ami 2 százalékkal kevesebb az előző évben nemzetközi kereskedelembe került mennyiségnél. Brazília marhahúskivitele elérheti a 2,5 millió tonnát (+8 százalék), amivel a világ legnagyobb marhahúsexportőre maradhat. India 1,4 millió tonna marhahúst értékesíthet a külpiacon 2020-ban, ez 6,3 százalékkal lenne kisebb volumen, mint a 2019. évi. Ausztrália kivitele 19 százalékkal 1,4 millió tonnára csökkenhet. Az USA a 2019. évinél 4,5 százalékkal több, azaz 1,43 millió tonna marhahúst szállíthat a külpiacon 2020-ban. A globális marhahúsimport elérheti a 8,7 millió tonnát 2020-ban, ami 1 százalékos csökkenést jelentene az előző évihez viszonyítva. Az USA várhatóan 1,33 millió tonna (–3,8 százalék), Kína 2,5 millió tonna (+15 százalék) marhahúst importál 2020-ban. Japán beszállítása előreláthatóan 2 százalékkal emelkedik, míg Oroszország (–13 százalék), Hongkong (–7 százalék) és Dél-Korea (–7 százalék) importja csökkenhet.

Az EC (2019a) szerint az unió marhahústermelése 7,9 millió tonna lehet 2020-ban, hasonlóan a 2019. évihez. A marhahúsimport 299 ezer tonna (–1,3 százalék) körül várható, a belső fogyasztás 1 százalékkal csökkenhet. A marhahúsexport 272 ezerből 290 ezer tonnára emelkedhet. A közösségben a marhahús egy főre jutó fogyasztása előreláthatóan 10,8 kg lesz 2020-ban.

Magyarországi piaci tendenciák

Kínálat

Magyarországon 2011 óta folyamatosan gyarapodik a szarvasmarha-állomány. A KSH adatai szerint 2019. december 1-jén 909,1 ezer szarvasmarhát számláltak az országban, az állomány egy év alatt 2,7 százalékkal bővült. A szarvasmarha-állomány 58,3 százalékát gazdasági szervezetek, 41,7 százalékát egyéni gazdaságok tartották, ez az arány nem változott lényegesen a 2018. évihez képest. A húshasznú tehénállomány 2,3 százalékkal 169 ezer egyedre nőtt, a kettős hasznosítású állomány több mint 11 százalékkal 34 ezerre nőtt.

Az élőmarha-import 6 százalékkal csökkent, míg a marhahúsimport 32 százalékkal nőtt 2019-ben az előző évihez képest (7. melléklet). Az élő szarvasmarha 55 százaléka Szlovákiából, Romániából és Németországból származott, míg a marhahús 42 százalékát Ausztriából, 21 százalékát Lengyelországból, 19 százalékát Hollandiából, 7 százalékát pedig Romániából importálták.

Bel- és külpiai értékesítés

A NAIK AKI vágási statisztikája szerint 2019-ben a szarvasmarha vágása élősúlyban 2,2 százalékkal nőtt az előző évihez képest. Az összes vágás 63 százalékát adó tehenek vágása 3,5 százalékkal, az üszöké 5,1 százalékkal emelkedett, míg a bikáké 3,4 százalékkal csökkent.

A Magyarországon nevelt szarvasmarhák jelentős része 2019-ben is élve került a nemzetközi piacra. Az

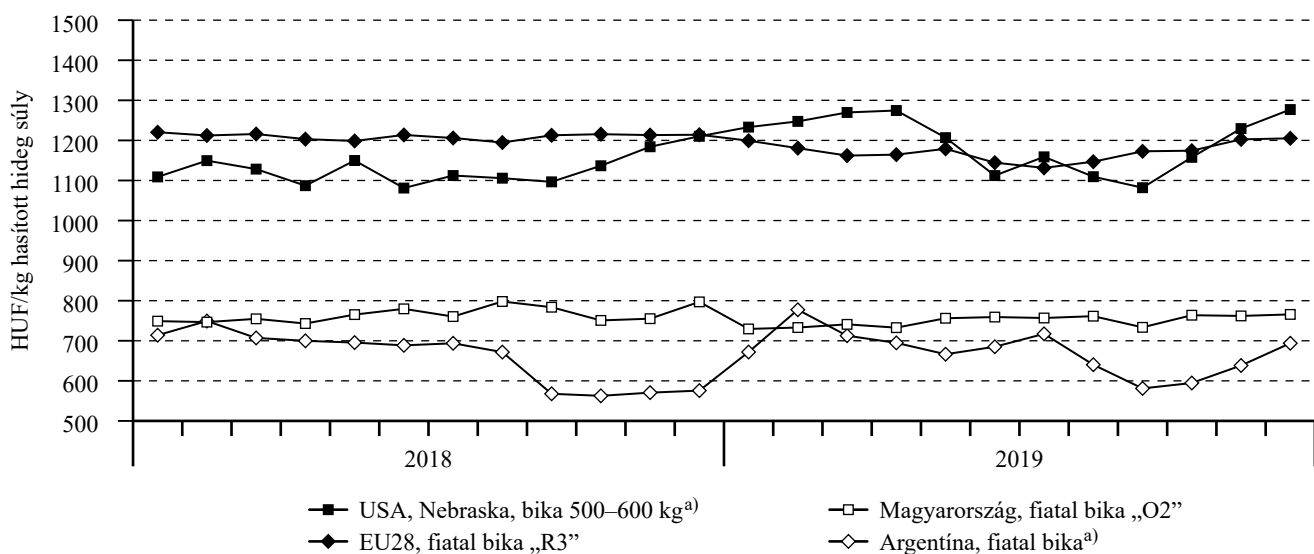
élőmarha-export 23 százalékkal nőtt (7. melléklet), a legtöbb szarvasmarhát Törökországba szállították, ahová ugyanakkor 15 százalékkal csökkent a kivitel. A második legnagyobb piac Ausztria volt, ahol 37 százalékkal emelkedett a Magyarországról vásárolt szarvasmarhák mennyisége. A marhahúsexport 2,6 százalékkal nőtt a vizsgált időszakban, amelynek 56 százaléka Hollandiába és Ausztriába került. Az élő szarvasmarha külkereskedelmi egyenlege pozitív volt 2019-ben, és javult a 2018. évihez képest, míg a marhahús külkereskedelmi egyenlege negatív volt, és romlott az előző évihez viszonyítva.

A piaci árak tendenciája

A termelés és a kereskedelem szempontjából meghatározó országok közül az USA-ban a bika ára dollárban kifejezve 1,5 százalékkal mérséklődött 2019-ben az egy évvel korábbihoz képest, ez forintban 6 százalékos emelkedést jelentett (18. ábra). Argentínában a nagyobb marhahúskínálat és az élénk nemzetközi kereslet argentin pezóban kifejezve a bika árának 66 százalékos emelkedését eredményezte 2019-ben. Braziliában az erős bel- és külpiai kereslet hatására a szarvasmarha ára 12 százalékkal emelkedett 2019-ben az egy évvel korábbihoz képest.

Az EU-ban a fiatal bika „R3” kereskedelmi osztály vágóhídi belépési ára 3,60 euró/kg hasított hideg súly volt 2019-ben, 5 százalékkal mérséklődött az előző évi átlagárhoz képest. A tehen „O3” ára (19. ábra) 3,2 százalékkal 2,84 euró/kg-ra, az üsző „R3” ára pedig 3,5 százalékkal 3,73 euró/kg-ra csökkent egy év alatt.

18. ábra: A marhahús világpiaci ára 2018–2019 között

^{a)} Átszámítási tényező élősúlyról hasított súlyra 0,63.

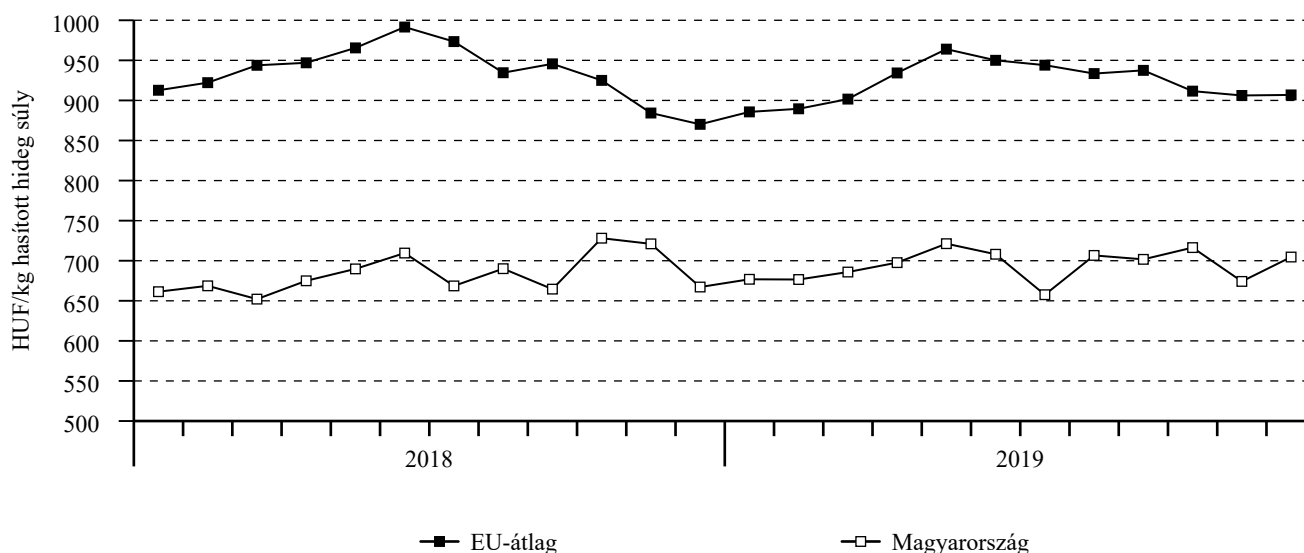
Forrás: NAIK AKI PÁIR, valamint az Európai Bizottság, az USDA és a MINAGRI adatai alapján készült a NAIK AKI Piaci Árinformációs Osztályon

Magyarországon a vágómarha termelői ára 1,3 százalékkal emelkedett 2019-ben az előző évi átlagárhoz képest (13. melléklet). A csontos marhahús frissen, félben termék feldolgozói értékesítési ára csaknem 2 százalékkal nőtt; ugyanakkor a csontos marhahús frissen, negyedben, eleje termék ára 1,3 százalékkal, a csontos marhahús frissen, negyedben, hátulja termék ára pedig

2,5 százalékkal csökkent (9. melléklet). A KSH adatai szerint a marharostélyos fogyasztói ára 4,6 százalékkal emelkedett 2019-ben a 2018. évihez viszonyítva.

Az EC (2019a) az Európai Unióban a marhahús árának növekedését valószínűsíti, míg a világpiacon az árak mérséklődésére számítanak 2020-ban.

19. ábra: A vágótehén „O3” vágóhídi belépési ára 2018–2019 között

Forrás: NAIK AKI PÁIR, valamint az Európai Bizottság adatai alapján készült a NAIK AKI Piaci Árinformációs Osztályon

Juhhús

Világ- és európai piaci tendenciák

A FAO (2019) szerint a juhhús globális termelése 15,4 millió tonna volt 2019-ben, csaknem 1 százalékkal nőtt az előző évihez képest. A világ juhhústermelésének 80 százaléka ázsiai és afrikai országokból származott. A legnagyobb kibocsátó Kína (4,8 millió tonna) volt, az ázsiai kontinensen további nagy juhhústermelő országok India (730 ezer tonna), Pakisztán (475 ezer tonna) és Törökország (401 ezer tonna), míg Afrikában Nigéria (395 ezer tonna) és Szudán (359 ezer tonna). Az ausztrál és az új-zélandi gazdák kevesebb juhot és bányát küldtek a vágóhidakra 2019-ben, mint az előző évben, ezért Ausztráliában 2,9 százalékkal 738 ezer tonnára, Új-Zélandon 1,5 százalékkal 444 ezer tonnára csökkent a juhhústermelés. A világ juhhús-kereskedelme lanyhult 2019-ben, az export és az import egyaránt 1 százalékkal mérséklődött. A nemzetközi piacra kerülő juhhús több mint 86 százaléka Ausztráliából és Új-Zélandról származott. A legnagyobb juhhúsimportőr Kína, az USA és az Európai Unió volt 2019-ben.

Az ABARES (2020b) szerint Ausztrália juhállománya 65,3 millió egyedre (–7,5 százalékkal) csökkent a 2018/2019. gazdasági év (július–június) végére, a 2019/2020. évi szezon zárólétszáma pedig 64,1 millió lehet. A bárányok vágása 8,5 százalékkal 20,2 millió darabra, a juhoké 24 százalékkal 7,4 millió darabra mérséklődhet a 2019/2020. gazdasági évben. A juhhústermelés várhatóan 13 százalékkal 634 ezer tonnára esik. Ausztrália bárány- és juhhúsexportja 489 ezer tonnáról 414 ezer tonnára csökkenhet a vizsgált időszakban. Az USA-ban a juh- és bárányhús kibocsátása 3 százalékkal csökkent 2019-ben, ugyanakkor a nemzetközi piacról vásárolt juh- és bárányhús mennyisége nem változott számottevően (USDA, 2020h, k). Az import több mint háromnegyede Ausztráliából származott.

A New Zealand Economic Service (2019) szerint Új-Zéland juháallománya 27,39 millió egyed volt 2019. június 30-án, nem változott számottevően az egy évvel korábbihoz képest, ugyanakkor az anyajuhállomány 1 százalékkal csökkent. A bárányhúskivitel 2,5 százalékkal 305 ezer tonnára mérséklődött a 2018/2019. gazdasági évben (október–szeptember) és várhatóan nem változik jelentősen a 2019/2020. évi szezonban. A juhhús exportja 83 ezer tonnára (–12 százalék) csökkent az előző szezonban, viszont 9 százalékkal bővíthet a 2019/2020. gazdasági évben. A szakértők Új-Zélandon a bárányárak 3-5 százalék közötti emelkedésére számítanak ugyanezekkor.

Az Eurostat adatai szerint az unió juháallománya 82,5 millió egyed volt 2019 decemberében, 1,9 százalékkal csökkent az előző évihez képest. A legnagyobb juhtartó tagországok közül az Egyesült Királyságban 3,1 százalékkal 21,8 millió, Spanyolországban 3 százalékkal 15,4 millió és Görögországban 1,4 százalékkal 8,3 millió egyedre csökkent a juhok száma, míg Romániában nem változott számottevően (10,2 millió egyed). A legnagyobb juhhústermelő tagországok közül az Egyesült Királyságban 6,5 százalékkal 307,5 ezer tonnára, Romániában 8,1 százalékkal 78 ezer tonnára és Görögországban 1,7 százalékkal 51,4 ezer tonnára nőtt a juhok vágása 2019-ben a 2018. évihez képest. Ugyanakkor Spanyolországban (2,5 százalékkal 116,5 ezer tonnára), Franciaországban (0,6 százalékkal 81 ezer tonnára), Írországon (3,4 százalékkal 66,1 ezer tonnára) és Olaszországban (8,7 százalékkal 31 ezer tonnára) csökkent a vágás, míg Németországban nem változott számottevően, 35 ezer tonna volt.

Az EC (2019b) szerint az unió juh- és kecskehústermelése 1 százalékkal 908 ezer tonnára emelkedett 2019-ben. A közösség juh- és kecskehúsimportja 16 százalékkal 146 ezer tonnára csökkent, a legnagyobb beszállító Új-Zéland volt. A nemzetközi piacon értékesített juh- és kecskehús mennyisége 11 százalékkal 32 ezer tonnára nőtt 2019-ben a 2018. évihez képest. Az unióban az előző évinél 2 százalékkal kisebb mennyiségű, 1,02 millió tonna juh- és kecskehúst fogyasztottak 2019-ben, az egy főre jutó fogyasztás 1,7 kg volt.

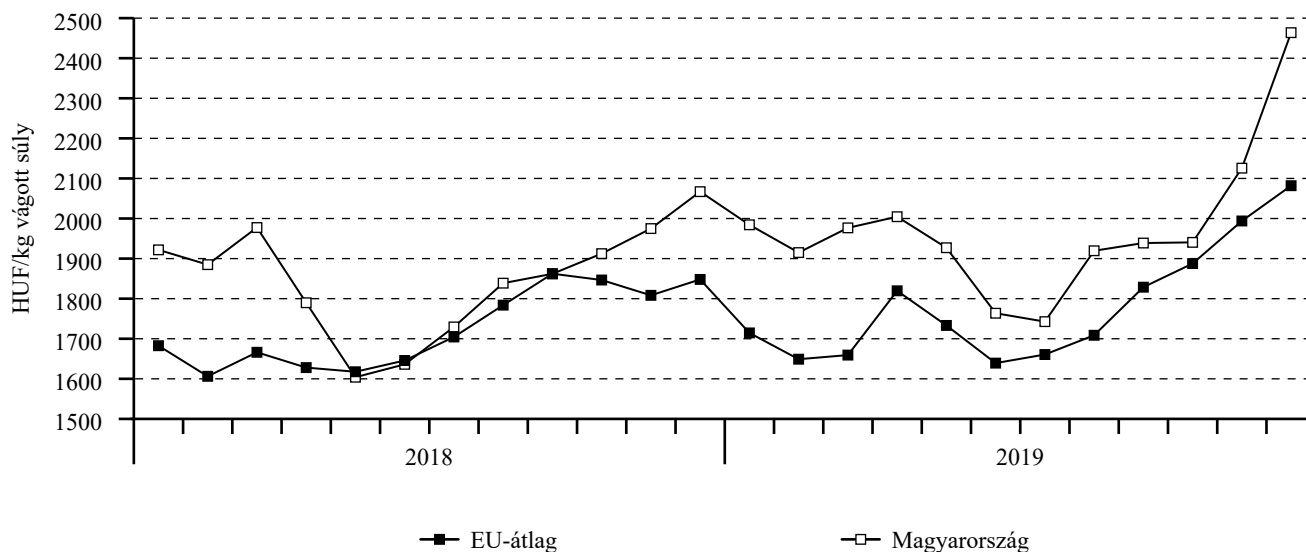
Az EC (2019b) szerint az unió juh- és kecskehústermelése 1 százalékkal 899 ezer tonnára csökkenhet 2020-ban. A juh- és kecskehúsimport 6 százalékkal 155 ezer tonnára emelkedhet, az egy főre eső juh- és kecskehús fogyasztás nem változik lényegesen.

Magyarországi piaci tendenciák

Kínálat

A KSH adatai szerint Magyarország juháallománya 1,06 millió egyed volt 2019. december 1-jén, 4,4 százalékkal csökkent a 2018. decemberihez képest. Az anyajuhok létszáma –2 százalékkal 781,7 ezer egyedre változott. Az egyéni gazdaságokban a juhok száma 936,4 ezerre mérséklődött (–2,1 százalék az előző évihez viszonyítva), a gazdasági szervezeteknél 124,1 ezer darabot tett ki (–18,4 százalék) 2019. december 1-jén. A juháallomány 65 százaléka az Észak- és Dél-Alföld régiókban található, a többi régió részesedése lényegesen kisebb.

20. ábra: A könnyű bárány termelői ára 2018–2019 között

Forrás: NAIK AKI PÁIR, valamint az Európai Bizottság adatai alapján készült a NAIK AKI Piaci Árinformációs Osztályon

Bel- és külpiazi értékesítés

A NAIK AKI vágási statisztikája szerint a juhok vágása élősúlyban kifejezve nem változott számottevően, 1,7 ezer tonna volt 2019-ben az egy évvel korábbihoz viszonyítva.

A KSH adatai szerint az előző évinél csaknem 1 százalékkal kevesebb bárány került a nemzetközi piacra 2019-ben (7. melléklet). A magyarországi bárány legnagyobb piaca továbbra is Olaszország volt, amelynek kivitelem belüli részaránya 83 százalék körül alakult, ez 3 százalékpontos csökkenést jelentett 2018-hoz képest. Az élőbárány-export 5 százaléka Németországba, 4 százaléka Horvátországba irányult, mindkét országba csökkent a kivitel.

A piaci árak tendenciája

Az ABARES (2020b) szerint az élénk nemzetközi kereslet hatására Ausztráliában a bárány ára 18 százalékkal volt magasabb a 2018/2019. gazdasági évben az előző szezonéhoz képest. A 2019/2020. évi szezonban a bárány ára további 9 százalékkal emelkedhet. A New Zealand Economic Service (2019) szerint Új-Zélandon a 2019/2020. gazdasági évben 3,5 százalékkal nőhet a bárány ára.

Az Európai Unióban a könnyű bárány ára euróban kifejezve 1 százalékkal; Olaszországban, Magyarország legnagyobb exportpiacán pedig 2,6 százalékkal emelkedett 2019-ben az előző évihez viszonyítva (20. ábra). A nehéz bárány ára 5,4 százalékkal csökkent ugyanekkor. Magyarországon a vágóbárány termelői ára 7,5 százalékkal emelkedett a vizsgált időszakban (13. melléklet).

Az EC (2019a) az unióban a juhhús árának 2 százalékpontos csökkenését valószínűsíti 2020-ban, a világpiacra pedig 7 százalékpontos alacsonyabb juhhús ára.

Tej és tejtermékek

Világ- és európai piaci tendenciák

A tejtermékek világkereskedelmét meghatározó országok közül a tejtermelés 2019-ben az EU-ban és az USA-ban stagnált, míg Új-Zélandon 1 százalékkal, Ausztráliában 7 százalékkal csökkent az előző évihez képest. A nyerstej felvásárlása Írországból 5 százalékkal, Lengyelországban és az Egyesült Királyságban egyaránt 2 százalékkal, Romániában és Csehországban egyaránt 1 százalékkal emelkedett, Németországban, Franciaországban, Olaszországban, Dániában és Szlovákiában nem változott számottevően, míg Hollandiában, Ausztriában és Szlovéniában egyaránt 1 százalékkal, Horvátországban 4 százalékkal csökkent ugyanekkor. Az USDA (2019c) szerint a globális tejkínálat növekedése 2 százalék körüli lehet 2020-ban: Indiában 4 százalékkal, Brazíliában 3 százalékkal, Argentínában és az USA-ban egyaránt 2 százalékkal, Oroszországban 1 százalékkal nőhet, az Európai Unióban és Új-Zélandon nem változik jelentősen, míg Ausztráliában 2 százalékkal csökkenhet a tejkibocsátás.

Az USDA (2019c) szerint a vaj globális termelése 3 százalékkal, a sajté 1 százalékkal nőtt, míg a sovány és a teljes tejpore stagnált 2019-ben az előző évihez viszonyítva. Az unióban a sűrített tej és a tejszín termelése 4 százalékkal, a vajé 3 százalékkal, a teljes és a részben főlőzött, valamint a sovány tejpore egyaránt 1 százalékkal nőtt, a savanyított tejtermékeké és a sajtoké stagnált, míg a folyadéktejé 3 százalékkal csökkent 2019-ben az előző évihez képest (EC, 2020h). Az USDA (2019c) szerint a vaj, a sajt, a sovány, illetve a teljes tejpore globális termelése egyaránt 2 százalékkal emelkedhet 2020-ban az előző évihez viszonyítva. Az EU-ban a sovány tejpore termelése 5 százalékkal, a sajté és a vajé egyaránt 1 százalékkal nőhet, a friss tejtermékeké stagnálhat, míg a teljes tejpore 1 százalékkal csökkenhet ugyanekkor (EC, 2019b).

Az unióban a vaj intervenció készlete 2010 októberéig, a sajt magántárolási készlete 2017 áprilisáig, a vaj magántárolási készlete 2017 júniusáig, a sovány tejpore magántárolási készlete 2018 áprilisáig, a sovány tejpore intervenció készlete 2019 szeptemberéig üres. Az Európai Bizottság 2015 és 2017 között összesen 380 ezer tonna sovány tejpore vásárolt fel állami intervenció keretében a piac stabilizálása és a termelők jövedelmének növelése céljából. A bizottság 2016 végétől kezdve havi, majd kéthavi nyilvános pályázati felhívások sorozatával, fokozatosan vezette vissza a terméket a piacra, ennek következtében 2019. június

18-ára a készletek kiürültek. A sovány tejpore magántárolási készlete 32 százalékkal 65 ezer tonnára, a vajé 13 százalékkal 105 ezer tonnára csökkenhet, míg az intervenció készletek üresek maradhatnak 2020 végén (EC, 2019b). Az USA-ban a vaj 2019. decemberi zárókészlete 6 százalékkal nőtt, míg a sajté 2 százalékkal (USDA, 2020l), a sovány tejpore 10 százalékkal csökkent az egy évvel korábbihoz viszonyítva (USDA, 2020m).

A sovány tejpore globális kereskedelme 2 százalékkal, a teljes és részben főlőzött tejpore, valamint a sajté egyaránt 3 százalékkal, a vaj és vajolaj termékcsoporthoz 5 százalékkal nőtt 2019-ben az előző évihez képest (ZuivelNL, 2020). Az unió a harmadik országokba vajból 41 százalékkal, sovány tejporból 18 százalékkal, sajtból 6 százalékkal többet, míg teljes tejporból 11 százalékkal kevesebbet szállított 2019-ben az előző évihez képest (EC, 2020i). A sovány tejpore és a sajt harmadik országba irányuló kivitele korábban soha nem volt ilyen magas, míg a vajé és vajolajé vajegyenértékre átszámítva 2006 óta, a teljes tejpore pedig 1988 óta nem volt ilyen alacsony. Az EC (2019b) szerint az EU harmadik országokba irányuló vajkivitele 12 százalékkal, a savanyított tejtermékeké 5 százalékkal, a sajté 1 százalékkal nőhet, míg a teljes tejpore 5 százalékkal, a sovány tejpore 13 százalékkal csökkenhet 2020-ban az előző évihez képest.

A globális tejtermékimport nem annyira koncentrált, mint az export, a legnagyobb tejtermékimportőrök a világkereskedelem kevesebb mint felét adják. Az USDA (2019c) szerint Oroszország és Japán sajtbehozatala egyaránt 5 százalékkal emelkedhet; Oroszország vajimportja 4 százalékkal csökkenhet, míg Kínáé 13 százalékkal nőhet; Mexikó soványtejpore-beszállítása 6 százalékkal, Kínáé 3 százalékkal emelkedhet; Kína teljesitejpore-importja 9 százalékkal nőhet, míg Algériáé 4 százalékkal csökkenhet 2019-ben az egy évvel korábbihoz viszonyítva.

Magyarországi piaci tendenciák

Kínálat

A KSH adatai szerint Magyarország tehenállománya 412 ezer egyed volt 2019. december 1-jén, 2 százalékkal nőtt egy év alatt. A tehenek 51 százalékát a tejhasznú, 41 százalékát a húshasznú, 8 százalékát a kettős hasznosítású fajta adták. A kettős hasznosítású tehenek száma egy év alatt 11 százalékkal, a hús-

hasznúaké 3 százalékkal nőtt, a tejhasznúaké stagnált. A tejhasznú tehenek 81 százalékát (169 ezer egyed) a gazdasági szervezetek, 19 százalékát (39 ezer egyed) az egyéni gazdaságok tartották. A gazdasági szervezetek tejhasznú tehenállománya 1 százalékkal csökkent egy év alatt, míg az egyéni gazdaságoké 4 százalékkal nőtt.

A kínálatot a hazai tej és tejtermékek mellett évről évre növekvő mértékben importtermékek egészítik ki. A vaj és vajkrém termékcsoporthoz 16 százalékkal, a sajt és túró termékcsoporthoz 3 százalékkal bővült, míg a savanyított tejtermékeké 8 százalékkal, a tejsavóé 9 százalékkal, a dobozos tejé 28 százalékkal csökkent 2019-ben az előző évihez képest. A sajt és a túró fele Németországból, hatoda Lengyelországból származott. Lengyelországból 15 százalékkal kevesebb, míg Németországból 12 százalékkal több sajt érkezett Magyarországra a megfigyelt időszakban.

Bel- és külpiazi értékesítés

A NAIK AKI PÁIR adatai szerint a nyerstej felvásárlása 2019-ben nem változott az előző évihez viszonyítva. A felvásárolt nyerstej fehérjetartalma 0,01 százalékponttal javult, míg a zsírtartalma 0,04 százalékponttal romlott egy év alatt (fehérje: 3,32 százalék, zsír: 3,71 százalék).

A KSH adatai szerint a teljes nyerstej exportja stagnált 2019-ben az előző évihez képest. A kivitel 32 százaléka Romániába, 27 százaléka Olaszországba, 13 százaléka Horvátországba, 8 százaléka Németországba, 7 százaléka Szlovéniába került. Olaszországba 66 százalékkal, Németországba 63 százalékkal nőtt, míg Romániába 9 százalékkal, Horvátországba

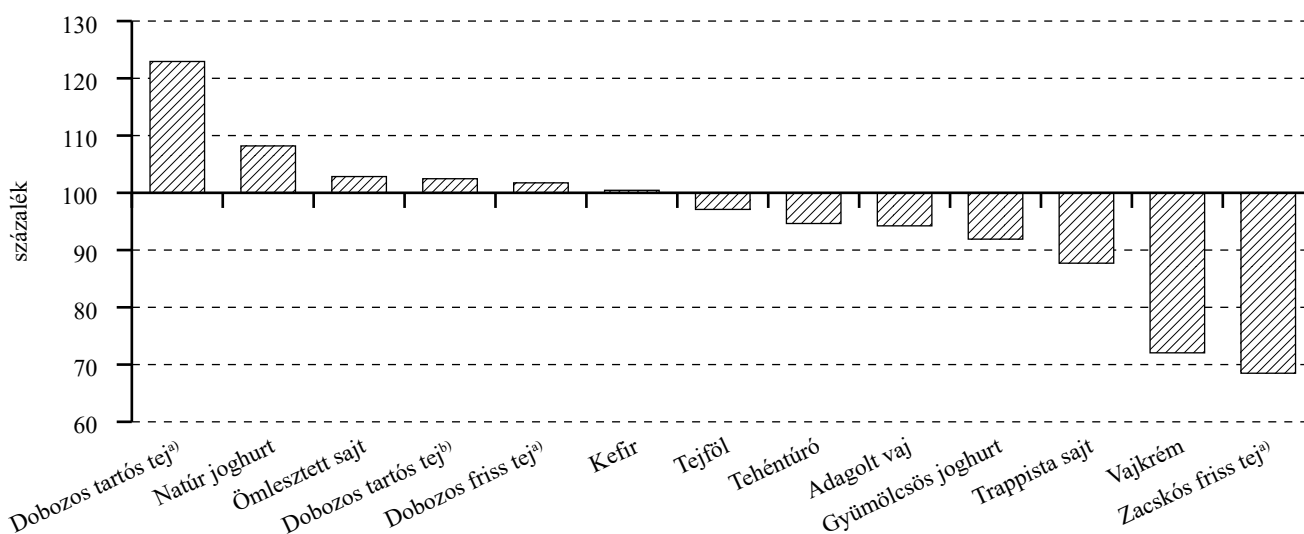
15 százalékkal, Szlovéniába 18 százalékkal csökkent a kivitel. A fölözött nyerstej kiszállítása 73 százalékkal esett vissza a megfigyelt időszakban, amelynek 33 százaléka Horvátországba, 24 százaléka Hollandiába, 20 százaléka Lengyelországba, 8-8 százaléka Olaszországba és Szerbiába került. A fölözött nyerstej kivitele Olaszországba 87 százalékkal, Szerbiába 80 százalékkal, Lengyelországba 77 százalékkal, Hollandiába 55 százalékkal, Horvátországba 18 százalékkal csökkent. A teljes nyerstej behozatala 54 százalékkal emelkedett, amelynek csaknem fele Szlovákiából származott. A sűrített vagy édesített tej és tejszín importja 59 százalékkal volt több 2019-ben az egy évvel korábbinál.

A KSH adatai szerint a tejtermékek exportértékesítése 5,5 százalékkal, belföldi értékesítése 2,4 százalékkal nőtt 2019-ben az egy évvel korábbihoz viszonyítva.

A NAIK AKI PÁIR adatai szerint a hazai gyártású, 2,8 százalékos zsírtartalmú dobozos tartós tej belföldi értékesítése 23 százalékkal, a natúr joghurté 8 százalékkal, az ömlesztett sajté 3 százalékkal, az 1,5 százalékos zsírtartalmú dobozos tartós tejé és a 2,8 százalékos zsírtartalmú dobozos friss tejé egyaránt 2 százalékkal nőtt, a kefir stagnált, a tejföl 3 százalékkal, a tehéntúróé 5 százalékkal, az adagolt vajé 6 százalékkal, a gyümölcsös joghurté 8 százalékkal, a trappista sajté 12 százalékkal, a natúr vajkrémé 28 százalékkal, a zacskós friss tejé 32 százalékkal csökkent 2019-ben az előző évihez képest (21. ábra).

A KSH adatai szerint a tejsavó kivitele 17 százalékkal, a sajt és túró termékcsoporthoz 10 százalékkal, a savanyított tejtermékeké 1 százalékkal bővült, míg a vaj és vajkrém termékcsoporthoz 4 százalékkal, a dobozos tejé 15 százalékkal csökkent 2019-ben az egy évvel

21. ábra: Néhány tejtermék belföldi értékesítésének változása 2019-ben (2018=100)

^{a)} 2,8 százalékos zsírtartalom.

^{b)} 1,5 százalékos zsírtartalom.

Forrás: NAIK AKI PÁIR

korábbihoz viszonyítva (14. melléklet). A savanyított tejtermékek kivitelének 86 százaléka Romániába irányult, ahova 3 százalékkal nagyobb mennyiséget szállítottak ki. A sajt és túró 31 százaléka Olaszországba, 13 százaléka Romániába, 12 százaléka Libanonba, 7 százaléka Szlovákiába, 4-4 százaléka Szaúd-Arábiába, Jordániába és Németországba irányult. Szlovákiába 52 százalékkal, Olaszországba 29 százalékkal, Romániába 19 százalékkal, Szaúd-Arábiába 10 százalékkal, Jordániába 8 százalékkal több, míg Libanonba 19 százalékkal kevesebb sajt és túró került. Magyarország tej- és tejtermék-külkereskedelmi egyenlege értékben 5 százalékot romolva negatív maradt 2019-ben, bár az export árbevétele és az import értéke egyaránt 6 százalékkal nőtt.

A piaci árak tendenciája

A nyerstej ára az USA-ban 14 százalékkal, Magyarországon 6 százalékkal (15. melléklet), az EU-ban 1 százalékkal emelkedett 2019-ben, míg Új-Zélandon 1 százalékkal csökkent a 2018. évihez képest (22. ábra). Magyarországon 2019. január és február között nem változott jelentősen, ezt követően júliusig 3 százalékkal csökkent, majd decemberig 11 százalékkal emelkedett a nyerstej ára. Az Európai Unióban 2019. január és június között 5 százalékkal csökkent, novemberig 6 százalékkal emelkedett majd decemberben stagnált a nyerstej ára. A januári 13 százalékról decemberre 8 százalékra csökkent az uniós és a hazai ár közötti különbség.

A Ministry for Primary Industries (2019) szerint Új-Zélandon a nyerstej szárazanyag-tartalomra vonat-

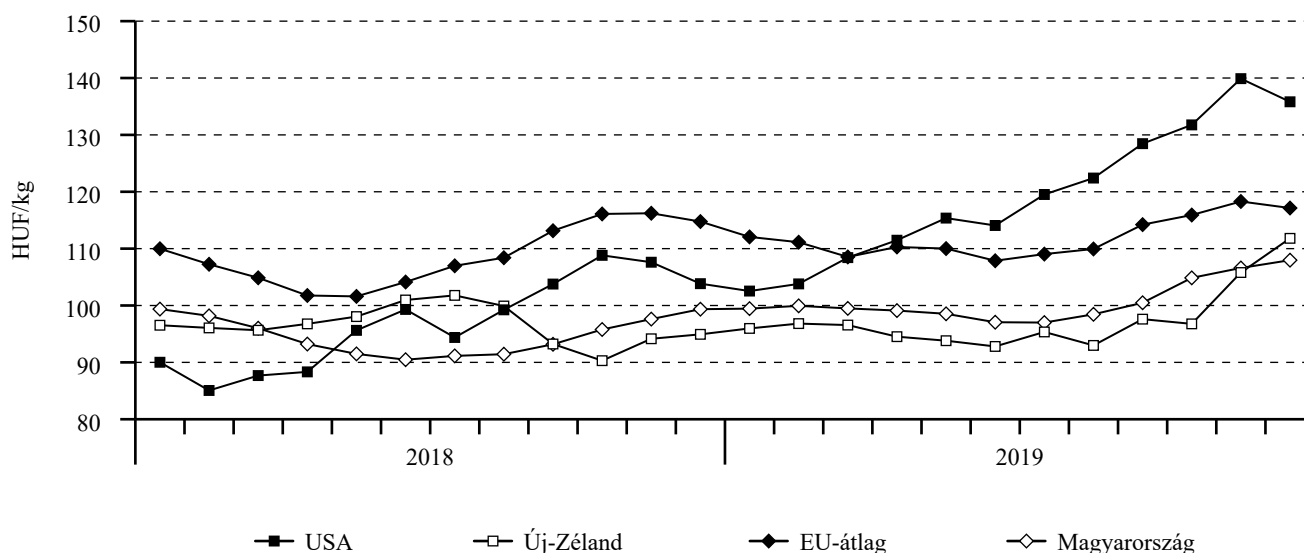
kozó ára osztalékkal együtt 15 százalékkal emelkedhet a 2019/2020. gazdasági évben (június–május) az előző szezonhoz képest. Az USA-ban a nyerstej ára 2020-ban 1 százalékkal nőhet az egy évvel korábbihoz viszonyítva (USDA, 2020n).

A keresleti piac hatására a sovány tejpor világpiaci ára (FOB Óceánia) 32 százalékkal, a sajté 7 százalékkal, a teljes tejporé 5 százalékkal nőtt 2019-ben, míg a kínálati piac hatására a vajé 8 százalékkal csökkent.

Az állattenyésztési ágazatok 36 százalékát kitevő összes tejágazati támogatás 10 százalékkal 46 milliárd forintra csökkent 2019-ben a 2018. évihez képest. A közvetlen támogatás 8 százalékát adó termeléshez kötött támogatások több mint fele a tejágazatba irányult, ami az állatfajok közül a legerőteljesebben, 21 százalékkal 21 769 millió forintra esett. Az átmeneti nemzeti támogatások szintén több mint felét a nemzeti tejtámogatás tette ki, amelynek összege 4 százalékkal 9958 millió forintra csökkent. A vemhes üszők állatbetegségeinek megelőzésére szánt összeg 13 százalékkal 912 millió forintra csökkent. A 2018-ban még kifizetett, mindössze 31 millió forintos különleges tejtámogatás 2019-ben megszűnt. Az előbbi támogatási formák csökkenését nem tudta ellensúlyozni a fennmaradó két támogatás növekedése. Az állatjóléti támogatások összegének negyede a tejágazatba irányult, és a többi állatfajnál erőteljesebben, 10 százalékkal 9177 millió forintra nőtt a támogatási összeg. Az iskolatejprogram nemzeti és uniós támogatása 14 százalékkal 4184 millió forintra emelkedett, amelyből az uniós rész 2 százalékkal 596 millió forintra mérséklődött, míg a hazai 17 százalékkal 3587 millió forintra nőtt (AKI, 2020).

A NAIK AKI PÁIR adatai szerint a vizsgálatba vont tej és tejtermékek feldolgozó értékesítési ára 2019-ben átlagosan 6 százalékkal volt magasabb a 2018. évinél

22. ábra: A nyerstej termelői ára a világon 2018–2019 között

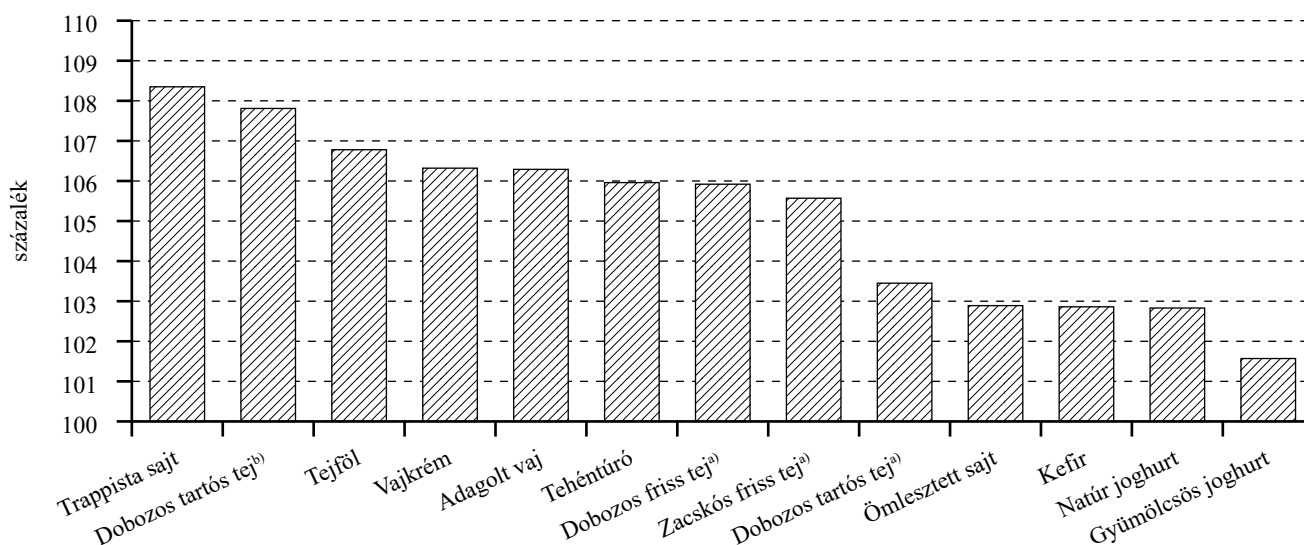
Forrás: NAIK AKI PÁIR, valamint az USDA, az LTO és az Európai Bizottság adatai alapján készült a NAIK AKI Piaci Árinformációs Osztályon

(16. melléklet). A belföldön előállított trappista sajt belföldi értékesítési ára és az 1,5 százalék zsírtartalmú dobozos tartós tejé egyaránt 8 százalékkal, a tejfölé 7 százalékkal, a natúr vajkrémé, az adagolt vajé, a tehéntúróé, a 2,8 százalék zsírtartalmú dobozos friss és zacskós friss tejé egyaránt 6 százalékkal, a 2,8 százalék zsírtartalmú dobozos tartós tejé, az ömlesztett sajté, a kefiré és a natúr joghurté egyaránt 3 százalékkal, a gyümölcsös joghurté 2 százalékkal nőtt 2019-ben az előző évihez viszonyítva (23. ábra).

Az UHT- és az ESL- (hosszanfriss) tej áfája 2019. január 1-jétől 18 százalékról 5 százalékra mérsék-

lődött. Az intézkedés hatására 2019 januárjában a 2,8 százalék zsírtartalmú ESL-tej fogyasztói ára áfával az előző hónaphoz és az előző év azonos hónapjához képest egyaránt 6 százalékkal, az 1,5 százalék zsírtartalmúé ugyanebben az összehasonlításban 07 százalékkal mérséklődött. Ezt követően emelkedtek az árak és az év utolsó hónapjaiban már elérték az előző év azonos hónapjának szintjét. A KSH adatai szerint az 1,5 százalék zsírtartalmú dobozos ESL-tej fogyasztói ára áfával 5 százalékkal, a 2,8 százalék zsírtartalmú dobozos ESL-tejé 3 százalékkal csökkent 2019-ben az előző évihez képest.

23. ábra: Néhány tejtermék feldolgozóinak értékesítési árának változása 2019-ben (2018=100)

^{a)} 2,8 százalék zsírtartalom.

^{b)} 1,5 százalék zsírtartalom.

Forrás: NAIK AKI PÁIR

Zöldségfélék

Európai piaci tendenciák

A kedvezőtlen időjárás miatt az Európai Unióban az egy évvel korábbinál 7 százalékkal kevesebb, azaz 43,3 millió tonna zöldség termelt 2019-ben.

Európa legnagyobb dinnyetermelője Spanyolország, ahol 5 százalékkal 1,12 millió tonnára nőtt a görögdinnye termése 2019-ben az egy évvel korábbihoz képest (Statista, 2019).

A WPTC (2019) szerint az ipari paradicsom globális termése 7 százalékkal 37,26 millió tonnára emelkedett 2019-ben a 2018. évihez képest. A nagyobb európai ipari paradicsom-termelők közül Olaszországban 3 százalékkal 4,8 millió tonnára, Spanyolországban 14 százalékkal 3,2 millió tonnára, Portugáliában 18 százalékkal 1,4 millió tonnára nőtt a betakarított mennyiség. Az unió legnagyobb frissparadicsom-beszállítói Hollandia és Spanyolország. Hollandia 1 millió tonnát kissé meghaladó paradicsomkivitele az előző évihez hasonlóan alakult 2019-ben a belső piacra, míg Spanyolországé 6 százalékkal 752 ezer tonnára csökkent. A friss paradicsom vezető beszállítója Marokkó, ahonnan az egy évvel korábbinál 7 százalékkal több (481 ezer tonna) paradicsom érkezett a közösségbe. Az unió fő célpiacai Fehéroroszország, Svájc és Norvégia voltak 2019-ben. Franciaországban a frisspiaci értékesítésre szánt paradicsom termése 1 százalékkal 525 ezer tonnára csökkent 2019-ben az előző évihez képest (Agreste, 2019).

Az EU zöldséppaprikatermesésének döntő hányadát Spanyolország, Hollandia, Olaszország és Magyarország adja. Az Eurostat adatai szerint Spanyolország az egy évvel korábbinál 10 százalékkal több (804 ezer tonna), Hollandia pedig 6 százalékkal több (387 ezer tonna) zöldséppaprikát értékesített az unió belső piacán 2019-ben. A behozatal (főleg Marokkóból és Törökországból) 6 százalékkal 202 ezer tonnára csökkent a vizsgált időszakban. A közösség harmadik országok felé (elsősorban Svájcba és Fehéroroszországba) történő paprikakivitele az előző évihez hasonlóan 109 ezer tonna körül alakult 2019-ben is.

Az unióban a 2018. évi gyenge évjáratot követően 2019-ben a hozamok az átlagos éveknél megfelelően alakultak, ezért az előző évinél több vöröshagyma termelt. Németországban 27 százalékkal 522 ezer tonnára bővült a vöröshagyma termése 2019-ben (Statista, 2020). Lengyelországban 5 százalékkal kevesebb, 535 ezer tonna (GUS, 2019), Hollandiában pedig 1,5 millió tonna vöröshagymát takarítottak be (Fruchtportal, 2020).

Az Európai Unió káposztatermése az előző években 3,6 és 3,7 millió tonna között alakult, a közösség legnagyobb termelője Lengyelország, ahol 13 százalékkal kevesebb, azaz 800 ezer tonna káposztát takarítottak be 2019-ben (GUS, 2019).

Az EU tagországai közül a legnagyobb sárgarépa- és petrezselyemgyökér-termelő Lengyelország és Franciaország. Lengyelországban a sárgarépa termése 680 ezer tonna körül alakult 2019-ben (GUS, 2019), Franciaországban pedig 4 százalékkal 306 ezer tonnára emelkedett az előző évihez képest (Agreste, 2019).

Magyarországi piaci tendenciák

Kínálat

A NAIK AKI PÁIR becslése szerint Magyarország zöldségtermése 1,5 millió tonna körül alakult 2019-ben, hasonlóan a 2018. évi mennyiséghez.

A KSH adatai szerint a görögdinnye vetésterülete 310 hektárral 5,3 ezer hektárra nőtt 2019-ben az egy évvel korábbihoz képest. A görögdinnye termése 180 és 220 ezer tonna között ingadozott az elmúlt években, 2019-ben 180 ezer tonna dinnye termelt, ugyanannyi, mint egy évvel korábban.

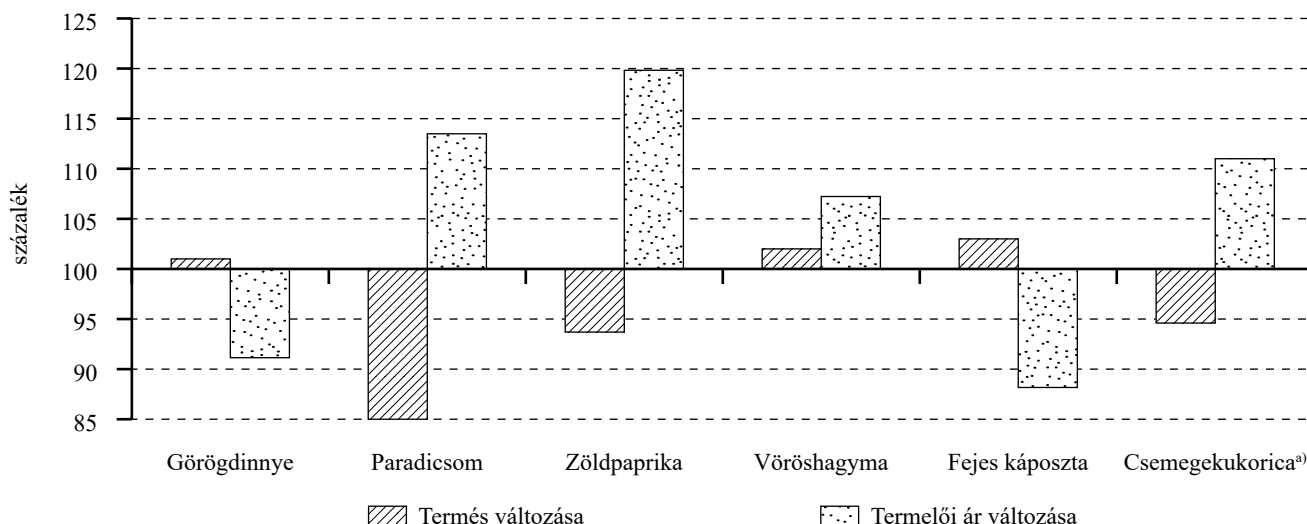
A paradicsomtermesztésben tovább nőtt a koktélpapadicsom aránya, míg az ipari paradicsom mennyisége az előző évihez képest csökkent, 100 ezer tonna körül alakult 2019-ben (WPTC, 2019). A paradicsom termése 15 százalékkal 181 ezer tonnára csökkent (KSH, 2020), mivel a fejlődési szakaszban sok volt a csapadék, majd hűvösre fordult az időjárás.

Zöldséppaprikából 91 ezer tonnát takarítottak be, ami 6,3 százalékkal alacsonyabb az előző évinél (KSH, 2020). Vöröshagymát 332 hektárral nagyobb, azaz 1863 hektáron vetettek a termelők 2019-ben. A sárgarépa vetésterülete 161 hektárral 1653 hektárra emelkedett (KSH, 2019).

A KSH adatai szerint a zöldségfélék területének 60 százalékát továbbra is két növény, a csemegekukorica (34,7 ezer hektár) és a zöldborsó (20,6 ezer hektár) foglalta el. A csemegekukorica vetésterülete 9 százalékkal 34,7 ezer hektárra csökkent 2019-ben a 2018. évihez képest, a termése 487 ezer tonna volt, ami 5,4 százalékkal kevesebb az előző évinél (KSH, 2020) (24. ábra).

A KSH adatai szerint a zöldségfélék (dinnyével együtt) importja 4 százalékkal 319,56 ezer tonnára mérséklődött 2019-ben az előző évihez képest

24. ábra: A zöldségfélék termésmennyiségének és termelői árának változása 2019-ben (2018=100)

^{a)} Felvásárlási ár változása.

Forrás: a NAIK AKI PÁIR, a NAIK AKI Agrárstatisztikai Osztály és a KSH adatai alapján készült a NAIK AKI Piaci Árinformációs Osztályon

(17. melléklet). A negatív külkereskedelmi egyenlegű zöldségfélék közül a friss paradicsom behozatala 6 százalékkal 15,19 ezer tonnára csökkent, ezen belül a legtöbb paradicsomot beszállító Spanyolországból 15 százalékkal 5,75 ezer tonnára nőtt, míg Olaszországból 45 százalékkal 550 tonnára, Hollandiából 8 százalékkal 1,26 ezer tonnára, Észak-Macedóniából 52 százalékkal 603 tonnára csökkent az import.

Magyarország 11 százalékkal kevesebb, 18,4 ezer tonna vöröshagymát importált 2019-ben, mint egy évvel korábban. A legtöbb vöröshagymát Szlovákia (–12 százalék, 5,91 ezer tonnára) és Hollandia szállította, ahonnan 8 százalékkal 4,08 ezer tonnára csökkent a behozatal. Németországból 35 százalékkal kevesebb, azaz 3,92 ezer tonna vöröshagyma érkezett. A sárgarépa és a petrezselyemgyökér külkereskedelmi adatai együtt szerepelnek a KSH adatbázisában, importjuk 7 százalékkal 7,90 ezer tonnára csökkent, döntően Hollandiából és Németországból szállítottak. A fokhagyma importja 22 százalékkal 1,17 ezer tonnára nőtt a megfigyelt időszakban.

A pozitív külkereskedelmi egyenlegű friss zöldségfélék közül a zöldpaprika importja 15 százalékkal 10,17 ezer tonnára nőtt 2019-ben az előző évihez képest. Németországból 2,09 ezer tonna (–11 százalék), Spanyolországból 3,06 ezer tonna (+12 százalék) zöldpaprika érkezett. A görögdinnye beszállítása (elsősorban Görögországból és Észak-Macedóniából) 39 százalékkal 16,4 ezer tonnára nőtt 2019-ben az előző évihez képest. A fejes és vöröskáposzta behozatala 35 százalékkal 4,40 ezer tonnára emelkedett a megfigyelt időszakban. Észak-Macedóniából 26 százalékkal 1,35 ezer tonnára, Hollandiából pedig 234 százalékkal 1,03 ezer tonnára nőtt az import,

míg Németországból 30 százalékkal kevesebb (726 tonna) káposzta érkezett.

Bel- és külpiaci értékesítés

A KSH adatai szerint a zöldségfélék felvásárlása nem változott lényegesen, mindössze 0,3 százalékkal nőtt 2019-ben az előző évihez képest. Megjegyezzük, hogy a 2019. évi felvásárlási adatok a tárolási zöldségfélék forgalmát is tartalmazzák, ami a 2018. évi termékkel függ össze.

A nagymagvú zöldségfélék közül a zöldborsó felvásárolt mennyisége 3,5 százalékkal, a zöldbabé 37 százalékkal csökkent. A tárolási zöldségfélék közül a fejes káposzta felvásárlása 9 százalékkal, a vöröshagymaé 16,4 százalékkal nőtt, a paradicsomé 35 százalékkal csökkent, ugyanakkor a zöldpaprikaé 8,2 százalékkal emelkedett.

A csemegekukorica felvásárlási ára 11 százalékkal, a zöldborsóé 8 százalékkal, a zöldbabé 16 százalékkal emelkedett. A tárolási zöldségfélék közül a fejes káposzta felvásárlási ára 25 százalékkal, a vöröshagymaé 43 százalékkal nőtt.

A friss fogyasztásra szánt (hajtatott és szabadföldi együtt) paradicsom felvásárlási ára 17 százalékkal, az ipari célú paradicsomé pedig 8 százalékkal emelkedett. A zöldpaprikát 19 százalékkal magasabb áron vásárolták fel.

A KSH adatai szerint a zöldségfélék exportja (friss, fagyasztott, dinnyével együtt) 14 százalékkal 281 ezer tonnára csökkent 2019-ben az egy évvel korábbihoz képest (17. melléklet).

A pozitív külkereskedelmi egyenlegű friss zöldségek közül a görögdinnye volumenében az egyik

legjelentősebb exportzöldségféle, a külkereskedelmi egyenlege évek óta pozitív. A görögdinnye exportja 39 százalékkal 36 ezer tonnára csökkent 2019-ben az előző évihez képest. Csehországba 46 százalékkal 11 ezer tonnára, Lengyelországba 34 százalékkal 9,8 ezer tonnára csökkent a kiszállított mennyiség.

A zöldségfélék exportjában a második legnagyobb részarányt képviselő étkezési paprika kivitele 7 százalékkal 20,83 ezer tonnára csökkent 2019-ben. A legnagyobb exportpiac Németország felé 2 százalékkal 12,65 ezer tonnára, Csehországba 33 százalékkal 1,64 ezer tonnára csökkent, míg Ausztriába 19 százalékkal 3 ezer tonnára nőtt a kivitel.

A negatív külkereskedelmi egyenlegű friss zöldségek közül a paradicsom kivitele 139 százalékkal 8,55 ezer tonnára bővült 2019-ben, elsősorban Szlovákia (3,10 ezer tonna) és Románia (2,46 ezer tonna) felé. Magyarország vöröshagymaexportja éves szinten nem jelentős, mindössze 1-2 ezer tonna kerül külföldre. Ehhez képest 2019-ben a vöröshagymaexport (főleg Romániába) 83 százalékkal 378 tonnára csökkent. A fejes és vöröskáposzta kivitele 8 százalékkal (2,07 ezer tonnára) nőtt, amelynek jelentős hányada a skandináv államokba (Finnország, Norvégia, Svédország) irányult. A fokhagyma kivitele 5 százalékkal (474 tonnára) csökkent, főleg Romániába. Magyarország sárgarépa- és petrezselyemgyökér-kiszállítása – döntően Romániába – 56 százalékkal (1,55 ezer tonnára) csökkent a megfigyelt időszakban.

A fagyasztott zöldborsó exportja 30 százalékkal 14,58 ezer tonnára csökkent 2019-ben a 2018. évihez viszonyítva. Magyarország a fagyasztott csemegekukorica második legnagyobb exportőre a világon. A gyorsfagyasztott csemegekukorica exportja 22 százalékkal (55,73 ezer tonnára) mérséklődött, és elsősorban az Egyesült Királyságba, valamint Belgiumba és Németországba irányult. A konzervzöldborsó kiszállítása 7 százalékkal 58,49 ezer tonnára csökkent a megfigyelt időszakban. Meg kell jegyezni, hogy Oroszország 2013-ban még 34 százalékkal részesedett a magyarországi konzervzöldborsó-exportból. Az oroszországi importtilalom a konzervekre nem vonatkozik, ezért

Oroszország maradt a legnagyobb exportpiac, ahová a kivitel 17 százalékkal 15,36 ezer tonnára csökkent. A konzerv-csemegekukorica kiszállítása 11 százalékkal (180,49 ezer tonnára) mérséklődött, legnagyobb része Németországba és Franciaországba került.

Magyarország zöldség-külkereskedelmi egyenlege (friss, fagyasztott, dinnyével együtt) negatív volt 2019-ben: a behozatal 4 százalékkal 320 ezer tonnára, a kivitel 14 százalékkal 281 ezer tonnára csökkent.

A piaci árak tendenciája

A NAIK AKI PÁIR becslése szerint a zöldségfélék 2018. évi összes termelésén belüli részarányával súlyozott termelői árindexe 2019-ben nem változott lényegesen a Budapesti Nagyban Piacon az egy évvel korábbihoz viszonyítva (18. melléklet). A zöldségféléken belül a legnagyobb súlyarányú rendelkező görögdinnye termelői ára átlagosan 9 százalékkal volt alacsonyabb. A 2019-ben betakarított tárolási zöldségfélék nagyobb kínálata a termelői árak csökkenését okozta: a szabadföldi sárgarépa termelői ára 34 százalékkal, a petrezselyemgyökéré 39 százalékkal, a szabadföldi fehér fejes káposztáé 12 százalékkal csökkent, ugyanakkor a barna héjú vöröshagyma termelői ára 7 százalékkal emelkedett. A berakóúorka termelői ára 3 százalékkal magasabb, míg a kígyóúorkáé 2 százalékkal alacsonyabb volt 2019-ben az előző évihez képest. A belföldi darabos kiserelésű paprika termelői ára 2019 első négy hónapjában mérettől függően 27, illetve 32 százalékkal volt magasabb, mint az előző év azonos időszakában. A belföldi kilogrammos kiserelésű tölteni való édes paprika termelői ára 9, illetve 11 százalékkal múlta felül a 2019. májustól decemberig tartó időszakban az előző év azonos időszakának átlagárát. A paradicsom termelői ára típustól és mérettől függően változott: a kisebb méretű gömb paradicsom termelői ára 2 százalékkal, a nagyobb méretűé 36 százalékkal emelkedett a vizsgált időszakban.

Gyümölcsfélék

Világ- és európai piaci tendenciák

Az USDA (2019d) szerint Kínában az alma termése 24 százalékkal 41 millió tonnára nőtt, míg a WAPA (2019) szerint az Európai Unió almatermése 20 százalékkal 10,5 millió tonnára csökkent 2019-ben az egy évvel korábbihoz képest. Több tagállamban a szélsőséges időjárási körülmények, az ázsiai márványospoloska kártétele, valamint az alternancia-hatás alacsony termésmennyiséget eredményezett. Lengyelországban 44 százalékkal 2,71 millió tonnára esett a betakarított alma mennyisége. Olaszország az előző évinél 3 százalékkal kevesebb (2,19 millió tonna) almát takarított be 2019-ben. Németország a közösség legnagyobb almaimportőre, ahol a kibocsátás 17 százalékkal 991 ezer tonnára csökkent 2019-ben az egy évvel korábbihoz képest (Destatis, 2020). Franciaországban az alma termése 6 százalékkal 1,53 millió tonnára emelkedett 2019-ben (Agreste, 2019). A közösségben a legkedveltebb fajta a Golden Delicious, amelynek termése 3 százalékkal 2,32 millió tonnára csökkent, ezt követi a Gala fajta (1,46 millió tonna). Az Idared fajtából 53 százalékkal kevesebb, 552 ezer tonna termett, így a Red Delicious fajtakör került a harmadik helyre 656 ezer tonnával.

Az unió körtetermése 2,04 millió tonna volt 2019-ben, ami 14 százalékos csökkenést jelentett az előző évihez képest (WAPA, 2019). Olaszországban a körte-kibocsátás – az ázsiai márványos poloska miatt – az előző évihez képest 30 százalékkal kevesebb, 511 ezer tonna volt 2019-ben. Az európai vezető körtefajta, a Conference termése 8 százalékkal 910 ezer tonnára csökkent.

Az Európai Unió négy vezető őszibarack- és nektarintermelő tagországának (Spanyolország, Olaszország, Görögország és Franciaország) termése 10 százalékkal 3,06 millió tonnára nőtt 2019-ben az egy évvel korábbihoz képest. A nektarin termése 14 százalékkal 1,5 millió tonnára, az őszibaracké 6 százalékkal 1,22 millió tonnára, a lapos baracké 12 százalékkal 331,7 ezer tonnára emelkedett. Az ipari őszibarack termése 2 százalékkal 854,1 ezer tonnára nőtt (Europêch', 2019a). Olaszországban a friss fogyasztásra termelt mennyiség 13 százalékkal 1,21 millió tonnára (nektarin: 653,9 ezer tonna, őszibarack: 562,0 ezer tonna) bővült 2019-ben. Az ipari felhasználású őszibarack mennyisége 91,15 ezer tonna (+27 százalék) volt. Spanyolországban az előző évihez viszonyítva 12 százalékkal 1,29 millió tonnára emelkedett az őszibarack és a nektarin termése 2019-ben, ami 6 százalékos

növekedést jelent az előző öt év átlagához képest. A termésből 635,1 ezer tonna a nektarin, 331,7 ezer tonna az őszibarack, az ipari felhasználású őszibarack mennyisége pedig 305,7 ezer tonnára (–1 százalék) tehető. Spanyolország meghatározó termelője az unióban az egyre divatosabb lapos vagy pogácsabaracknak, amelynek betakarított mennyisége (331,75 ezer tonna) 12 százalékkal emelkedett. Franciaországban az őszibarack termése (beleértve a nektarint és az ipari barackot is) 199 ezer tonna volt 2019-ben, ami a 2018. évinél 8 százalékkal több (Agreste, 2019). Görögországban az ipari célú őszibarack termelése az egy évvel korábbi mennyiséghez hasonlóan 452 ezer tonna körül alakult 2019-ben, ami 39 százalékkal haladta meg az előző öt év átlagát. Emellett 216,5 ezer tonna őszibarackot és 119,4 ezer tonna nektarint takarítottak be.

Az unió négy vezető kajszi termelő tagországának (Olaszország, Franciaország, Spanyolország és Görögország) termése a 2018. évinél 12 százalékkal volt több (632,1 ezer tonna) 2019-ben. Olaszországban 34 százalékkal 286 ezer tonnára nőtt a betakarított mennyiség (Europêch', 2019b). Franciaország a friss fogyasztásra szánt kajszi tekintetében első a tagországok rangsorában. Franciaország mezőgazdasági minisztériuma szerint 146 ezer tonna kajszi termett 2019-ben, ami 29 százalékos növekedést jelent a 2018. évihez képest (Agreste, 2019). Spanyolországban, Kasztília-La Mancha és Murcia területén február végén fagykárokat szenvedtek az ültetvények, ami 36 százalékos termés-kiesést okozott (97,3 ezer tonna). A görögországi kajszi termés 1 százalékkal 90,7 ezer tonnára emelkedett.

A legnagyobb európai cseresznyetermesztő államban, Olaszországban nem kedvezett az időjárás, a gazdálkodóknak a jégverés okozott gondot, így a cseresznye termése a felére csökkent (USDA, 2019e). Franciaországban a cseresznye termése 11 százalékkal 36 ezer tonnára nőtt 2019-ben (Agreste, 2019). Németországban a cseresznye termése az előző évihez hasonlóan 44,5 ezer tonna körül alakult (Destatis, 2020), Lengyelországban a termés 23 százalékkal 43 ezer tonnára csökkent 2019-ben az előző évihez képest (GUS, 2019).

A meghatározó európai meggytermelők a közepesen alacsonyabb termést takarítottak be 2019-ben. Lengyelországban 154 ezer tonna meggy termett (GUS, 2019). Szerbiában a meggy termése 24,3 százalékkal csökkent 2019-ben (Statistical Office of the Republic of Serbia, 2019).

Németországban 1,8 ezer hektárról 1 százalékkal kevesebb, 15,7 tonna meggyet takarítottak be 2019-ben (Destatis, 2020).

A világ éves szilvatermése 12 millió tonna, amelynek 10-15 százalékát az európai termelés adja. A szilva termése Lengyelországban 20 százalékkal 95 ezer tonnára csökkent 2019-ben az előző évi terméshez képest (GUS, 2019). Németországban az egy évvel korábbinál 24 százalékkal kevesebb, azaz 46,87 ezer tonna szilva termett ugyanekkor (Destatis, 2020).

A világon a legnagyobb mennyiségben termelt bogyós gyümölcs a szamóca. Európában Spanyolország áll az élen kevéssel 300 ezer tonna alatti termékkel, majd Lengyelország és Németország következik. Spanyolországban a termesztés központja Huelva körzetében található, ahol a termőterület évek óta nő, és immár meghaladta a 6000 hektárt. Németországban az egy évvel korábbihoz képest 2019-ben a szamóca termése 8 százalékkal 108,7 ezer tonnára csökkent (Destatis, 2020), ugyanakkor Franciaországban 13 százalékkal 60 ezer tonnára bővült (Agreste, 2019). Lengyelországban 10 százalékkal 175 ezer tonnára csökkent a szamóca termése (GUS, 2019).

Az Európai Unió málnatermésének több mint 70 százalékát Lengyelország adja, ahol a málna termőterülete 30 ezer hektár körüli, a betakarított mennyiség 35 százalékkal 75 ezer tonnára csökkent 2019-ben (GUS, 2019).

Magyarországi piaci tendenciák

Kínálat

A NAIK AKI PÁIR becslése szerint a kedvezőtlen időjárás miatt és az előző évi bőséges termés után 2019-ben Magyarország összes gyümölcstermése 30 százalékkal 650 ezer tonnára csökkent a 2018. évihez képest.

A magyarországi almaültetvények jelentős hányada korszerűtlen, nagy része nem öntözött, a termés nagyobb hányadát az ipar dolgozza fel. A 2018. évi rekordtermés után 27 százalékkal kevesebb, 498 ezer tonna almát szüreteltek 2019-ben (KSH, 2020). Az utóbbi években 20–36 ezer tonna között alakult a körte-termés, 2019-ben 25 százalékkal csökkent a termés az egy évvel korábbihoz viszonyítva (25. ábra).

Az őszibarack termése az elmúlt öt évben 22,9 és 39,5 ezer tonna között alakult, 2019-ben 60 százalékkal nőtt a 2018. évihez képest. A kajszi termése 14,3–24,1 ezer tonna között mozgott az elmúlt öt évben. A tavaszi fagyok miatt kajsziából az elmúlt 15 év leggyengébb termése volt a 2018. évi. Az alacsony bázishoz viszonyítva 2019-ben a termés 220 százalékkal nőtt.

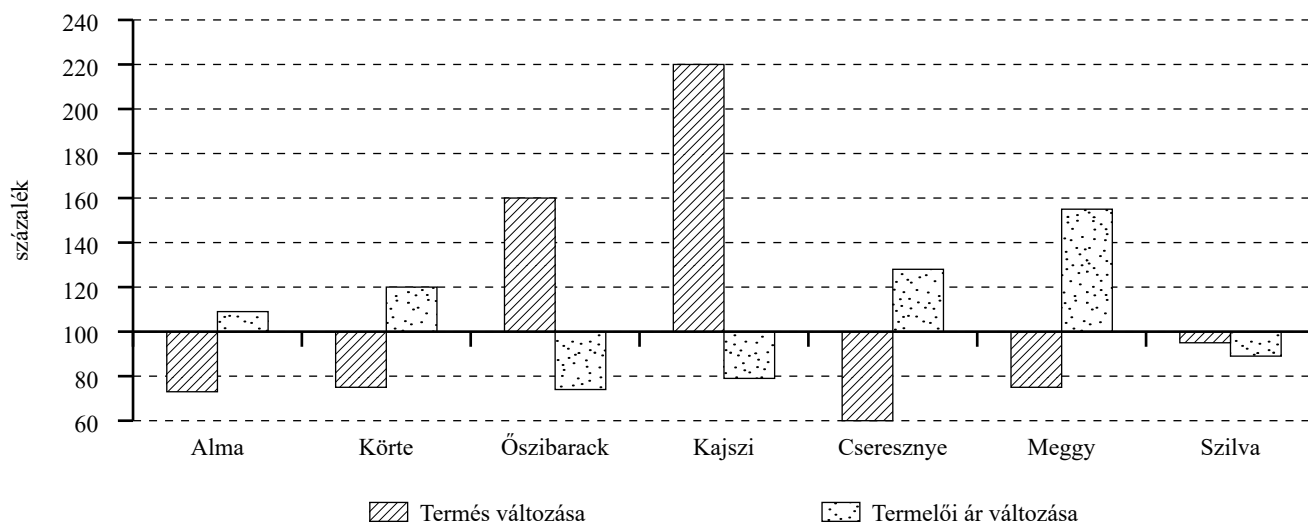
A cseresznye érzékeny az időjárási tényezők alakulására, ezért az elmúlt tíz évben 4,8 és 11,3 ezer tonna között mozgott a termés mennyisége. Cseresznyéből 40 százalékkal kevesebb termett 2019-ben a megelőző évhez képest.

A meggy termőterülete 13,9 ezer hektár, amivel a második legnagyobb területű gyümölcskultúra Magyarországon. A gazdák 2019-ben az előző évinél negyedével kevesebb, 63 ezer tonna meggyet szüreteltek, 2012 óta a legkevesebbet (KSH, 2020). A korábbi évek kedvező tapasztalatait követően 2019-ben is ingyenes meggykóstolót tartottak a magyar termelők, hogy népszerűsítsék a gyümölcs fogyasztását és tudatosítsák annak jótékony hatásait.

Az utóbbi években 43-47 ezer tonna szilva termett, 2019-ben 5 százalékkal csökkent a betakarított szilva mennyisége az előző évihez képest.

A KSH adatai szerint az elmúlt években 700-800 hektárról 4,7-6 ezer tonna szamócát takarítottak be. A szabadföldi szamócatermesztésben jelentős kárt

25. ábra: A gyümölcsfélék termésmennyiségének és termelői árának változása 2019-ben (2018=100)

Forrás: a NAIK AKI PÁIR, a NAIK AKI Agrárstatisztikai Osztály és a KSH adatai alapján készült a NAIK AKI Piaci Árinformációs Osztályon

tett az eső, így a termelők az előző évinél 20 százalékkal kevesebb szamócát takarítottak be.

A málnatermesztés évről évre csökkenő tendenciát mutat, 2019-ben kevesebb mint ezer tonna málnát takarítottak be. A málnatermesztés visszaesésének hátterében szakértők szerint a klimatikus viszonyok átalakulása áll, valamint a versenytársak (Szerbia és Lengyelország), melyek gazdasági előnyüket kedvezőbb klímájuknak és olcsóbb munkaerőjüknek köszönhetik.

A KSH adatai szerint a gyümölcsök importja (déli-gyümölccsel együtt) 18 százalékkal 296,1 ezer tonnára bővült 2019-ben az előző évihez képest. A banán behozatala 26 százalékkal 71,37 ezer tonnára csökkent (19. melléklet).

A negatív külkereskedelmi egyenlegű friss gyümölcsfélék közül a körte importja 151 százalékkal 3,88 ezer tonnára nőtt 2019-ben az előző évihez képest. Hollandia vált a legnagyobb beszállítóvá, ahonnan csaknem az ötszörösére, 2,23 ezer tonnára emelkedett a beszállított mennyiség, míg a korábbi évben vezető Ausztriából 53 százalékkal kevesebb körte érkezett. Olaszországból 132 százalékkal több, 402 tonna körte került Magyarországra. Az ipari alma külkereskedelmi egyenlege negatívra változott, importja 3,2 ezer tonnáról 31,6 ezer tonnára ugrott.

Magyarország nektarinimportja (döntően Spanyolországból) 35 százalékkal 7,76 ezer tonnára, az őszibarack (főleg Németországból) beszállítása 47 százalékkal 6,86 ezer tonnára emelkedett 2019-ben az előző évihez képest. A bogyós gyümölcsűek közül a szamóca importja (elsősorban Spanyolországból) 20 százalékkal 3,71 ezer tonnára, a málnáé (főleg Spanyolországból és Németországból) 31 százalékkal 457,7 tonnára nőtt 2019-ben az előző évihez képest.

A pozitív külkereskedelmi egyenlegű friss gyümölcsfélék közül a friss fogyasztásra szánt alma behozatala (főleg Lengyelországból) 37 százalékkal 10,7 ezer tonnára nőtt. A frissmeggy-import (döntően Szerbiából és Németországból) az előző évi 718 tonnáról 4,15 ezer tonnára, a cseresznyéé 38 százalékkal 90,7 tonnára bővült. A friss kajszi importja (elsősorban Spanyolországból és Németországból) 46 százalékkal 1,4 ezer tonnára nőtt 2019-ben az előző évihez képest. A szilvaimport 62 százalékkal 1,52 ezer tonnára emelkedett (főleg Olaszországból és Németországból).

A fagyasztott gyümölcsök közül a fagyasztott málna beszállított mennyisége 3 százalékkal 2,5 ezer tonnára mérséklődött, ezzel szemben a fagyasztott szamócaé 43 százalékkal 1,87 ezer tonnára, a fagyasztott meggyé 110 százalékkal 946,04 tonnára nőtt a vizsgált időszakban.

Bel- és külpiaci értékesítés

A KSH adatai szerint a gyümölcsfélék felvásárlása 35 százalékkal csökkent 2019-ben az előző évihez viszonyítva. Az összes gyümölcsfelvásárlás 65 százalékát kitevő alma felvásárolt mennyisége 51 százalékkal 166,9 ezer tonnára csökkent. A meggy felvásárlása 44 százalékkal, a körtéé 55 százalékkal, a cseresznyéé 36 százalékkal csökkent, ugyanakkor az őszibaracké 77 százalékkal, a szilváé 1,9 százalékkal nőtt 2019-ben az előző évihez képest.

A KSH adatai szerint az ipari célú felvásárlásra szánt alma felvásárlási ára 94 százalékkal (36,6 forint/kg), az étkezési almáé 15 százalékkal (95,8 forint/kg) volt magasabb 2019-ben, mint egy évvel korábban. A meggy felvásárlási ára 111 százalékkal emelkedett, a termés több mint 70 százaléka került ipari feldolgozásra. A szilva felvásárlási ára 11 százalékkal, a cseresznyéé 30 százalékkal, a körtéé 31 százalékkal, a málnáé 32 százalékkal emelkedett, ugyanakkor a kajszi felvásárlási ára 43 százalékkal, az őszibaracké 14 százalékkal csökkent.

A KSH adatai szerint a gyümölcskivitel (friss, fagyasztott, déligyümölccsel együtt) 3 százalékkal 135,9 ezer tonnára csökkent 2019-ben az egy évvel korábbihoz viszonyítva, ebből a banánreexport 3 százalékkal 18,49 ezer tonnára mérséklődött (19. melléklet).

A pozitív külkereskedelmi egyenlegű friss gyümölcsök közül a kajszi kivitele 139 százalékkal (2,78 ezer tonna) bővült 2019-ben. A legnagyobb célpiac továbbra is Ausztria volt, ahova 46 százalékkal több (1,04 ezer tonna) kajszt szállítottak ki. Németországba 77 százalékkal 720,1 tonnára nőtt a kivitel. A szilva exportja (döntően Németországba) 5 százalékkal volt kevesebb (7,25 ezer tonna) 2019-ben, mint egy évvel korábban. A frissmeggy-export 46 százalékkal 10,32 ezer tonnára csökkent 2019-ben az előző évihez képest, a kivitel szempontjából meghatározó németországi piacon 35 százalékkal kevesebb, azaz 7,82 ezer tonna friss meggyet értékesítettek. Lengyelországba 65 százalékkal 760 tonnára esett a kivitel. Magyarország jelentős aszaltmeggy-exportőr, évente 500-600 tonna szárított meggy készül. Az elmúlt évtizedben világszerte nőtt a kereslet a szárított gyümölcsök iránt, hosszabb távon komoly bevételi lehetőséget jelenthetne a magyar termelőknek, ha nagyobb tételekkel tudnának megjelenni a nemzetközi piacon. A friss fogyasztásra szánt alma kivitele (főleg Szlovákia és Románia felé) 16 százalékkal 13,8 ezer tonnára csökkent.

A negatív külkereskedelmi egyenlegű friss gyümölcsök közül az őszibarack kivitele a háromszorosára, 301 tonnára (döntően Szlovákiába) nőtt, a nektariné 2,2 tonnáról 462 tonnára ugrott 2019-ben az előző évihez képest. A friss cseresznye exportja 68 százalékkal 203 tonnára esett vissza, míg a friss körte kivitele

26 százalékkal 139,5 tonnára emelkedett, amelynek 33 százaléka a romániai piacon került elhelyezésre. A szamóca kiszállítása (főleg Németországba, Ukrajnába és Romániába) 10,1 tonnáról 73,6 tonnára nőtt. Friss málnából 253 százalékkal többet (2,53 tonnát) értékesítettek a nemzetközi piacon, döntően Románia és Szlovákia felé. Az ipari alma exportja (elsősorban Ausztriába és Németországba) 26 százalékkal 12,06 ezer tonnára csökkent.

Magyarország fagyasztottmeggy-külkereskedelmi egyenlege pozitív volt 2019-ben, az export 6 százalékkal 4,18 ezer tonnára nőtt. A legnagyobb piac Németország maradt, bár a kivitel (–11 százalék) csökkent. A fagyasztott málna kiszállítása 2 százalékkal 1,05 ezer tonnára bővült, a legnagyobb piacok Svájc és Svédország voltak. A fagyasztott szamóca exportja (elsősorban Románia felé) csaknem a kétszeresére, 426,5 tonnára nőtt.

A gyümölcskészítmények közül a cseresznye- és a meggybefőtt kivitele 9 százalékkal 36,09 ezer tonnára nőtt 2019-ben. Az export 75 százalékát teszi ki a Németországba szállított konzervmeggy, amelynek kivitele 20 százalékkal bővült. Az almasűrítmény kivitele 6 százalékkal 62,3 ezer tonnára mérséklődött.

Összességében megállapítható, hogy Magyarország gyümölcs-külkereskedelmi egyenlege (friss, fagyasz-

tott, déligyümölccsel együtt) továbbra is negatív maradt és romlott 2019-ben, mivel az import 18 százalékkal nőtt, míg az export 3 százalékkal csökkent.

A piaci árak tendenciája

A NAIK AKI PÁIR becslése szerint a gyümölcsfélék 2018. évi összes termelésen belüli részarányával súlyozott termelői árindexe 2019-ben 15 százalékkal emelkedett a Budapesti Nagybani Piacon az előző évihez képest (20. melléklet). A gyümölcsféléken belül legnagyobb súlyarányúval rendelkező alma termelői ára 9 százalékkal nőtt (25. ábra). A meggy termelői ára 55 százalékkal, a cseresznyéé 28 százalékkal, a körteé 20 százalékkal emelkedett, míg a szilváé 12 százalékkal csökkent 2019-ben az előző évihez képest. Csökkent továbbá a kajsz (–20 százalék), a nektarin (–25 százalék) és az őszibarack (–28 százalék) termelői ára is. A bogyós gyümölcsűek közül a piros ribizske termelői ára 17 százalékkal, a köszmétéé 14 százalékkal, a málnáé 10 százalékkal emelkedett. Ezzel szemben a szamóca termelői ára 14 százalékkal, a szederé 4 százalékkal csökkent.

Bor

Világ- és európai piaci tendenciák

Az OIV (2020) szerint a világ szőlőterülete (szőlővel betelepített teljes terület, beleértve a még nem termőre fordult és a még nem szüretelt szőlőket) 2016 óta nem változott, így 2019-ben is 7,4 millió hektárt tett ki. Az Európai Unió szőlőterülete ötödik éve változatlanul 3,2 millió hektár. A szőlőterületek nőttek Franciaországban (794 ezer hektár), Olaszországban (708 ezer hektár), Portugáliában (195 ezer hektár) és Bulgáriában (67 ezer hektár) 2018 és 2019 között, ugyanakkor Spanyolországban (966 ezer hektár) és Ausztriában (48 ezer hektár) csökkent a szőlő termőterülete. Romániában (191 ezer hektár) és Németországban (103 ezer hektár) nem változott számottevően a szőlőterület. Oroszországban 1,2 ezer hektárral 95 ezer hektárra nőtt, ugyanakkor Moldovában 147 ezer hektárról 143 ezer hektárra csökkent a szőlő termőterülete 2019-ben az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Kína szőlőterülete tíz év intenzív növekedés után 2019-ben 855 ezer hektárt tett ki, míg Törökországaé 12,3 ezer hektárral 436 ezer hektárra csökkent. Az USA-ban 2014 óta zsugorodik a szőlő termőterülete, 2019-ben 408 ezer hektár volt. Dél-Amerikában már negyedik éve csökkennek a szőlőterületek: Argentínában 3 ezer hektárral 215 ezer hektárra, Chilében 200 ezer hektárra. Ausztráliában (146 ezer hektár) nem változott a szőlőterület, míg Új-Zélandon 39 ezer hektárra nőtt. A Dél-afrikai Köztársaságban a szőlőültetvények területe 128 ezer hektár volt 2019-ben, nem változott a 2018. évihez viszonyítva.

Az OIV (2020) szerint a világ bortermelése (szőlőlé és szőlőmust nélkül) 260 millió hektoliter volt 2019-ben, 11,5 százalékkal csökkent a 2018. évihez képest. Az USA bortermelése 24,3 millió hektoliter (–2 százalék), Argentínáé 13 millió hektoliter (–10 százalék), Chilée 12 millió hektoliter (–7 százalék), Brazíliaé 2 millió hektoliter (–34 százalék) volt. A Dél-afrikai Köztársaság bortermelése 3 százalékkal 9,7 millió hektoliterre nőtt a vizsgált időszakban. Ausztrália bortermelése 6 százalékkal 12 millió hektoliterre, Új-Zélandé 1 százalékkal 3 millió hektoliterre csökkent 2019-ben a 2018. évihez képest.

Az EC (2019c) szerint az unió bortermelése (szőlőlé és szőlőmust nélkül) 156 millió hektoliter volt 2019-ben, csaknem 15 százalékkal kevesebb, mint a 2018. évi. Olaszországban készült a legtöbb bor, 46,6 millió hektoliter, ami 15 százalékkal kevesebb az egy évvel korábbinál. Franciaország bortermelése 13 százalékkal 43,4 millió hektoliterre, Spanyolországé 23 százalékkal

34,3 millió hektoliterre csökkent 2019-ben a 2018. évihez képest. A tagországok közül Németország 2019. évi megtermelt bormennyisége a negyedik a rangsorban 9 millió hektoliterrel, ami 12 százalékkal maradt el az egy évvel korábbitól. A bortermelés Portugáliában 10 százalékkal 5,8 millió hektoliterre, Romániában 6 százalékkal 4,9 millió hektoliterre és Ausztriában 4 százalékkal 2,6 millió hektoliterre csökkent. Görögország bortermelése 2019-ben 2 millió hektoliter (–10 százalék), Bulgáriáé 0,9 millió hektoliter (–17 százalék) volt.

Az OIV (2020) szerint a világon 244 millió hektoliter bort fogyasztottak 2019-ben. Az Egyesült Államok borfogyasztása 33,0 millió hektoliter volt, 3 százalékkal több, mint 2018-ban. Dél-Amerika borfogyasztása nőtt: Argentínában 1,3 százalékkal 8,5 millió hektoliterre, Brazíliában 0,5 százalékkal 3,3 millió hektoliterre és Chilében 4,6 százalékkal 2,4 millió hektoliterre. Kína borfogyasztása 17,8 millió hektolitert tett ki 2019-ben, 3,3 százalékkal csökkent az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Japán borfogyasztása hatodik éve változatlanul 3,5 millió hektoliter. A Dél-afrikai Köztársaság borfogyasztása 6,2 százalékkal 4 millió hektoliterre csökkent a vizsgált időszakban. Ausztrália borfogyasztása tovább nőtt és 2019-ben elérte a 5,9 millió hektolitert (–1 százalék a 2018. évihez viszonyítva).

Az Európai Unió borfogyasztása az előző évekhez hasonlóan 128 millió hektolitert tett ki 2019-ben is. Olaszországban 22,6 millió hektoliter bort fogyasztottak, ami csaknem 1 százalékkal volt több a 2018. évinél. Németország borfogyasztása 2 százalékkal 20,4 millió hektoliterre, az Egyesült Királyságé 1 százalékkal 13 millió hektoliterre, Spanyolországé pedig 2,3 százalékkal 11 millió hektoliterre nőtt ugyanekkor. Franciaország borfogyasztása 0,6 százalékkal 26,5 millió hektoliterre csökkent a megfigyelt időszakban. A borfogyasztás Portugáliában (2,7 százalékkal 5 millió hektoliterre), Hollandiában (1,8 százalékkal 3,5 millió hektoliterre) és Belgiumban (2,5 százalékkal 2,7 millió hektoliterre) csökkent 2019-ben a 2018. évihez képest. Románia borfogyasztása nem változott a vizsgált időszakban, 3,5 millió hektolitert tett ki (OIV, 2020).

Magyarországi piaci tendenciák

Kínálat

Magyarországon 59,4 ezer hektár ültetvényről 391 ezer tonna borszőlőt szüreteltek, ebből 2,74 millió hektoliter seprős újbort fejtettek 2019-ben (HNT,

2020). Összehasonlításképpen 2018-ban az előállított bor mennyisége 3,56 millió hektolitert tett ki, vagyis a 2019. évi bortermelés 23 százalékkal volt kevesebb az előző évinél.

A KSH adatai szerint Magyarország borimportja 21 százalékkal nőtt 2019-ben az előző évihez képest. Az import 88 százaléka palackos, a többi lédig kiszerezésű volt. A lédig borok 93 százaléka Olaszországból érkezett. A palackos borok 47 százalékat Németországból, 21 százalékat Olaszországból, 8-8 százalékat Csehországból és Spanyolországból vásárolták.

Bel- és külpiazi értékesítés

A NAIK AKI PÁIR adatai szerint a földrajzi jelzés nélküli (FN) borok és az oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel ellátott (OFJ) borok belföldön értékesített mennyisége 12 százalékkal csökkent 2019-ben az előző évihez viszonyítva. Az összes forgalom 58 százalékát a fehérborok tették ki, amelyekből 12 százalékkal kevesebbet értékesítettek. A vörös- és rozéborok értékesítése 13 százalékkal csökkent. Az oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel ellátott (OEM) borok belföldön értékesített mennyisége 5 százalékkal nőtt a vizsgált időszakban. Az OEM-borokon belül a fehérborok forgalma 20 százalékkal nőtt, míg a vörös- és rozéboroké 7 százalékkal csökkent.

A KSH adatai szerint Magyarország bor-külkereskedelmi egyenlege (gyöngyöző bor és pezsgő nélkül) mind mennyiségben, mind értékben pozitív volt, mennyisége 20 százalékkal, értéke 15 százalékkal csökkent 2019-ben az előző évihez képest. A palackos és lédig borok exportja volumenben csaknem 17 százalékkal, értékben 12 százalékkal csökkent (21. melléklet). A külpiazi értékesítés nagyobb hányadát a lédig borok (64 százalék) tették ki, részarányuk nem változott a

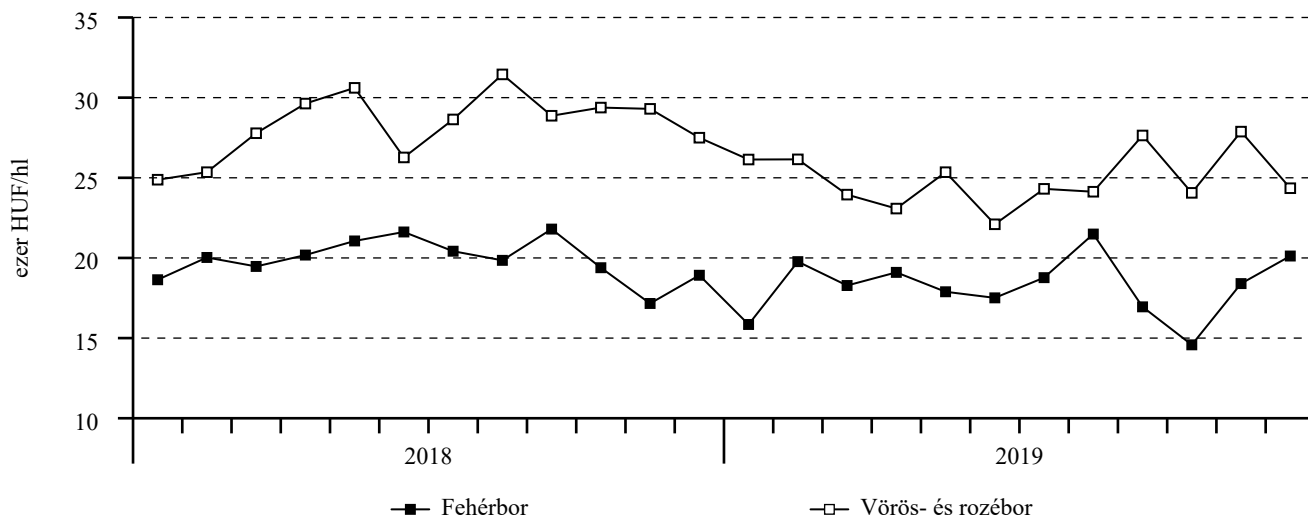
2018. évihez képest. A palackos borok kiszállítása 2 százalékkal, a lédig boroké csaknem 23 százalékkal csökkent. Magyarország lédigbor-kivitelének 27 százaléka Szlovákiába, 23 százaléka Németországba, 17 százaléka Csehországba és 13 százaléka Litvániába irányult. Palackos borból a legtöbbet Szlovákiába (25 százalék), Csehországba (20 százalék), az Egyesült Királyságba (11 százalék), Németországba (11 százalék) és Lengyelországba (8 százalék) szállították. A nemzetközi piacon továbbra is a magyar fehérborok voltak keresettebbek, a kivitelben belüli részarányuk – egy év alatt 1 százalékponttal növekedve – 83 százalékot tett ki.

A piaci árak tendenciája

A KSH adatai szerint a borszőlő felvásárlási ára az előző évihez képest 13 százalékkal csökkent 2019-ben. A NAIK AKI PÁIR adatai szerint a belföldön értékesített FN- és OFJ-borok feldolgozói értékesítési ára 11 százalékkal csökkent. A fehérborok, valamint a vörös- és rozéborok ára egyaránt 11 százalékkal csökkent. A fehér FN-borok értékesítési ára 23 százalékkal, az OFJ-boroké 9 százalékkal csökkent. A vörös- és rozéborok közül az FN-borok ára 14 százalékkal, az OFJ-boroké 12 százalékkal volt alacsonyabb a 2018. évinél (26. ábra). Az OEM-borok átlagára 11 százalékkal volt alacsonyabb 2019-ben az egy évvel korábbinál, ezen belül a fehérboroké 15 százalékkal, a vörös- és rozéboroké 8 százalékkal csökkent (22. melléklet).

A KSH adatai szerint az 1,5–2 literes palackos kiszerezésű fehér FN-borok fogyasztói ára 0,5 százalékkal, a vörösboroké pedig 1 százalékkal csökkent 2019-ben a 2018. évi átlagárhoz viszonyítva.

26. ábra: Az oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel ellátott borok feldolgozói értékesítési ára 2018–2019 között

Forrás: NAIK AKI PÁIR

Executive summary

Introduction

This publication discusses the market developments of the most important agricultural commodities in 2019, mainly by presenting price trends. Further, based on preliminary quantitative information from 2019, it describes the fundamental changes in supply and demand. In addition, it gives short forecasts on next year's prospective trends.

Methodology

The analysis is based on the price information and data of the Market Price Information System managed by the NARIC Research Institute of Agricultural Economics, from various Hungarian and international sources, and from the production, industrial statistics and external trade reports of the Hungarian Statistical Office (KSH). The publications of the Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), of the Food and Agricultural Organization of the United Nations (FAO), of the United States Department of Agriculture (USDA) and of the European Commission (EC) were used to present the prospective supply and demand trends in Europe and worldwide. The demonstration of the market processes was carried out according to the following structure:

- Global and European market trends.
- Market trends in Hungary:
 - supply, domestic production, imports and stocks;
 - demand, domestic sales, exports.
- Market price trends: worldwide, in the European Union (EU) and in Hungary.

Results

According to preliminary data, world cereals production (excluding rice) increased by 2 per cent, and the level of utilisation by 1 per cent in the 2019/2020 marketing year compared to the previous season. The stocks may ease by 2 per cent since this season's cereals output (excluding rice) is lagging demand by 0.5 per cent. Owing to the 1 per cent decline in the harvested area (1.02 million hectares) and the 3 per cent gain in average yields (5.3 tonnes per hectare), 5.37 million

tonnes of wheat were harvested in Hungary in 2019, 2 per cent more than last year's figure. The weather conditions in 2019 were favourable for maize production, which was reflected in the results. Despite the shrinking average yield (by 5 per cent to 8.05 tonnes per hectare), production in 2019 grew to 8.271 million tonnes (+4 per cent) because of a 9 per cent increase in the area of maize (to 1.03 million hectares). The producer price of milling wheat increased by 3 per cent to HUF 52.4 thousand per tonne, and for feed wheat it went up by 1 per cent to HUF 47.8 thousand per tonne in 2019, while for feed maize it decreased by 8 per cent to HUF 42.9 thousand per tonne.

World production of the seven most important oilseeds (soybean, cottonseed, groundnut, sunflower seed, rapeseed/canola, palm kernel and copra) was estimated to be 556.0 million tonnes in 2019/2020, 3 per cent lower than the previous marketing year's level. In Hungary, the harvested area of sunflower seed was 567 thousand hectares in 2019, 8 per cent below last year's area. Despite the high average yield of 3.0 tonnes per hectare, the decrease in area resulted in 7 per cent lower production compared to 2018 (1.7 million tonnes). The area of rapeseed was 302 thousand hectares in 2019, 9 per cent below last year's area. The average yield of 3.0 tonnes per hectare was similar to the level in 2018; thus 0.9 million tonnes of rapeseed were harvested in 2019. The producer price of sunflower seed (including high oleic sunflower seed) was 6 per cent higher (HUF 97.2 thousand per tonne) in 2019 than in 2018, while for rapeseed it increased by 7 per cent to HUF 115.3 thousand per tonne.

The relevant market analyst workshops forecast a decrease in the global production of sugar in the 2019/2020 marketing year: ABARES: 180 million tonnes, USDA: 166 million tonnes and ISO: 170 million tonnes. Sugar production in the EU decreased by almost 2 per cent to 17.4 million tonnes in 2019/2020 marketing year, mainly due to the decline in the sown area. In Hungary, 821 thousand tonnes of sugar beet were harvested in 2019, 14 per cent lower than in 2018.

Global pork production was 101.97 million tonnes in 2019, almost 10 per cent lower than in the previous year. Despite the decrease in output, world pork trade picked up in 2019 compared to the previous year, mainly due to strong demand for pork from China, which is plagued by African swine fever. Global pork exports rose by 13 per cent and imports by 12 per cent. As in previous years, Hungarian pork prices in 2019 followed the trends of prices in the EU. The pig producer price was HUF 552 per kilogramme warm car-

cass weight in 2019, having decreased by 22.4 per cent in one year.

Global chicken meat production rose by 4.2 per cent to 99.5 million tonnes in 2019 compared to the previous year. World chicken meat exports rose by 6.1 per cent year-on-year to 11.9 million tonnes, almost three quarters of the turnover was from Brazil, the USA and the EU. In Hungary, the producer price of slaughter chickens increased by 2.7 per cent to HUF 260 per kilogramme in 2019 compared to 2018. In the EU, egg production was 7.1 million tonnes in 2019, not significantly changed compared the previous year. In Hungary, the sales prices of eggs were 1.7 per cent lower in 2019 than a year earlier.

Global beef production was 61.68 million tonnes in 2019, 1.6 per cent higher than in the previous year. World beef and veal trade picked up in 2019; global exports went up by 7.6 per cent and global imports by 8.8 per cent compared to the previous year. In the EU, the price of 'R3' class young bulls was EUR 3.60 per kilogramme cold carcass weight, a decrease of 5 per cent compared to the previous year, while in Hungary cattle producer prices increased by 1.3 per cent in 2019.

Global sheep meat production was 15.4 million tonnes in 2019, up by 1 per cent from the previous year. Sheep and goat meat production in the EU increased by 1 per cent to 908 thousand tonnes in 2019, while Hungary sold 1 per cent less lamb on the international market than one year earlier. The price of lambs in HUF rose by 7.5 per cent.

Among the key players in the global dairy market, milk production in the EU and in the USA did not change, while in New Zealand it increased by 1 per cent, and in Australia by 7 per cent in 2019 compared to the previous year. The raw milk price increased in the USA by 14 per cent, in Hungary by 6 per cent

and in the EU by 1 per cent, while in New Zealand it decreased by 1 per cent. The wholesale price of dairy products in Hungary was 6 per cent higher in 2019 compared to 2018.

Vegetable production in Hungary was around 1.5 million tonnes in 2019, similar to the 2018 production. Hungary's foreign trade balance in vegetables (fresh, frozen, melons included) was negative in 2019; imports decreased by 4 per cent and exports by 14 per cent. At the Budapest Wholesale Market, the producer price index of vegetables did not change significantly from 2018 to 2019.

After the abundant harvest in the previous year, fruit production in Hungary decreased by 30 per cent to 650 thousand tonnes in 2019 due to the unfavourable weather. Hungary's foreign trade balance in fruits (fresh, frozen, tropical fruits included) remained negative, but worsened in 2019 because imports increased by 18 per cent while exports decreased by 3 per cent. At the Budapest Wholesale Market, the producer price index of fruits grew by 15 per cent in 2019 compared to the previous year.

World wine production (excluding juice and musts) was 260 million hectolitres in 2019, a decrease of 11.5 per cent compared to 2018. EU wine production (excluding juice and musts) was 156 million hectolitres in 2019, almost 15 per cent lower than in 2018. The National Council of Wine Communities recorded that 391 thousand tonnes of grapes were harvested in Hungary in 2019 from 59.4 thousand hectares of vineyards, from which 2.74 million hectolitres of new wine were made. The processors' sale prices of wines without geographical indication and wines with protected geographical indication (PGI) decreased by 11 per cent in 2019 compared to the previous year.

Kivonat

A fontosabb termékpályák piaci folyamatai 2019

Stummer Ildikó (szerk.)

A kiadvány a fontosabb termékpályák 2019. évi piaci folyamatait mutatja be, elsősorban az ártrendeken keresztül. Az összeállítás a NAIK Agrárgazdasági Kutatóintézet Piaci Árinformációs Rendszerének adataira, valamint a különböző magyarországi és nemzetközi forrásokból származó árinformációkra és adatokra támaszkodik. Az étkezési búza termelői ára 3 százalékkal 52,4 ezer forint/tonnára, a takarmánybúzáé 1 százalékkal 47,8 ezer forint/tonnára emelkedett, ugyanakkor a takarmánykukoricáé 8 százalékkal 42,9 ezer forint/tonnára csökkent 2019-ben az előző évihez képest. Az ipari napraforgómag (magas olajsavas napraforgómaggal együtt) a 2018. évinél 6 százalékkal volt drágább 2019-ben (97,2 ezer forint/tonna), a repcemag termelői ára 7 százalékkal 115,3 ezer forint/tonnára emelkedett egy év alatt. Magyarországon 821 ezer tonna cukorrépat szedtek fel 2019-ben, ami

14 százalékkal kevesebb a 2018-ban betakarított mennyiségnél. A magyarországi sertésárak az előző évekhez hasonlóan 2019-ben is követték az uniós árak tendenciáját. A vágósertés termelői ára 552 forint/kg hasított meleg súly volt 2019-ben, 22,4 százalékkal csökkent egy év alatt. A vágócsirke élősúlyos termelői ára 2,7 százalékkal 260 forint/kg-ra emelkedett 2019-ben a 2018. évihez viszonyítva. A vágómarha termelői ára 1,3 százalékkal, a vágóbárányé 7,5 százalékkal, a nyersteje 6 százalékkal emelkedett 2019-ben a 2018. évi átlagárhoz képest. A zöldségfélék termelése és termelői ára nem változott számottevően. A gyümölcsök termelése csökkent, míg termelői ára 15 százalékkal emelkedett. A földrajzi jelzés nélküli (FN) borok és az oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel (OFJ) ellátott borok feldolgozó értékesítési ára 11 százalékkal volt alacsonyabb 2019-ben, mint egy évvel korábban.

Abstract

The market developments of the most important agricultural commodities in 2019

STUMMER, Ildikó (ed.)

This publication discusses the market developments of the most important agricultural commodities in 2019, mainly by presenting price trends. The material is based on the price information and data of the Market Price Information System of the NARIC Research Institute of Agricultural Economics, and of various Hungarian and international sources. The producer price of milling wheat increased by 3 per cent to HUF 52.4 thousand per tonne, and for feed wheat it went up by 1 per cent to HUF 47.8 thousand per tonne in 2019, while for feed maize it decreased by 8 per cent to HUF 42.9 thousand per tonne. The producer price of sunflower seed (include high oleic sunflower seed) was 6 per cent higher (HUF 97.2 thousand per tonne) in 2019 compared to 2018, while for rapeseed it increased by 7 per cent to HUF 115.3 thousand per tonne. In Hungary, 821 thousand tonnes of sugar beet

were harvested in 2019, 14 per cent lower than in 2018. As in previous years, Hungarian pork prices followed the trends of prices in the EU in 2019. The pig producer price was HUF 552 per kilogramme warm carcass weight in 2019, a decrease of 22.4 per cent in one year. The producer price of slaughter chickens increased by 2.7 per cent compared to the previous year, to HUF 260 per kilogramme in 2019. The producer prices of cattle increased by 1.3 per cent, lamb by 7.5 per cent and raw milk by 6 per cent in 2019 compared to 2018. The production of vegetables and the producer prices did not significantly change in 2019 compared to 2018. Fruit production decreased and producer prices increased by 15 per cent. The processors' sale prices of wines without geographical indication and wines with protected geographical indication (PGI) decreased by 11 per cent in 2019 compared to the previous year.

Mellékletek

Mellékletek jegyzéke

1. melléklet: A főbb szakágazatok termelési és értékesítési volumenváltozása (2000=100)	53	12. melléklet: A baromfihúsok feldolgozói értékesítési ára.....	56
2. melléklet: A gabonafélék külkereskedelmi forgalma	53	13. melléklet: A vágómarha és a vágóbárány termelői ára	57
3. melléklet: A gabonafélék termelői ára és a malomipari termékek feldolgozói értékesítési ára.....	53	14. melléklet: A tejtermékek külkereskedelmi forgalma	57
4. melléklet: Az olajnövények és származékaik külkereskedelmi forgalma	54	15. melléklet: A nyers tehéntej termelői és kiviteli ára	57
5. melléklet: Az olajnövények termelői ára és származékaik feldolgozói értékesítési ára.....	54	16. melléklet: A feldolgozott tej és a főbb tejtermékek feldolgozói értékesítési ára	58
6. melléklet: A cukorrépa és származékai külkereskedelmi forgalma.....	54	17. melléklet: A zöldségfélék (dinnyével) külkereskedelmi forgalma.....	58
7. melléklet: Az élő állat és a hús külkereskedelmi forgalma (sertés, szarvasmarhafélék, bárány).....	55	18. melléklet: A vizsgálatba vont zöldségfajok termelői árának változása a Budapesti Nagybani Piacon	59
8. melléklet: A vágósertés termelői ára	55	19. melléklet: A gyümölcsfélék (délgyümölcsrel, dinnye nélkül) külkereskedelmi forgalma	60
9. melléklet: A nyers húsok feldolgozói értékesítési ára.....	55	20. melléklet: A vizsgálatba vont gyümölcsfajok termelői árának változása a Budapesti Nagybani Piacon	60
10. melléklet: A baromfifélék külkereskedelmi forgalma	56	21. melléklet: A bor külkereskedelmi forgalma.....	61
11. melléklet: A vágócsirke és a vágópulyka termelői ára, valamint az étkezési tojás csomagolóhelyi ára	56	22. melléklet: A belföldön termelt borok feldolgozói értékesítési ára	61

1. melléklet: A főbb szakágazatok termelési és értékesítési volumenváltozása (2000=100)

Ágazat megnevezése	Megnevezés	2017	2018	2019
Húsfeldolgozás és -tartósítás	Ipari termelés	70,72	71,00	73,84
	Belföldi ipari értékesítés	60,17	65,40	63,83
Baromfi-hús feldolgozása, tartósítása	Ipari termelés	92,39	105,33	111,01
	Belföldi ipari értékesítés	109,10	117,72	124,55
Tejtermék gyártása	Ipari termelés	83,99	82,90	85,47
	Belföldi ipari értékesítés	72,65	72,72	74,46
Malomipari termék gyártása	Ipari termelés	41,64	42,48	42,22
	Belföldi ipari értékesítés	34,65	36,14	34,55

Forrás: KSH

2. melléklet: A gabonafélék külkereskedelmi forgalma

Megnevezés	Export értéke			Import értéke		
	2018	2019	2019/2018,	2018	2019	2019/2018,
	milliárd HUF		%	milliárd HUF		%
10019900 Búza, nem vető	106,18	130,42	122,82	6,93	5,42	78,22
10059000 Kukorica, nem vető	118,42	161,54	136,42	5,13	8,24	160,56
10039000 Árpa, nem vető	23,08	22,47	97,38	0,54	1,24	228,04
Összesen	247,67	314,43	126,95	12,61	14,91	118,19

Megnevezés	Export mennyisége			Import mennyisége		
	2018	2019	2019/2018,	2018	2019	2019/2018,
	ezer tonna		%	ezer tonna		%
10019900 Búza, nem vető	1 909,02	2 168,29	113,58	135,33	96,92	71,62
10059000 Kukorica, nem vető	2 322,64	3 096,36	133,31	82,16	144,29	175,62
10039000 Árpa, nem vető	454,00	424,75	93,56	9,90	19,02	192,14

Forrás: KSH

3. melléklet: A gabonafélék termelői ára és a malomipari termékek feldolgozói értékesítési ára

Megnevezés	Mértékegység	2019	2019/2017, %	2019/2018, %
Étkezési búza	Termelői ár, HUF/tonna	52 352	117,56	103,26
Takarmánybúza	Termelői ár, HUF/tonna	47 807	112,61	100,77
Takarmánykukorica	Termelői ár, HUF/tonna	42 949	99,05	92,43
Takarmányárpa	Termelői ár, HUF/tonna	43 925	121,65	96,13
Finomliszt, BL 55	Feldolgozói értékesítési ár, HUF/kg	85,67	119,72	110,84
Rétesliszt, BFF 55	Feldolgozói értékesítési ár, HUF/kg	99,43	119,19	108,82
Fehér kenyérliszt, BL 80	Feldolgozói értékesítési ár, HUF/kg	81,51	123,02	112,65
Tésztaipari liszt	Feldolgozói értékesítési ár, HUF/kg	86,02	117,51	111,27
Étkezési búzadara, AD	Feldolgozói értékesítési ár, HUF/kg	100,10	113,92	108,30
Gabonaalapú termékek (lisztek és búzadara)	–	–	120,21^{a)}	111,42^{a)}

^{a)} Fisher-index.

Forrás: NAIK AKI PÁÍR

4. melléklet: Az olajnövények és származékaik külkereskedelmi forgalma

Megnevezés	Export értéke			Import értéke		
	2018	2019	2019/2018, %	2018	2019	2019/2018, %
	milliárd HUF			milliárd HUF		
1206 Napraforgómag	65,00	74,15	114,08	28,61	34,29	119,87
1512 Napraforgóolaj	138,95	148,52	106,89	3,36	12,90	383,50
1205 Repcemag	82,67	107,00	129,44	15,80	14,64	92,61
1514 Repceolaj	7,43	12,63	170,00	13,96	12,30	88,11
2304 Szójadara	14,52	13,47	92,76	45,59	46,64	102,32
Összesen	308,56	355,77	115,30	107,32	120,77	112,53

Megnevezés	Export mennyisége			Import mennyisége		
	2018	2019	2019/2018, %	2018	2019	2019/2018, %
	ezer tonna			ezer tonna		
1206 Napraforgómag	458,87	482,76	105,21	152,47	170,89	112,08
1512 Napraforgóolaj	576,50	615,76	106,81	13,87	57,85	417,02
1205 Repcemag	707,30	886,39	125,32	86,58	51,71	59,72
1514 Repceolaj	29,62	51,22	172,94	60,75	48,77	80,29
2304 Szójadara	119,04	113,79	95,59	430,04	432,94	100,68

Forrás: KSH

5. melléklet: Az olajnövények termelői ára és származékaik feldolgozó értékesítési ára

Megnevezés	2019, HUF/tonna	2019/2017, %	2019/2018, %
Ipari napraforgómag	97 187	97,92	105,56
Repcemag	115 253	102,87	107,03
Ömlesztett nyers napraforgóolaj	214 579	97,54	102,46
Palackozott finomított napraforgóolaj	...	...	...
Napraforgódara	62 052	122,26	110,47

... = Adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat.

Forrás: NAIK AKI PÁIR

6. melléklet: A cukorrépa és származékai külkereskedelmi forgalma

Megnevezés	Export értéke			Import értéke		
	2018	2019	2019/2018, %	2018	2019	2019/2018, %
	milliárd HUF			milliárd HUF		
121291 Cukorrépa	0,96	1,17	122,25	0,35	0,42	121,09
1701 Cukor	9,72	5,80	59,70	22,65	24,52	108,23
1702 Izoglükóz	30,42	32,24	106,01	6,27	6,09	97,16
1703 Melasz	0,14	0,30	209,44	5,70	6,02	105,65
Összesen	41,23	39,51	95,82	34,97	37,05	105,95

Megnevezés	Export mennyisége			Import mennyisége		
	2018	2019	2019/2018, %	2018	2019	2019/2018, %
	ezer tonna			ezer tonna		
121291 Cukorrépa	110,60	125,44	113,42	6,02	6,11	101,65
1701 Cukor	75,46	37,21	49,30	175,58	189,88	108,15
1702 Izoglükóz	348,49	414,11	118,83	20,49	19,63	95,82
1703 Melasz	3,47	8,73	251,52	188,48	189,23	100,40

Forrás: KSH

7. melléklet: Az élő állat és a hús külkereskedelmi forgalma (sertés, szarvasmarhafélék, bárány)

Megnevezés	Export értéke			Import értéke		
	2018	2019	2019/2018, %	2018	2019	2019/2018, %
	milliárd HUF			milliárd HUF		
0103 Élő sertés	15,97	20,68	129,46	32,19	36,21	112,48
0203 Sertéshús	89,45	113,19	126,55	98,99	115,93	117,11
0102 Élő szarvasmarhafélék	41,77	51,14	122,43	10,38	8,24	79,32
Marhahús ^{a)}	14,53	15,09	103,87	20,21	23,79	117,71
01041030 Bárány	11,48	12,58	109,63	0,82	0,28	34,06
Összesen	173,20	212,68	122,79	162,59	184,45	113,45

Megnevezés	Export mennyisége			Import mennyisége		
	2018	2019	2019/2018, %	2018	2019	2019/2018, %
	ezer tonna			ezer tonna		
0103 Élő sertés	35,47	38,44	108,37	64,16	58,01	90,42
0203 Sertéshús	133,51	149,96	112,32	171,67	168,01	97,87
0102 Élő szarvasmarhafélék	46,01	56,45	122,69	13,27	12,47	93,97
Marhahús ^{a)}	14,75	15,12	102,57	14,49	19,19	132,43
01041030 Bárány	13,10	13,00	99,24	0,85	0,35	34,06

^{a)} 0201 Szarvasmarhafélék húsa frissen vagy hűtve, 0202 Szarvasmarhafélék húsa fagyasztva.

Forrás: KSH

8. melléklet: A vágósertés termelői ára

Minőségi osztály	2019, HUF/kg hasított meleg súly	2019/2017, %	2019/2018, %
S	566,21	109,90	122,14
E	550,85	109,94	122,52
U	529,28	109,68	123,84
R	508,19	108,95	125,62
O	439,07	99,41	114,61
P	493,84	108,56	130,45
Nem minősített	538,40	113,67	131,63
M1	358,01	90,01	98,28
Vágósertés összesen	551,93	109,89	122,41

Forrás: NAIK AKI PÁIR

9. melléklet: A nyers húsok feldolgozó értékesítési ára

Megnevezés	2019, HUF/kg	2019/2017, %	2019/2018, %
Csontos marhahús frissen, félben	1 056,61	107,82	101,97
Csontos marhahús frissen, negyedben, eleje	955,38	99,07	98,73
Csontos marhahús frissen, negyedben, hátulja	1 115,99	98,29	97,48
Csontos sertéshús, leházott, félben	837,10	108,79	116,36
Szalonnás és bőrös sertéshús, félben	624,66	105,00	117,26
Sertéskaraj, csonttal, szűzpecsenye nélkül	1 004,58	115,83	116,92
Sertéscomb, csont nélkül	956,55	109,81	122,15
Sertéstarja, csonttal	973,62	117,50	119,86
Darabolt sertéshús (karaj, tarja, comb)	—	113,63^{a)}	122,81^{a)}

^{a)} Fisher-index.

Forrás: NAIK AKI PÁIR

10. melléklet: A baromfifélék külkereskedelmi forgalma

Megnevezés	Export értéke			Import értéke		
	2018	2019	2019/2018, %	2018	2019	2019/2018, %
	milliárd HUF			milliárd HUF		
Tyúkfélék nem darabolva ^{a)}	1,59	2,01	126,34	1,55	2,14	137,77
Tyúkfélék darabolva ^{b)}	49,43	54,73	110,72	24,17	24,01	99,33
Pulyka nem darabolva ^{c)}	0,33	0,33	100,09	0,09	0,07	79,14
Pulykadarabok ^{d)}	33,03	35,48	107,42	3,16	4,29	135,82
Összesen (víziszárnyassal együtt)	111,18	115,36	103,76	29,44	31,00	105,30
0407 Héjas tojás összesen	12,68	15,25	120,30	11,39	13,91	122,11

Megnevezés	Export mennyisége			Import mennyisége		
	2018	2019	2019/2018, %	2018	2019	2019/2018, %
	ezer tonna			ezer tonna		
Tyúkfélék nem darabolva ^{a)}	3,32	3,47	104,65	3,43	4,14	120,77
Tyúkfélék darabolva ^{b)}	103,26	115,99	112,33	42,86	44,91	104,77
Pulyka nem darabolva ^{c)}	0,33	0,36	108,95	0,09	0,09	96,20
Pulykadarabok ^{d)}	35,63	35,01	98,27	5,95	6,68	112,35
0407 Héjas tojás összesen	9,70	10,80	111,32	21,20	27,38	129,17

^{a)} 020711 Tyúkfélék nem darabolva, frissen vagy hűtve, 020712 Tyúkfélék nem darabolva, fagyasztva.

^{b)} 020713 Tyúkfélék darabolva, frissen vagy hűtve, 020714 Tyúkfélék darabolva, fagyasztva.

^{c)} 020724 Pulyka nem darabolva, frissen vagy hűtve, 020725 Pulyka nem darabolva, fagyasztva.

^{d)} 020726 Pulykadarabok frissen vagy hűtve, 020727 Pulykadarabok fagyasztva.

Forrás: KSH

11. melléklet: A vágócsirke és a vágópulyka termelői ára, valamint az étkezési tojás csomagolóhelyi ára

Megnevezés	Mértékegység	2019	2019/2017, %	2019/2018, %
Vágócsirke	HUF/kg	259,59	105,34	102,74
Vágópulyka	HUF/kg	385,85	101,88	104,24
Étkezési tojás	HUF/db	24,92	90,92	98,26

Forrás: NAIK AKI PÁIR

12. melléklet: A baromfihúsok feldolgozói értékesítési ára

Megnevezés	2019, HUF/kg	2019/2017, %	2019/2018, %
Friss csirke egészben, 70%-os	471,97	109,41	102,18
Friss csirke egészben, 65%-os	490,67	109,38	102,33
Friss csirkecomb, csontos	462,37	110,32	103,93
Friss csirkemell	1 114,26	111,92	101,94
Fagyasztott csirke egészben, 65%-os	366,24	80,71	79,06
Friss csirkehús összesen	–	111,28^{a)}	102,45^{a)}
Friss pulykacomb alsó, csontos	430,60	110,71	108,29
Friss pulykacomb felső, csontos	886,75	111,00	105,69
Friss pulykamellfilé	1 476,98	113,61	113,54
Friss pulykahús összesen	–	112,97^{a)}	111,98^{a)}

^{a)} Fisher-index.

Forrás: NAIK AKI PÁIR

13. melléklet: A vágómarha és a vágóbárány termelői ára

Megnevezés	Minőségi osztály	Mértékegység	2019	2019/2017, %	2019/2018, %
Fiatal bika	E-P	HUF/kg hasított meleg súly	776,19	99,18	99,60
Vágótehén	E-P	HUF/kg hasított meleg súly	594,36	106,80	102,10
Vágóüsző	E-P	HUF/kg hasított meleg súly	575,71	96,11	101,07
Vágómarha összesen	E-P	HUF/kg hasított meleg súly	619,14	103,50	101,34
Vágóbárány	13–35 kg élősúly	HUF/kg élősúly	915,23	116,52	107,53

Forrás: NAIK AKI PÁIR

14. melléklet: A tejtermékek külkereskedelmi forgalma

Megnevezés	Export értéke			Import értéke		
	2018	2019	2019/2018,	2018	2019	2019/2018,
	milliárd HUF		%	milliárd HUF		%
0401 Tej és tejszín sűrítés, édesítés nélkül	19,14	19,70	102,96	47,30	43,98	92,98
0402 Tej és tejszín sűrítve, édesítve	5,50	7,76	140,99	0,26	0,18	68,40
0403 Tejföl, joghurt, kefir	21,18	19,86	93,76	5,09	5,52	108,35
0404 Tejsavó	3,20	3,17	98,99	12,66	13,70	108,23
0405 Vaj és vajkrém	10,26	9,86	96,09	1,14	1,16	102,23
0406 Sajt és túró	67,22	73,95	110,01	40,16	48,88	121,72
Összesen	126,50	134,30	106,16	106,60	113,41	106,39

Megnevezés	Export mennyisége			Import mennyisége		
	2018	2019	2019/2018,	2018	2019	2019/2018,
	ezer tonna		%	ezer tonna		%
0401 Tej és tejszín sűrítés, édesítés nélkül	396,79	335,94	84,66	90,29	86,74	96,06
0402 Tej és tejszín sűrítve, édesítve	0,43	0,25	58,95	8,98	14,26	158,88
0403 Tejföl, joghurt, kefir	11,57	11,72	101,23	65,78	60,49	91,97
0404 Tejsavó	38,36	44,88	116,99	7,86	7,19	91,38
0405 Vaj és vajkrém	0,93	0,89	95,76	6,34	7,34	115,63
0406 Sajt és túró	33,55	36,90	110,00	64,99	66,93	102,99

Forrás: KSH

15. melléklet: A nyers tehéntej termelői és kiviteli ára

Termék	2019, HUF	2019/2017, %	2019/2018, %
Alapár	96,97	108,12	107,49
Átlagár	100,74	106,94	106,28
Kiviteli ár	102,59	101,70	106,60

Forrás: NAIK AKI PÁIR

16. melléklet: A feldolgozott tej és a főbb tejtermékek feldolgozói értékesítési ára

Termék	2019, HUF	2019/2017, %	2019/2018, %
2,8% zsírtartalmú 1 l-es polytej	156,23	109,55	105,57
2,8% zsírtartalmú 1 l-es dobozos tej	168,66	107,55	105,92
2,8% zsírtartalmú 1 l-es dobozos tartós tej	170,80	104,11	103,45
1,5% zsírtartalmú 1 l-es dobozos tartós tej	148,47	105,36	107,81
Adagolt vaj, 1 kg	1857,93	121,45	106,29
Vajkrém natúr, 1 kg	1005,06	114,75	106,32
Tehéntúró, 1 kg	658,34	104,82	105,96
Tejföl, 1 kg	487,70	114,83	106,78
Joghurt natúr, 1 kg	266,82	107,87	102,83
Joghurt gyümölcsös, 1 kg	368,13	104,19	101,57
Kefír, 1 kg	244,91	101,22	102,86
Érlelt félkemény sajt (trappista), 1 kg	1236,49	106,34	108,35
Ömlesztett sajt, 1 kg	1163,54	108,90	102,89
Tejtermékek összesen	–	108,58^{a)}	106,03^{a)}

^{a)} Fisher-index.

Forrás: NAIK AKI PÁIR

17. melléklet: A zöldségfélék (dinnyével) külkereskedelmi forgalma

Megnevezés	Export értéke			Import értéke		
	2018	2019	2019/2018, %	2018	2019	2019/2018, %
	milliárd HUF			milliárd HUF		
Zöldségfélék	90,80	86,53	95,29	77,72	91,57	117,82
Ebből:						
Dinnye frissen	4,98	4,80	96,29	2,25	3,03	135,14
Paradicsom frissen	1,64	3,46	211,27	7,56	7,40	97,89
Vöröshagyma frissen	0,38	0,14	37,67	2,20	3,34	151,95
Édes paprika frissen	7,59	8,17	107,57	3,50	4,12	117,60
Csemegekukorica fagyasztva	16,62	14,48	87,17	0,19	0,34	185,22

Megnevezés	Export mennyisége			Import mennyisége		
	2018	2019	2019/2018, %	2018	2019	2019/2018, %
	ezer tonna			ezer tonna		
Zöldségfélék	328,51	280,94	85,52	331,95	319,56	96,27
Ebből:						
Dinnye frissen	66,53	58,50	87,94	16,25	19,67	121,03
Paradicsom frissen	3,57	8,55	239,31	16,13	15,19	94,17
Vöröshagyma frissen	2,27	0,38	16,68	20,74	18,40	88,73
Édes paprika frissen	22,42	20,83	92,92	8,82	10,17	115,40
Csemegekukorica fagyasztva	71,38	55,73	78,08	0,80	1,29	161,31

Forrás: KSH

18. melléklet: A vizsgálatba vont zöldségfajok termelői árának változása a Budapesti Nagyban Piacon

Faj	Fajta/ típus	Méret	Termelési mód	Kiszerezés	Termelői ár változása 2019/2018, %	Ár- összeha- sonlítás időszaka	Megjegyzés	Mennyiségi részarány az összes zöldségtermelésen belül 2018-ban, %
Fejes káposzta	–	–	szabadföldi	kg	88,17	27–52. hét	a primőr termék kifutásától	2,69
Sárgarépa	–	–	szabadföldi	kg	65,74	28–52. hét	a primőr termék kifutásától	4,31
Petrezselyem	–	–	szabadföldi	kg	61,30	33–52. hét	a primőr termék kifutásától	1,37
Vöröshagyma	barna héjú	–	szabadföldi	kg	107,23	20–52. hét	a 2019. évi termés piacra lépésétől	2,59
Görögdinnye	–	–	szabadföldi	kg	91,14	27–39. hét	piacra lépéstől	11,76
Paradicsom	gömb	40–47 mm	szabadföldi/ termesztő- berendezés	kg	101,78	33–52. hét	az 57–67 mm-es termék megjele- nésétől	13,94
		47–57 mm		kg	103,20	33–52. hét		
		57–82 mm		kg	135,50	33–38. hét	piacra lépéstől a kifutásig	
Uborka	kígyó	–	szabadföldi/ termesztő- berendezés	kg	97,69	február– december	piacra lépéstől	1,96
	berakó	–	szabadföldi/ termesztő- berendezés	kg	103,35	március– november	piacra lépéstől	
Paprika	zöld- paprika	30–70 mm	szabadföldi/ termesztő- berendezés	kg	110,76	május– december	db-os kiszerezés piaci kínálatból való kikerülé- sétől	6,38
				db	127,23	január– április	májustól nincs a piac kínálatában	
		70 mm felett		kg	108,80	május– december	db-os kiszerezés piaci kínálatból való kikerülé- sétől	
				db	132,54	január– április	májustól nincs a piac kínálatában	
Összesen					99,9 ^{a)}			45,00

^{a)} 2019. évi árindex (2018. évi súlyarányokkal).

Forrás: NAIK AKI PÁIR, KSH

19. melléklet: A gyümölcsfélék (délgyümölcs, dinnye nélkül) külkereskedelmi forgalma

Megnevezés	Export értéke			Import értéke		
	2018	2019	2019/2018,	2018	2019	2019/2018,
	milliárd HUF		%	milliárd HUF		%
Gyümölcsfélék	31,58	38,29	121,24	81,56	92,66	113,61
Ebből:						
Banán	3,74	4,34	115,95	21,75	17,10	78,62
Alma frissen	3,05	2,48	81,44	1,97	2,95	149,60
Kajszi frissen	0,59	0,94	159,10	0,40	0,47	116,53
Cseresznye és meggy frissen	3,62	3,27	90,38	0,17	0,74	430,72

Megnevezés	Export mennyisége			Import mennyisége		
	2018	2019	2019/2018,	2018	2019	2019/2018,
	ezer tonna		%	ezer tonna		%
Gyümölcsfélék	140,66	135,90	96,62	251,72	296,12	117,64
Ebből:						
Banán	19,06	18,50	97,04	96,36	71,37	74,07
Alma frissen	32,71	25,89	79,16	11,11	42,42	381,80
Kajszi frissen	1,17	2,78	238,62	0,96	1,40	145,66
Cseresznye és meggy frissen	19,71	10,53	53,40	0,78	4,24	541,65

Forrás: KSH

20. melléklet: A vizsgálatba vont gyümölcsfajok termelői árának változása a Budapesti Nagybani Piacon

Faj	Fajta/típus	Termelői ár változása 2019/2018, %	Ár-összehasonlítás időszaka	Mennyiségi részarány az összes gyümölcstermelésen belül 2018-ban, %
Alma	minden fajta, Jonathan, Idared, Golden nélkül	109,1	júliustól, az idei termék piacra lépésétől	73,40
	Jonathan	110,8	szeptembertől, az idei termék piacra lépésétől	
	Idared	109,4	szeptembertől, az idei termék piacra lépésétől	
	Golden	107,6	szeptembertől, az idei termék piacra lépésétől	
Körte	minden fajta, Vilmos nélkül	122,1	júliustól, az idei termék piacra lépésétől	2,81
	Vilmos	118,1	augusztustól, az idei termék piacra lépésétől	
Szamóca	–	85,9	14–27. hét	0,58
Piros ribiszke	–	117,0	24–36. hét	0,51
Málna	–	109,8	23–39. hét	0,14
Szeder	–	96,2	28–36. hét	0,24
Köszméte	–	113,9	22–29. hét	0,10
Meggy	–	155,3	23–30. hét	9,04
Cseresznye	–	127,6	21–30. hét	1,30
Kajszi	–	79,4	23–34. hét	1,55
Őszibarack	hagyományos fajták	72,5	24–38. hét	2,48
	nektarin	75,1	27–38. hét	
Szilva	házi szilva	95,3	július–október	5,05
	japán szilva	83,3	július–október	
	ringló	87,1	július–augusztus	
Összesen		114,73^{a)}		97,18

^{a)} 2019. évi árindex (2018. évi súlyarányokkal).

Forrás: NAIK AKI PAIR, KSH

21. melléklet: A bor külkereskedelmi forgalma

Termék		Export értéke			Import értéke		
Kiszerezés	Borkategória	2018	2019	2019/2018, %	2018	2019	2019/2018, %
		milliárd HUF			milliárd HUF		
Palackos	Fehér	12,35	13,15	106,46	0,96	1,15	120,42
	Vörös és rozé	4,73	3,99	84,25	1,96	2,08	106,03
	Összesen	17,08	17,14	100,30	2,92	3,23	110,75
Lédig	Fehér	13,82	10,55	76,30	0,05	0,05	116,84
	Vörös és rozé	1,61	1,02	63,56	0,07	0,38	524,53
	Összesen	15,43	11,57	74,98	0,12	0,44	365,14
Palackos és lédig összesen		32,51	28,70	88,28	3,04	3,67	120,83

Termék		Export mennyisége			Import mennyisége		
Kiszerezés	Borkategória	2018	2019	2019/2018, %	2018	2019	2019/2018, %
		ezer hl			ezer hl		
Palackos	Fehér	233,28	230,74	98,91	21,40	25,35	118,45
	Vörös és rozé	100,04	94,37	94,33	27,19	27,44	100,94
	Összesen	333,32	325,10	97,53	48,59	52,80	108,65
Lédig	Fehér	681,37	526,45	77,26	0,48	0,58	121,77
	Vörös és rozé	83,18	64,31	77,31	6,86	30,13	439,35
	Összesen	764,55	590,76	77,27	7,34	30,72	418,58
Palackos és lédig összesen		1 097,87	915,86	83,42	55,93	83,51	149,32

Forrás: KSH

22. melléklet: A belföldön termelt borok feldolgozói értékesítési ára

Megnevezés		2019, HUF/hl	2019/2017, %	2019/2018, %
Fehérbor	FN	9 077	64,10	77,25
	OFJ	17 825	75,20	90,76
Összes fehérbor		17 013	74,92	88,57
Vörös- és rozébor	FN	19 959	90,51	85,81
	OFJ	24 750	84,85	87,65
Összes vörös- és rozébor		24 574	84,76	88,93
FN-bor összesen		11 485	74,22	60,95
OFJ-bor összesen		20 821	79,10	90,15
FN- és OFJ-bor összesen		20 174	78,84	88,69
Fehérbor OEM		48 347	90,16	85,11
Vörös és rozébor OEM		44 396	93,91	91,85
OEM-bor összesen		46 443	93,06	89,00

Megjegyzés: FN-bor – földrajzi jelzés nélküli bor, OFJ-bor – oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel ellátott bor, OEM-bor – oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel ellátott bor.

Forrás: NAIK AKI PÁIR

Rövidítések jegyzéke

ABARES	<i>Australian Bureau of Agricultural and Resource Economics and Science</i> (Ausztrál Agrárgazdasági és Erőforrás-gazdálkodási Tudományok Hivatala)
ABPA	<i>Associação Brasileira de Proteína Animal</i> (Brazíliai Sertés- és Baromfityenyésztők Szövetsége)
Agreste	<i>Ministère de l'alimentation, de l'agriculture et de la pêche</i> (Élelmészügyi, Mezőgazdasági és Halászati Minisztérium, Franciaország)
NAIK AKI PÁIR	NAIK Agrárgazdasági Kutatóintézet Piaci Árinformációs Rendszer
BÉT	Budapesti Értéktőzsde
CME/CBOT	<i>Chicago Mercantile Exchange, Chicago Board of Trade</i> (Chicagói árutőzsde)
EC	<i>European Commission</i> (Európai Unió)
FAO	<i>Food and Agriculture Organisation</i> (az ENSZ Élelmészügyi és Mezőgazdasági Szervezete)
FN-bor	Földrajzi jelzés nélküli bor
FOB	<i>Free on board</i> (Költségmentesen a hajó fedélzetére)
HNT	Hegyközségek Nemzeti Tanácsa
ICE	<i>Intercontinental Exchange</i> (Nemzetközi Tőzsde, New York)
IGC	<i>International Grains Council</i> (Nemzetközi Gabonatanács)
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
LIFFE	<i>London International Financial Futures and Options Exchange</i> (Londoni Nemzetközi Határidős és Opció Tőzsde)
LTO	<i>Land-en Tuinbouworganisatie Nederland</i> (Holland Mezőgazdasági és Kertészeti Szervezet)
MATIF	<i>Marché A Terme d' Instruments Financiers</i> (Párizsi árutőzsde)
MINAGRI	<i>Ministerio de Agricultura, Ganadería y Pesca</i> (Földművelési, Állattenyésztési és Halászati Minisztérium, Argentína)
MPB	<i>Marché du Porc Breton</i> (Bretagne-i Sertésszövetség)
MRiRW ZSRIR	<i>Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej</i> (Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Minisztérium Integrált Agrárpiaaci Információs Rendszer, Lengyelország)
OECD	<i>Organization for Economic Co-operation and Development</i> (Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet)
OEM-bor	Oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel ellátott bor
OFJ-bor	Oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel ellátott bor
OIV	<i>Organisation Internationale de la Vigne et du Vin</i> (Nemzetközi Szőlészeti és Borászati Hivatal)
SZIF	<i>Státní Zemědělský Intervenční Fond</i> (Állami Mezőgazdasági Intervenció Alap, Csehország)
USDA	<i>United States Department of Agriculture</i> (Amerikai Egyesült Államok Mezőgazdasági Minisztériuma)
WAPA	<i>World Apple and Pear Association</i> (Világ Alma és Körte Szövetsége)
WPTC	<i>World Processing Tomato Council</i> (Paradicsomfeldolgozók Világszövetsége)

Hivatkozások jegyzéke

1. ABARES (2020a): Agricultural commodities report, March Quarter 2020.
<https://www.agriculture.gov.au/abares/research-topics/agricultural-outlook/sugar>
2. ABARES (2020b): Agricultural commodities, March Quarter 2020.
<https://www.agriculture.gov.au/abares/research-topics/agricultural-commodities/mar-2020/sheep-meat>
3. ABPA (2019): Exportações de carne suína batem recorde em 2019.
<http://abpa-br.org/exportacoes-de-carne-suina-batem-recorde-em-2019/>
4. Agreste (2019): Bilan conjoncturel 2019.
<https://agreste.agriculture.gouv.fr/agreste-web/disaron/BilanConj2019/detail/>
5. AKI (2020): Pénzügyi hírlével. XIII (1)
http://repo.aki.gov.hu/35537/P%C3%A9nz%C3%BCgyi_H%C3%ADrlev%C3%A9l_2020_1_sz%C3%A1m_v%C3%A9gleges_jav_20200417.pdf
6. Destatis (2020): Land- und Forstwirtschaft, Fischerei Wachstum und Ernte Baumobst.
https://www.destatis.de/DE/Themen/Branchen-Unternehmen/Landwirtschaft-Forstwirtschaft-Fischerei/Obst-Gemuese-Gartenbau/Publikationen/Downloads-Obst/obst-jahr-2030321197144.pdf?__blob=publicationFile
7. EC (2019a): EU agricultural outlook for markets and income 2019-2030. December 2019.
https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/farming/documents/agricultural-outlook-2019-report_en.pdf
8. EC (2019b): Short Term Outlook for EU agricultural markets in 2019 and 2020. Autumn 2019.
https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/farming/documents/short-term-outlook-autumn-2019_en.pdf
9. EC (2019c): DG Agri Wine Harvest Forecast 2019–2020. October 2019.
https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/farming/documents/wine-harvest-forecast-2019-2020_en.pdf
10. EC (2020a): EU Balance sheet. April 2020.
https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/farming/facts-and-figures/markets/overviews/balance-sheets-sector_en
11. EC (2020b): Short Term Outlook for EU agricultural markets in 2019 and 2020. Spring 2020.
https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/farming/documents/short-term-outlook-spring-2020_en.pdf
12. EC (2020c): EU Sugar Market Observatory, Balance sheet for sugar. 20. May 2020.
https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/farming/documents/sugar-balance-sheet_en.pdf
13. EC (2020d): EU agricultural outlook for markets and income 2019-2030. February 2020.
https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/farming/facts-and-figures/markets/outlook/medium-term_en
14. EC (2020e): EU Market Situation for Poultry Committee for the Common Organisation of the Agricultural Markets. 19 March 2020.
<https://circabc.europa.eu/sd/a/cdd4ea97-73c6-4dce-9b01-ec4fdf4027f9/19.03.2020-Poultry.pdf>
15. EC (2020f): Meat production and foreign trade - head - monthly data.
<https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>
16. EC (2020g): EU Market Situation for Eggs Committee for the Common Organisation of the Agricultural Markets. 19 March 2020.
https://circabc.europa.eu/sd/a/18f7766e-e9a9-46a4-bbec-94d4c181183f/19.03.2020_eggs.pdf
17. EC (2020h): EU Monthly Dairy Productions. 2020.02.20.
https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/market-observatory/milk/pdf/eu-production-main-dairy-products-summary_en.xls
18. EC (2020i): Milk Market Observatory Historical Series – EU Export of Dairy Products to Third countries. 2020.02.14.
https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/farming/documents/eu-dairy-historical-trade-series_en.pdf
19. Europêch' (2019a): Synthèse de la récolte européenne 2018, prévisions de récolte 2019: Pêche – Nectarine – Pavie – Pêches plates.
<https://cdn.agf.nl/nieuws/2018/0430/Medfel2018PeachNectarinePavie.pdf>

20. Europêch' (2019b): Synthèse de la récolte européenne 2018, prévisions de récolte 2019: Abricot.
<https://docplayer.fr/141505325-Europech-2019-synthese-de-la-recolte-europeenne-2018-previsions-de-recolte-2019-abricot.html>
21. FAO (2019): Food Outlook Biannual report on global food markets. November 2019.
<http://www.fao.org/3/CA6911EN/CA6911EN.pdf>
22. Fruchtportal (2020): Niederländischer Zwiebelexporte auf Rekordkurs.
<https://www.fruchtportal.de/artikel/niederlndischer-zwiebelexporte-auf-rekordkurs/042302>
23. GUS (2019): Jakie były plony warzyw i owoców w 2019 r.?
<https://www.ogrodinfo.pl/na-topie/jakie-byly-plony-warzyw-i-owocow-w-2019-r/>
24. HNT (2020): 2019. évi statisztika.
<http://www.hnt.hu/statisztikak/bortermeles-statisztika/>
25. IGC (2019): Grain Market Report, GMR 496. 21 February 2019.
26. IGC (2020): Grain Market Report, GMR 506. 23 January 2020.
27. KSH (2019): A fontosabb növények vetésterülete, 2019. június 1.
<https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/vet/vet1906.pdf>
28. KSH (2020): Főbb növénykultúrák terméseredményei, 2019.
<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/fobbnoveny/2019/index.html>
29. Ministry for Primary Industries (2019): Situation and Outlook for Primary Industries. December 2019.
<https://www.mpi.govt.nz/dmsdocument/38930-situation-and-outlook-for-primary-industries-sopi-december-2019>
30. New Zealand Economic Service (2019): New Season Outlook 2019-20. October 2019.
<https://beeflambnz.com/sites/default/files/data/files/New%20Season%20Outlook%202019-20%20-%20Report.pdf>
31. OECD–FAO (2019): Agricultural Outlook 2019-2028. July 2019.
https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/agr_outlook-2019-en.pdf?expires=1587298495&id=id&accname=guest&checksum=0F8055E977140EF67D74C6F62566B549
32. Oil World (2020): World Supply, Demand and Price Forecasts for Oilseeds, Oils and Meals. Monthly. No. 7 (63) 21 February 2020
33. OIV (2020): State of the world vitivinicultural sector in 2019. 20 April 2020.
<http://www.oiv.int/js/lib/pdfjs/web/viewer.html?file=/public/medias/7256/oiv-state-of-the-vitivinicultural-sector-in-2019.pdf>
34. Statista (2019): Annual production of watermelon in Spain from 2014 to 2019*.
<https://www.statista.com/statistics/461565/watermelon-production-volume-spain/>
35. Statista (2020): Erntemenge von Speisewiebeln im Freiland in Deutschland in den Jahren 2001 bis 2019.
<https://de.statista.com/statistik/daten/studie/162323/umfrage/entwicklung-der-erzeugung-von-zwiebeln/>
36. Statistical Office of the Republic of Serbia (2019): Realized production of wheat and early fruit and expected yields of late crops, fruit and grapes, status as 05.09.2019.
<https://www.stat.gov.rs/en-us/vesti/20190925-ostvarena-proizvodnja-pšenice-i-ranog-voca-i-očekivani-prinosi-kasnih-useva-voca-i-grozdja-stanje-0509-2019/>
37. Stratégie grains (2019a): EU Grain report. No. 323. 14 November 2019.
38. Stratégie grains (2019b): EU Grain report. No. 324. 12 December 2019.
39. Stratégie grains (2019c): EU Oilseed report. No. 84. 01 November 2019.
40. Stratégie grains (2020a): EU Grain report. No. 326. 13 February 2020.
41. Stratégie grains (2020b): EU Oilseed report. No. 88. 27 March 2020.
42. USDA (2019a): Grain: World Markets and Trade. May 2019.
<https://downloads.usda.library.cornell.edu/usda-esmis/files/zs25x844t/0c483t029/nv935b35r/grain.pdf>
43. USDA (2019b): Livestock and Poultry: World Markets and Trade. October 2019.
<https://usda.library.cornell.edu/concern/publications/73666448x?locale=en>
44. USDA (2019c): Dairy World Markets and Trade. December 2019.
<https://downloads.usda.library.cornell.edu/usda-esmis/files/5t34sj56t/0z709b68x/3f462n022/dairy.pdf>
45. USDA (2019d): Fresh Apples, Grapes, and Pears: World Markets and Trade.
<https://apps.fas.usda.gov/psdonline/circulars/fruit.pdf>
46. USDA (2019e): Stone Fruit Annual EU-28.
https://www.chilealimentos.com/wordpress/wp-content/uploads/2019/09/Stone-Fruit-Annual_Madrid_EU-28_8-29-2019.pdf
47. USDA (2020a): World Agricultural Supply and Demand Estimates. WASDE-597.
<https://downloads.usda.library.cornell.edu/usda-esmis/files/3t945q76s/pz50hc74s/pz50hc752/latest.pdf>

48. USDA (2020b): Grain: World Markets and Trade. February 2020.
<https://apps.fas.usda.gov/psdonline/circulars/grain.pdf>
49. USDA (2020c): Sugar: World Markets and Trade. May 2020.
<https://apps.fas.usda.gov/psdonline/circulars/Sugar.pdf>
50. USDA (2020d): Brazil - Sugar Annual. 17. April 2020.
https://apps.fas.usda.gov/newgainapi/api/Report/DownloadReportByFileName?fileName=Sugar%20Annual_Sao%20Paulo%20ATO_Brazil_04-15-2020
51. USDA (2020e): India - Sugar Annual. 26. May 2020.
https://apps.fas.usda.gov/newgainapi/api/Report/DownloadReportByFileName?fileName=Sugar%20Annual_New%20Delhi_India_04-15-2020
52. USDA (2020f): Thailand - Sugar Annual. 17. April 2020.
https://apps.fas.usda.gov/newgainapi/api/Report/DownloadReportByFileName?fileName=Sugar%20Annual_Bangkok_Thailand_04-15-2020
53. USDA (2020g): China - Sugar Annual. 28. April 2020.
https://apps.fas.usda.gov/newgainapi/api/Report/DownloadReportByFileName?fileName=Sugar%20Annual_Beijing_China%20-%20Peoples%20Republic%20of_04-15-2020
54. USDA (2020h): Livestock and Poultry: World Markets and Trade. April 2020.
https://downloads.usda.library.cornell.edu/usda-esmis/files/73666448x/n87108869/rj430q222/livestock_poultry.pdf
55. USDA (2020i): Livestock and Meat International Trade Data.
<https://www.ers.usda.gov/data-products/livestock-and-meat-international-trade-data/>
56. USDA (2020j): Brazil – Livestock and Products Semi-annual.
https://apps.fas.usda.gov/newgainapi/api/Report/DownloadReportByFileName?fileName=Livestock%20and%20Products%20Semi-annual_Brasilia_Brazil_02-15-2020
57. USDA (2020k): Livestock Slaughter.
<https://downloads.usda.library.cornell.edu/usda-esmis/files/rx913p88g/fn107f118/1257b8885/lstk0120.pdf>
58. USDA (2020l): Cold storage. December 2019.
<https://downloads.usda.library.cornell.edu/usda-esmis/files/pg15bd892/7m01c3161/5x21tx25z/cost0120.pdf>
59. USDA (2020m): Dairy products. December 2019.
<https://downloads.usda.library.cornell.edu/usda-esmis/files/m326m1757/8g84n4028/mk61s035m/dary0220.pdf>
60. USDA (2020n): Livestock, Dairy and Poultry Outlook. February 2020.
<https://www.ers.usda.gov/webdocs/outlooks/95917/ldp-m-308.pdf?v=3620.2>
61. WAPA, 2019: European apple forecast 2019.
<http://www.wapa-association.org/asp/index.asp>
62. WPTC (2019): WPTC Crop update as of 23 October 2019.
<https://www.wptc.to/pdf/releases/WPTC%20crop%20update%20as%20of%2023%20October%202019.pdf>
63. ZuivelNL (2020): World Trade Update January – December 2019. March 2020.
<https://www.zuivelnl.org/uploads/images/Wereldzuivelhandel-actueel-201912.pdf>

